

Genetische kwaliteit inheemse bomen en struiken

Deelproject: Inventarisatie inheems genenmateriaal in
Oost-Twente, Rivierengebied en Zuid-Limburg

N.C.M. Maes

ibn-dlo

Genetische kwaliteit inheemse bomen en struiken

Deelproject: Inventarisatie inheems genenmateriaal in Oost-Twente,
Rivierengebied en Zuid-Limburg

N.C.M. Maes

Ekologisch Adviesburo Maes
Utrecht

IBN-rapport 041

Rapport in opdracht van het Informatie- en KennisCentrum,
Natuur, Bos, Landschap en Fauna, Wageningen

Begeleiding: ing. G.T.M.Grimberg (IKC-NBLF) en ir. S.M.G. de Vries (IBN-DLO)

DLO: Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek
Wageningen

ISSN: 0928-6888
1993

INHOUD

1. INLEIDING	5
2. OPZET EN WERKWIJZE	8
2.1. Inventarisatiegebied	8
2.2. Geïntariseerde soorten	8
2.3. Wat is autochtoon en inheems	8
2.4. Criteria	9
2.5. Veldwerk	9
2.6. Voorbeeldformulier	11
2.7. Naamlijst inheemse bomen en struiken	12
3. HET INVENTARISATIEGEBIED OOST-TWENTE	15
3.1. De Oldenzaalse stuwwal	15
3.1.1. Geomorfologie en bodem	15
3.1.2. Geschiedenis van het grondgebruik	15
3.1.3. Het stuwwalgebied als bron van inheemse bomen en struiken	16
3.1.4. Korte karakteristiek van enkele geïntariseerde gebieden	17
3.2. Het Dinkeldal	19
3.2.1. Geomorfologie en bodem	19
3.2.2. De Dinkelvallei als bron voor inheemse bomen en struiken	19
3.3. Resultaten van de inventarisatie Oost-Twente	20
4. HET RIVIERENGEBIED (GELDERSE POORT)	27
4.1. Geomorfologie en bodem	27
4.2. Geschiedenis van het grondgebruik	27
4.3. Het rivierengebied als bron van inheemse bomen en struiken	28
4.4. Korte karakteristiek van de geïntariseerde gebieden	29
4.5. Resultaten van de inventarisatie Rivierengebied	31
5. HET INVENTARISATIEGEBIED ZUID-LIMBURG	34
5.1. Geomorfologie en bodem	34
5.2. Geschiedenis van het grondgebruik	34

5.3. Zuid-Limburg als bron van inheemse bomen en struiken	35
5.4. Korte karakteristiek van de geïnventariseerde gebieden	36
5.5. Resultaten van de inventarisatie Zuid-Limburg	40
6. TOELICHTING BIJ DE SOORTEN	56
LITERATUUR	69
Niet- gepubliceerde bronnen	72

1. INLEIDING

Dit rapport geeft de resultaten van het inventarisatieproject van autochtoon genenmateriaal van houtige gewassen in Oost-Twente, Rivierengebied (Gelderse Poort) en Zuid-Limburg. Het veldwerk hiervoor is verricht in 1992.

Genetische verarming

Een groot aantal autochtone plant- en diersoorten staan in ons land sterk in de verdrinking. Van een aantal soorten is zelfs inheems genenmateriaal al verdwenen, of er bestaan nog slechts relictpopulaties van. De dynamiek van onze maatschappij en de voortgaande schaalvergroting van ons landschap hangen daar direct mee samen. Van de ca. 75 inheemse boom- en struiksoorten (zonder de braamsoorten) is bijna de helft zeldzaam tot zeer zeldzaam geworden. Enkele soorten zijn verdwenen of vrijwel verdwenen. Van de andere helft zijn vele soorten als inheems genenmateriaal regionaal verdwenen of bedreigd. Steeds meer wordt de genetische verarming onderkend als een wezenlijk probleem, zowel in economische als in ecologische zin. De internationale politieke erkenning blijkt onder meer uit de ondertekening van Resolutie no. 2 van de Conférence ministérielle pour la Protection des Forêts en Europe in 1990. Hiermee verplichten de Europese landen zich tot bescherming van het genenkapitaal van de bosbomen (Heybroek, 1992).

Programma genetische kwaliteit

In 1992 is in opdracht van het Informatie en Kennis Centrum (IKC-NBLF) een programma genetische kwaliteit gestart, waaronder een landelijke inventarisatie van de nog aanwezige genenbronnen. Het Programma genetische kwaliteit komt voort uit het Uitvoeringsprogramma Meerjarenplan Bosbouw 1990-1994 (UP-MBP) en het Natuurbeleidsplan (NBP). Daarin zijn een aantal wensen geuit die nader onderzoek behoeven: actiepunten nr. 16 'Productie van struikvormende soorten' en nr. 34 'Inheems genetisch materiaal' uit het UP-MBP en project nr. 31 uit het NBP 'Aktieprogramma genetisch kapitaal'.

Overzicht deelprojecten

Het IKC-NBLF heeft vijf deelprojecten geformuleerd, vanuit de behoefte aan beschikbaarheid van Nederlandse herkomsten en bescherming van waardevol genetisch materiaal:

- Deelproject 1: **Bepaling waarden genenbronnen en bescherming.**
Een deel van deze studie, met het karakter van een wetenschappelijke probleemverkenning, heeft het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek reeds afgerond (Heybroek, 1992). In een tweede fase van dit deelproject zal een inventarisatie plaats vinden naar specifieke maatregelen die voor bescherming en beheer wenselijk zijn. Dit onderdeel is als rapport 'Randvoorwaarden en knelpunten bij behoud en toepassing van inheems genenmateriaal' reeds verschenen (Maes, 1993a).
- Deelproject 2: **Inventariseren en aanwijzen van objecten met waardevol uitgangsmateriaal.**
Dit onderhavige rapport bevat een eerste aanzet hiervan over de gebieden

- Oost-Twente, Rivierengebied en Zuid-Limburg. In 1993 is een vervolg gestart in de Achterhoek rond Winterswijk.
- **Deelproject 3: Registratie van genenbronnen.**
Aan de hand van deelproject 2 zal een strategie bepaald worden om het areaal zaad- en stekbronnen per soort actueel te houden en ontwikkelingen te verwerken. Daarnaast wordt een strategie uitgezet om genoemde genenbronnen op termijn duurzaam veilig te stellen.
 - **Deelproject 4: Inzicht in vraag en aanbod.**
Naar aanleiding van de evaluatie van het Meerjarenplan Bosbouw wordt reeds verkend in hoeverre het mogelijk is prognoses op te stellen van vraag en aanbod van bosplantsoen. Onder meer peilen NBLF en SBB de behoefte aan autochtoon plantmateriaal bij landelijke en regionale natuur- en landschapsbeschermingsorganisaties.
 - **Deelproject 5: Beleidsnotitie.**
Van groot belang is het stimuleren van zowel het aanbod van, als de vraag naar genetisch verantwoord materiaal. Het Ministerie LNV zal deze beleidsnotitie opstellen op grond van conclusies van het IKC-NBLF.

De bovenstaande deelprojecten zullen in de periode 1991-1995 worden uitgevoerd en afgerond.

Het onderzoek naar groeiplaatsen van inheemse genenbronnen van boom- en struiksoorten is verricht in opdracht van het Informatie en Kennis Centrum (IKC-NBLF, Ministerie LNV) en het DLO-Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO). Het Ekologisch Adviesburo Maes voerde het uit. Ing. G.T.M. Grimberg heeft het project vanuit het IKC begeleid en ir. S.M.G. de Vries vanuit het IBN-DLO. Ir. H.M. Heybroek was vanuit het IBN-DLO betrokken bij de voorbereidingen.

Ir. S. van der Werf (IBN-DLO), drs. H. Piek (Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten) en de heer H. Vink (Staatsbosbeheer) hebben waardevolle gegevens ten behoeve van de inventarisatie en het veldwerk beschikbaar gesteld. Dr. H.W.J. van Dijk adviseerde bij de computerverwerking van de veldgegevens.

Gebruik werd gemaakt van de bibliotheek van Natuurmonumenten en het Natuurwetenschappelijk Archief van het Staatsbosbeheer.

Voor Oost-Twente dienen met name genoemd te worden de terreinbeheerders voor Natuurmonumenten de heer G.J.M. Bruens en voor Staatsbosbeheer de heer A.T.W. Eijsink, drs. P. Bremer (Provincie Overijssel, afdeling milieu-inventarisatie) en ir. M. Zonderwijk (Waterschap Regge en Dinkel). Enkele particulieren stelden welwillend hun terreinen beschikbaar voor het onderzoek. Hier mag de heer Scholten, eigenaar van het belangwekkende Dinke-loeverbos tussen de Kampbrug en de Kribbenbrug genoemd worden.

Belangrijke informatie voor Zuid-Limburg is versprekt door drs. J. Cortenraad en drs. T. Mulder (Provincie Limburg), drs. P. Grooten (Stichting Kleine Landschapselementen in Zuid-Limburg), drs. F.S. van Westreenen en ir. Bossenbroek (SBB Limburg).

Gegevens van het onderzoek in Oost-Twente konden tussentijds reeds benut worden ten behoeve van een zaadoogstprogramma van het Staatsbosbeheer

van onder meer Wilde lijsterbes, Wegedoorn, Winterlinde, Wilde kardinaalsmuts, Mispel, Hulst, en Tweestijlige meidoorn.

Vanuit het Staatsbosbeheer waren hierbij betrokken ing. H.P.P. Kinds, P.W.M. Lommerse en R. Wandemaker (afdeling Zaad- en Plantsoenvoorziening). Het plantmateriaal zal beschikbaar komen voor een landinrichtingsproject in Twente. Als zodanig zal dit als pilotproject een voorbeeldfunctie krijgen. In het overleg van dit project zijn mede betrokken ing. K. Kloosterman (Landinrichtingsdienst Overijssel), ir. P. van der Knaap en drs. H. Alberts (NBLF Overijssel).

Daarnaast zijn gegevens van Oost-Twente en Zuid-Limburg benut voor een zaad- en stekooftprogramma voor de Stichting Lindenarboretum Winterswijk, een initiatief van de Junior Kamer Oost-Achterhoek (mr. W.W.J. Ribbers). De coördinatie hiervan berust bij dr. W. Kuitert, Botanische Tuinen te Wageningen. Het plantmateriaal is afkomstig van enige autochtone lindepopulaties, bijzondere cultuurlindes en van struiksoorten ten behoeve van aan te leggen hagen en houtwallen.

2. OPZET EN WERKWIJZE

2.1. Inventarisatiegebied

Het inventarisatieproject omvat drie regio's:

- Oostelijk Twente. Globaal het gebied ten oosten van Oldenzaal en Enschede tot aan de Duitse grens. Hieronder valt grotendeels het stuwvalgebied van Oldenzaal en het Dinkeldal.
- Rivierengebied ten noordoosten van Nijmegen: de Ooypolder, de Keekerdonse en Millingerwaard, de Pannerdense Waard en het Rijnstrangengebied.
- Zuid-Limburg. Het gebied ten zuiden van Ulestraten-Schimmert-Heerlen, inclusief het Bunderbos. Deze regio omvat het heuvelland en erosiedalen op krijt- en lössbodem.

2.2. Geïventariseerde soorten

In principe zijn alle soorten houtige gewassen die als autochtoon aangemerkt konden worden, opgenomen. De naamgeving is volgens het Botanisch Basisregister 1991 en de Flora van Heukels-Van der Meijden 1990. Bramen, Bremsoorten, Vlieren en Heide-achtigen zijn niet in de lijst van autochtone soorten opgenomen. Wel zijn ze vermeld in de vegetatieopnames.

Op grond van zeldzaamheid en oogstbaarheid zijn een aantal soorten als prioritair aangemerkt: Sleedoorn (*Prunus spinosa*), Eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*), Tweestijlige meidoorn (*Crataegus laevigata*), Wegedoorn (*Rhamnus catharticus*), Wilde lijsterbes (*Sorbus aucuparia*), Rode kornoelje (*Cornus sanguinea*) en Wilde liguster. Verder zijn vooral van belang: Zwarte els (*Alnus glutinosa*), Spaanse aak of Veldesdoorn (*Acer campestre*), Winter-eik (*Quercus petraea*), Spokehout of Vuilboom (*Rhamnus frangula*), Winterlinde (*Tilia cordata*) en Zomerlinde (*Tilia platyphyllos*).

2.3. Wat is autochtoon en inheems

Rond de begrippen inheems of indigeen en autochtoon bestaat de nodige verwarring. Heybroek (1992) definieert autochtoon als: plantmateriaal dat zich sinds de ijstijd ter plekke altijd slechts natuurlijk heeft verjongd of kunstmatig is verjongd met strikt lokaal oorspronkelijk materiaal. De begrippen oorspronkelijk-inheems en -indigeen zijn als synoniem te gebruiken. De in het kader van dit rapport behandelde boom- en struiksoorten hebben uitsluitend betrekking op het als autochtoon of oorspronkelijk-inheems gedefinieerde plantmateriaal. Bomen en struiken die als soort in Nederland thuis horen, maar uit een andere klimaatszone of geologische regio ingevoerd zijn, vallen hier dus buiten. Plantmateriaal uit aangrenzende gebieden in Duitsland en België kan wel als autochtoon beschouwd worden. Voor planten bestaan de landsgrenzen immers niet.

In het rapport 'Randvoorwaarden en knelpunten bij behoud en toepassing van

inheems genenmateriaal' (Maes, 1993a) wordt nader op bovengenoemde problematiek ingegaan.

2.4. Criteria

De opname van een boom- of struiksoort in de inventarisatie wordt gemotiveerd aan de hand van criteria.

Als belangrijkste criteria kunnen genoemd worden:

Criteria die de boom of struik zelf betreffen:

1. Het gaat om wilde soorten of variëteiten, geen cultivars.
2. Het betreft oude bomen of oud hakhout.
3. De boom of struik maakt een spontane en niet-aangeplante indruk (niet in rijen geplant).

Criteria die de groeiplaats betreffen:

4. De standplaats ligt binnen het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort.
5. De groeiplaats (bos, houtwal, graft e.d.) staat aangegeven op de topografische kaarten uit 1830-1850 (1 : 25.000 of 1 : 50.000).
6. De groeiplaats stemt ecologisch overeen met de natuurlijke standplaats van de soort.
7. In de boom-, struik- of kruidlaag komen soorten voor die indicatief zijn voor oude bosplaatsen of houtwallen. Voorbeelden hiervan zijn de **Winterlinde**, **Tweistijlige meidoorn**, **Adelaarsvaren**, **Eenbes** en **Bosanemoon**.
8. In de omgeving komt de soort op verscheidene vergelijkbare groeiplaatsen voor.

Deze criteria gaan niet altijd tegelijk op. Op verarmde plaatsen kunnen bijvoorbeeld indicatieve kruiden ontbreken. Er is niet altijd sprake van oude exemplaren of van oud hakhout. De criteria dienen ook in samenhang met elkaar gebruikt te worden.

Aanvullende informatie over de herkomst of voorgeschiedenis kan verkregen worden uit archieven of gesprekken met mensen ter plaatse. Ook kan archeologisch en palaeobotanisch onderzoek interessante gegevens opleveren. In de praktijk is diepgaand taxonomisch en historisch onderzoek meestal niet aan de orde.

In het algemeen komen autochtone bomen en struiken voor op oude bosplaatsen, in oude hakhoutbosjes, overhoeken, houtwallen, veekeringen, grubben, graften, steilhellingen en langs meanderende beeklopen. In bepaalde gevallen komen ook jongere spontane groeiplaatsen in aanmerking zoals verlaten kleiwinningsputten en spoorbermen.

2.5. Veldwerk

De groeiplaatsen van soorten die aan criteria van autochtonie voldoen, worden aangegeven op een topografische kaart 1 : 10.000.

Ten behoeve van zaad- en stekwinning worden zo mogelijk aanwijzingen gegeven. Als richtlijn voor zaad- of stekwinning wordt uitgegaan van minimumpopulaties van ca. 30 exemplaren. Sommige zeldzame soorten komen alleen nog verspreid in kleine aantallen voor. Binnen een beperkt regionaal gebied

kunnen de verspreid voorkomende individuen, noodgedwongen, als één populatie worden opgevat. Bij zeer zeldzame soorten zoals de wilde Appel of Wollige sneeuwbal zijn geen minimumpopulaties meer voor handen in ons land. Voor die soorten kunnen in de toekomst de grensgebieden in België en Duitsland erbij betrokken worden.

Waar zinvol zijn foto's of dia's gemaakt en is herbariummateriaal verzameld om de inventarisatie inzichtelijk en controleerbaar te maken. Herbariummateriaal is van belang om later nog nadeterminaties en vergelijkend taxonomisch onderzoek te kunnen verrichten.

Behalve bij kleinere particuliere eigendommen, zoals bij houtwallen en perceelsscheidingen vaak het geval is, is de eigendomssituatie vermeld.

De in deze rapportage opgenomen soorten en groeiplaatsen zijn alle in het veld bestudeerd en (na)gedetermineerd. In bestaande inventarisatierapporten blijken te veel onzorgvuldigheden en verwarring te bestaan met name bij groepen als *Betula* sp., *Salix* sp., *Populus* sp., *Tilia* sp., *Ulmus* sp., *Crataegus* sp. en *Prunus* sp.

Binnen een inventarisatiegebied zijn representatieve groeiplaatsen van inheemse boom- en struiksoorten vastgesteld. Dit gebeurt op grond van de geomorfologische en bodemkundige karakteristieken van het gebied, en de beschikbare informatie over regionale flora en vegetatie. Een algehele gebiedsdekkende kartering is niet mogelijk, gezien de lange tijdsduur van dergelijke projecten.

Bij een groeiplaats die aan een aantal van de hieronder genoemde criteria voldoet, wordt een beschrijving gegeven van het betreffende landschapselement (samenstelling en aard van een houtwal, bosplaats e.d.), de beheersvorm, de indicatieve soorten van oude groeiplaatsen, het vegetatietype (volgens de typologie van Van der Werf, 1992) en een globale aanduiding van geomorfologie en bodem.

De rapportage is zo opgezet dat die gemakkelijk gebruikt kan worden bij het verdere rapportageprogramma (Deelproject 3).

De volledige basisgegevens zijn aanwezig op het Informatie en Kennis Centrum in Wageningen en op het DLO-Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek te Wageningen.

2.6. Voorbeeldformulier

Soort: Alnus glutinosa Varieteit: _____ Geslacht: _____

Opname nr.: 92052203 Objekt nr.: 16 Waarn.: nm
Aantal exx.: 0 Stamomv. (gem/max): 0/ Ocm Hoog (gem/max): 0/ Om Determ: nm
Boom- of struikvorm: s Natuurlijke verjonging: Herb: _____
Spec. beheer boom/bomen: bos Dia: _____
Foto: _____

Oogstmogelijkheid:

Overige opmerkingen: in separaat memoveld

OMGEVINGSVARIABLEN

OPNAME nr.: 92052203(jjmmddnr) Aantal objecten (bomen/struiken): 19
Opp.: 0 m2 lengte:650 m breedte: 15 m
Totale omvang landschapselement: 0 m2
Motivatie opname: element in 1850 aanwezig, indicatoren oud bos
Provincie: Ov Regio: Twente Gemeente: Losser
Dorp/gehucht: Beuningen Standplaats: Dinkeloever bij Beuningerbrug
Koordinaten oost-west: 486.86 noord-zuid: 265.28
Eigenaar/huurder/pachter:

LANDSCHAPSELEMENT; op kaart 1850: j ; op kaart anno 1

GEOMORF./BODEM: Hoge beekoever, dekzand

VEGETATIE-OPNAME	BOOMLAAG	STRUIKLAAG	KRUID-/MOSLAAG
totale bedekking	0 %	0 %	0 %
hoogte	0 m	0 m	0 m

Soorten / Tansley / fenolog.t

1 quercrob/4/fr	sorbuauc/3/fr	
2 popultre/3/	sambunig/5/fr	
3 pinussyl/3/	prunupad/5/	alle
4 fagussyl/3/	prunuspi/5/	kruiden in
5 alnusglu/4/fr	corylave/5/	memoveld
6 alnusinc/2/fr	samburac/3/	(zie separaat)
7 betulpen/3/	cratalae/3/	
8 acer pse/3/	rosa can/3/	
9 acer pla/2/	salixcin/5/	
10 popul*ca/2/	rubusida/5/	
11	rubusfru/3/	
12	lonicper/3/	
13 meer dan 10	ribesuva/3/	
14 bomen in	evonyeur/3/	
15 memoveld !	viburopu/2/	
16 (zie separaat)	salixcap/2/	
17	cytissco/2/	
18	ribesrub/2/	
19	illex aqu/2/	
20	malus sp/1/	

Type landschapselement: oeverbos

Vegetatietype:

Toelichting op de legenda:

De soortnamen zijn volgens het Botanisch Basisregister 1991. Iedere groeiplaats van een boom of struik die als inheemse genenbron aangemerkt kan worden, is gedefinieerd door het Opnamenummer samen met het Objekt nummer.

Het aantal exemplaren is soms ingevuld of in de Opname verwerkt volgens de zgn. Tansleyschaal: 1 = zeldzaam, één exemplaar; 2 = schaars of zeldzaam verspreid voorkomend; 3 = hier en daar; 4 = plaatselijk frequent; 5 = frequent; 6 = lokaal zeer veel; 7 = zeer veel; 8 = co-dominant; 9 = dominant.

Een aantal kenmerken worden facultatief ingevuld, o.a. oppervlakte van het totale gebied, de hoogte en oppervlakte van de struik- en boomlaag.

De indicatieve kruiden voor oude bosplaatsen en houtwallen zijn aangegeven met ! (in memoveld).

De vegetatietypen zijn volgens S. van der Werf (1991).

Indien herbariummateriaal is verzameld of een foto of dia is gemaakt, wordt ja of nee ingevuld. De waarnemer en degene die de soort heeft gedetermineerd worden met afkortingen aangegeven.

De coördinaten duiden op een centraal punt van de opname. Voor bijzonderheden wordt de exacte plaats aangegeven op stafkaarten 1 : 10.000. Bij soorten die verspreid in een gebied voorkomen zijn geen exacte plekken aangegeven.

2.7. Naamlijst inheemse bomen en struiken

Hieronder volgt een naamlijst met afkortingen van de inheemse bomen en struiken volgens het Botanisch Basisregister 1991.

<i>Acer campestre</i>	acer cam	Spaanse aak of Veldesdoorn
<i>Acer pseudoplatanus</i>	acer pse	Gewone esdoorn
<i>Alnus glutinosa</i>	alnutglu	Zwarte els
<i>Alnus incana</i>	alnutinc	Witte els
<i>Berberis vulgaris</i>	berbevul	Zuurbes
<i>Betula pendula</i>	betulpen	Ruwe berk
<i>Betula pubescens</i>	betulpub	Zachte berk
<i>Carpinus betulus</i>	carpibet	Haagbeuk
<i>Clematis vitalba</i>	clemavit	Bosrank
<i>Cornus mas</i>	cornumas	Gele kornoelje
<i>Cornus sanguinea</i>	cornusan	Rode kornoelje
<i>Corylus avellana</i>	corylave	Hazelaar
<i>Crataegus laevigata</i>	cratalae	Tweestijlige meidoorn
<i>Crataegus x media</i>	Crata*me	Eenstijlige meidoorn x Tweestijlige meidoorn
<i>Crataegus monogyna</i>	cratamon	Eenstijlige meidoorn
<i>Crataegus rosiformis</i>	crataros	Koraalmeidoorn
<i>Cytisus scoparius</i>	cytissco	Brem
<i>Daphne mezereum</i>	daphnmez	Rood peperboompje
<i>Evonymus europaeus</i>	evonyeur	Wilde kardinaalsmuts

<i>Fagus sylvatica</i>	fagussyl	Beuk
<i>Fraxinus excelsior</i>	fraxiexc	Gewone es
<i>Hedera helix</i>	hederhel	Klimop
<i>Ilex aquifolia</i>	ilex aqu	Hulst
<i>Juniperus communis</i>	junipcom	Jeneverbes
<i>Ligustrum vulgare</i>	ligusvul	Wilde liguster
<i>Lonicera periclymenum</i>	lonicper	Wilde kamperfoelie
<i>Lonicera xylosteum</i>	lonicxyl	Rode kamperfoelie
<i>Malus sylvestris</i>	malussyl	Appel
<i>Mespilus germanicus</i>	mespiger	Mispel
<i>Pinus sylvestris</i>	pinussyl	Grove den
<i>Populus canescens</i>	populcan	Grauwe abeel (Witte abeel x Ratelpopulier)
<i>Populus nigra</i>	populnig	Zwarte populier
<i>Populus tremula</i>	popultre	Ratelpopulier of Esp
<i>Prunus avium</i>	prunuavi	Zoete kers
<i>Prunus padus</i>	prunupad	Vogelkers
<i>Prunus spinosa</i>	prunuspi	Sleedoorn
<i>Pyrus communis</i>	pyruscom	Peer
<i>Quercus petraea</i>	quercpet	Wintereik
<i>Quercus robur</i>	quercrob	Zomereik
<i>Quercus x rosacea</i>	querc*ro	Wintereik x Zomereik
<i>Rhamnus catharticus</i>	rhamncat	Wegedoorn
<i>Rhamnus frangula</i>	rhamnfra	Sporkehout of Vuilboom
<i>Ribes nigrum</i>	ribesnig	Zwarte bes
<i>Ribes rubrum</i>	ribesrub	Aalbes
<i>Ribes uva-crispi</i>	ribesuva	Kruisbes
<i>Rosa arvensis</i>	rosa arv	Bosroos
<i>Rosa canina</i>	rosa can	Hondsroos
<i>Rosa pimpinellifolia</i>	rosa pim	Duinroosje
<i>Rosa rubiginosa</i>	rosa rub	Egelantier
<i>Rosa villosa</i>	rosa vil	Viltroos
<i>Rubus caesius</i>	rubuscae	Dauwbraam
<i>Rubus fruticosus agg.</i>	rubusfru	Gewone braam
<i>Rubus idaeus</i>	rubusida	Framboos
<i>Rubus x corylifolius</i>	rubus*co	Bastaardbraam
<i>Salix alba</i>	salixalb	Schietwilg
<i>Salix aurita</i>	salixaur	Geoorde wilg
<i>Salix caprea</i>	salixcap	Boswilg
<i>Salix cinerea</i>	salixcin	Grauwe wilg
<i>Salix fragilis</i>	salixfra	Kraakwilg
<i>Salix pentandra</i>	salixpen	Laurierwilg
<i>Salix purpurea</i>	salixpur	Bittere wilg
<i>Salix repens</i>	salixrep	Kruipwilg
<i>Salix x rubens</i>	salix*rb	Schietwilg x Kraakwilg
<i>Salix x smithiana</i>	salix*sm	Katwilg x Grauwe wilg
<i>Salix triandra</i>	salixtri	Amandelwilg
<i>Salix viminalis</i>	salixvim	Katwilg
<i>Sambucus nigra</i>	sambunig	Gewone vlier
<i>Sambucus racemosa</i>	samburac	Trosvlier
<i>Sorbus aucuparia</i>	sorbuauc	Wilde lijsterbes

Taxus baccata	taxusbac	Taxus
Tilia cordata	tiliacor	Winterlinde
Tilia platyphyllos	tiliapla	Zomerlinde
Tilia x vulgaris	tiliavul	Zomerlinde x Winterlinde
Ulex europaeus	ulex eur	Gaspeldoorn
Ulmus glabra	ulmusgla	Ruwe iep
Ulmus laevis	ulmuslae	Fladderiep of Steeliep
Ulmus minor	ulmusmin	Gladde iep
Viburnum lantana	viburlan	Wollige sneeuwbal
Viburnum opulus	viburopu	Gelderse roos

3. HET INVENTARISATIEGEBIED OOST-TWENTE

3.1. De Oldenzaalse stuwwal

3.1.1. Geomorfologie en bodem

De stuwwal van Oldenzaal-Enschede is ontstaan door stuwwerking van ijslobben in de voorlaatste ijstijd, de Riss- of Saale-ijstijd. De hoogste punten liggen thans op ca. 80 m NAP. De stuwwal bestaat uit tertiaire klei-, leem- en zandlagen (Otter & Weijers, 1987). Na het Saalien is er tijdens en na de laatste ijstijd (Weichsel- of Würm-ijstijd) door wind- en waterwerking dekzand afgezet over het tertiaire materiaal heen: de formatie van Twente. Op de flanken was de afzetting van dit dekzand slechts gering. Door smeltwater zijn er verscheidene erosiegeulen en dalen ontstaan. Vooral onderaan de oostzijde van de stuwwal zijn in deze tijd zgn. gordeldekzanden gevormd, dekzand met grote hoogteverschillen op korte afstand. In het Holoceen heeft lokaal veenvorming plaatsgevonden.

De stuwwal bestaat thans in feite uit verschillende heuvels die doorsneden zijn met dalvormige laagten. Vanaf de berg bij Elfterheurne, de Tankenberg, Paaschberg, Hakenberg, Austiberg en de Molthover-esch ontspringen een aantal beken, veelal vroegere smeltwatergeulen, die grotendeels naar de Dinkel en het Regge-systeem afwateren. Enkele beken ontspringen uit herkenbare bronnetjes. Behalve de noordelijke beken van het Regge-systeem, hebben de meeste beeklopen nog hun natuurlijk beloop. Hierdoor is tevens veel van de natuurlijke beekbegeleidende vegetatie behouden gebleven.

Op de hoogste delen van de stuwwal ligt de tertiaire klei dicht aan de oppervlakte of vlak onder het meer zandige materiaal van jongere datum. Hier liggen oude boskernen, oud bouwland, vaak middeleeuws van origine, of grasland. Ook op de flanken kan tertiair aan het daglicht treden, maar deze bestaat meer uit beekerd- en gooreerdgronden. In deze beekdalen zijn vele kleine bossen en houtwallen te zien, afgewisseld met grasland en in mindere mate akkerpercelen. De lagere delen van de flanken bestaan uit veldpodzolgronden. Hier waren vroeger uitgestrekte heiden zoals het Roderveld en het Grootte Lutterveld. Deze vroegere heidegebieden zijn in de periode 1930-1970 grotendeels beplant met naaldbomen.

3.1.2. Geschiedenis van het grondgebruik

De oudste ontginningen in de vroege middeleeuwen zullen vooral op de dekzandruggen en stuwwallen hebben gelegen. In de middeleeuwen is het essen- of hoevenlandschap ontstaan met het kleinschalige patroon van akkers, graslanden, bosjes en houtwallen. Langs de Bethlehemse beek ten noorden van Losser, komt het matenlandschap voor. Dit betreft een kleinschalig patroon van langgerekte kavels loodrecht op de beek, van elkaar gescheiden door hagen of houtwallen.

Met het ontstaan van de Marken of Genootschappen van gerechtigden omstreeks 1250 vormden de niet-ontgonnen oerbosrestanten, venen, moerasen, natte hooilanden en heiden gemeenschappelijk bezit. De Marke de Lutte had strenge regels voor het bomenbezit. Bij de Marke Losser gold in de 16e en 17e eeuw een strenge regelgeving op houtkap (Buis, 1985). In verband met een zware schuldenlast door de 80-jarige oorlog, werd al het opgaande hout gekapt in 1711. Naast de bovengenoemde ontginning van heide- en veengebied vonden in de 19e en 20e eeuw bebossingen plaats door landgoedeigenaren, met name textielabrikanten van Twente, zoals Eggeria, de Snippert en Boerskotten. Deze bossen zijn merendeels in bezit gekomen van Natuurmonumenten. Traditionele landgoederen zoals we die elders in het land kennen, zoals langs de IJssel, komen in Oost-Twente vrijwel niet voor.

3.1.3. Het stuwwalgebied als bron van inheemse bomen en struiken

Het stuwwalgebied van Oost-Twente heeft een grote mate van afwisseling in reliëf, bodems, waaronder rijkere leembodems, en vegetaties binnen een kleinschalig cultuurlandschap. Grootschalige landinrichtingsprojecten hebben tot nu toe niet plaats gevonden. Wel hebben er op kleinere schaal allerlei veranderingen plaatsgevonden zoals kappen van houtwallen, beeknormalisaties en wegeaanleg. Ondanks die veranderingen zijn er vele houtwallen, geriefbosjes, beekbegeleidende bossen en erfbepanting bewaard gebleven, waarvan het karakter ver in de geschiedenis teruggaat. Deze kunnen als waardevolle genenbronnen voor inheemse houtige gewassen worden aangemerkt, evenals voor vele kruidachtige plantesoorten.

In Twente kunnen vijf typen houtwallen worden onderscheiden (Hagens, 1974):

- houtsingels op de hellingen van bouwlanden (kampen en essen), van middeleeuwse oorsprong.
- hagen en heggen rond percelen wilde weiden en hooilanden (hag of hach), eveneens middeleeuws.
- houtwallen rond weide- en hooilanden, gegroepeerd om essen, langs beken of temidden van de onverdeelde markegrond (maten), vermoedelijk 16e eeuws.
- houtwallen rond de bij de markeverdelingen toegekende stukken voormalige gemeenschappelijke grond, meestal weidegronden, na ca. 1840.
- houtwallen langs 19e-eeuwse cultuuringrepen zoals spoorlijnen.

De functie van de houtwallen was vooral perceelscheiding en bescherming tegen groot wild. Daarnaast kon de boer er het nodige geriefhout oogsten.

Verspreid komen er relictten voor van zgn. landweren: in de middeleeuwen aangelegde wallen die een verdedigingsfunctie hadden voor een groter gebied.

In houtwallen langs de spoorlijn Oldenzaal-Bentheim hebben zich inmiddels eveneens inheemse planten gevestigd vanuit de oudere groeiplaatsen. Deze spoorlijn is in 1865 aangelegd en inmiddels ruim 125 jaar oud.

Als karakteristieke inheemse houtige gewassen in het stuwwalgebied van Oost-Twente kunnen onder meer worden aangemerkt: Zwarte els, mogelijk ook Witte els, Kraakwilg, Ruwe iep, Tweestijlige meidoorn, Winterlinde, mogelijk ook Zomerlinde, Wegedoorn, Hulst, Wilde kardinaalsmuts, Mispel, Zoetekers, Haagbeuk en Rode kornoelje.

3.1.4. Korte karakteristiek van enkele geïnventariseerde gebieden

De Hoge Venterink (Natuurmonumenten)

De Hoge Venterink lag in de middeleeuwen vrijwel temidden van heidegebied met aan de noord- en zuidzijde enkele boerderijen op hogere terreindelen (Koop en Derkman, 1977). Deze situatie is tot het midden van de 19e eeuw vrijwel hetzelfde gebleven. In 1860 is het oude bos met direct aangrenzende heide en grasland samengevoegd tot één landgoed: de huidige Hoge Venterink. Rond 1860 wordt een deel van het vroegere bouwland bebost en ca. 1920 wordt de heide ontgonnen ten behoeve van noutteelt. In 1988 wordt het voormalige CRM-reservaat overgedragen aan Natuurmonumenten.

De Hoge Venterink bestaat uit een fraai pleistoceen erosiedal dat in en na de laatste ijstijd met zand is opgevuld, gemengd met leem uit de ondergrond. Interessant voor inheemse bomen en struiken is vooral het engere dal van de Stakenbeek met kleinere bronnen en enkele hoger gelegen houtwallen. Het beekdal is voor het laatst in 1889 beplant met Zomereik en Es. In de onderlaag groeit Hazelaar en hakhout van o.a. Ruwe iep. In dit bos hebben zich in de loop van de tijd allerlei struiken gevestigd, of ze waren er nog aanwezig van ouder bos, zoals Tweestijlige meidoorn en Wilde kardinaalsmuts. Hier komen ook een aantal zeldzame kruiden voor. Vegetatiekundig kunnen onder meer Eiken-Haagbeukenbos, Vogelkers-Essenbos (fragmentarisch) en Elzenbroekbos worden onderscheiden. De hoger gelegen houtwallen kunnen tot het Haagbeuk-Sleedoornstruweel gerekend worden (Koop en Derkman, 1977). Hierin komt onder meer de Winterlinde voor.

't Krusselt of Elfterheurne (Natuurmonumenten)

't Krusselt behoorde tot 1970 aan een missionarissenklooster met landgoed. Sedert 1970 (de eerste aankopen in 1960) is het bezit van Natuurmonumenten. In de middeleeuwen was het een hoevegebied grenzend aan een beekdal en heidegebied. Evenals de Hoge Venterink behoort het gebied tot het dal van de Stakenbeek en is als erosie-smeltwatergeul op te vatten. De Stakenbeek ontspringt hier in feite.

Interessant is vooral het broekbosgedeelte direct langs het beekje en kleinere bronnen met oud elzenhakhout en fraaie begroeiing van de Kraakwilg. Op de hogere delen staan houtwallen met onder meer Haagbeuk, Mispel en Tweestijlige meidoorn.

Grevenmaat (Natuurmonumenten)

De Grevenmaat is ca. 1870 aangelegd op voormalige vloeivelden. Voor 1850 stonden er echter al brede houtwallen langs een van de bovenloopjes van de Luttermolenbeek. Ook hier is sprake van een pleistoceen erosiedal. Het vloeiveld werd opgezet als een rabattenbos van voornamelijk Zomereik, Beuk en Es. Latere aanplant is beperkt gebleven. Interessant voor de inheemse genenbronnen zijn hier het Eiken-Haagbeukenbos en Elzen-Vogelkersbos met o.a. Tweestijlige meidoorn, Rode kornoelje, Haagbeuk, Wilde kardinaalsmuts en Ruwe iep (variëteit *Cornuta*). Het bos is rijk aan bijzondere kruiden.

De Boerrichtersesch (particulier)

De Boerrichtersesch is een kleinschalig hoevegebied op de stuwwal ten westen van De Lutte, met een aantal houtwallen en bosjes. In het gebied liggen bovenloopjes en een bron van de Luttermolenbeek. Blijkens de plaatselijk

dikke humuslagen op de akkers, moeten de ontginningen hier uit de middel-eeuwen dateren. Verondersteld kan worden dat de houtwallen eveneens zeer oud zijn. Het percelenpatroon op de kaart van 1850 is vrijwel gelijk aan die van de huidige stafkaart. De houtwallen zijn bijzonder rijk aan inheemse houtige gewassen zoals: Winterlinde, Ruwe iep, Tweestijlige meidoorn, Wilde kardinaalsmuts, Zwarte els, Zoete kers, Zwarte bes en Gelderse roos. Vooral van de Winterlinde en Zwarte els komen zeer oude hakhoutstoven voor.

Tankenberg, Eggheria, Paaschberg en Hakenberg (Natuurmonumenten en particulier)

In noordoostelijke richting vanaf Oldenzaal liggen op de stuwwal enkele heuvels op een rij afgewisseld met dalen. Er liggen verschillende bronnen en bovenloopjes van de Weerselerbeek, Rossumerbeek, Roelinkbeek en Linderbeek, waardoor er een grote afwisseling in milieus aanwezig is. Tot ver in de 19e eeuw bestond het gebied uit een hoevenlandschap, grenzend aan uitgestrekte heide en enkele grotere oude bosgebieden. Het bos was in gemeenschappelijk bezit van de Markegenoten. Rond de eeuwwisseling hebben textielabrikanten hier landgoederen aangelegd. Ook zijn er heideontginningen opgezet. Een groot deel van het gebied is sedert 1977 onder Natuurmonumenten gekomen (Eggheria).

Ofschoon in deze gebieden in de latere 19e eeuw en 20e eeuw veel veranderd is, zijn er hier en daar oude houtwallen en moerasbosjes bewaard gebleven. Deze zijn voor het inheems genenmateriaal van groot belang. Opvallend zijn daarbij houtwallen met oud hakhout van Zomereik, Es, Winterlinde, Beuk en Haagbeuk. Verder komen onder meer voor: Mispel, Hulst, Tweestijlige meidoorn, oude Hazelaars, Peer (!) en Zoete kers. Opvallend in het 'bergengebied' zijn de brongebiedjes waar Tweestijlige meidoorn, Vogelkers, Zwarte els maar ook Witte els voorkomt. Niet geheel uitgesloten is dat de Witte els hier wild voorkomt. Sommige onderzoekers leggen de verspreidingsgrens van deze soort een eind over de Duitse grens.

Austiberg (particulier)

De Austiberg bestaat grotendeels uit akkergronden met enkele verspreide bosjes en houtwallen. De Austibeek, waarvan bovenloopjes op de flanken en voet van de Austiberg liggen, ontspringt hier. Bij de inventarisatie is een bosje onderzocht aan de Paandersdijk. In 1850 bestond het bosje niet als zodanig, maar waren er enkele houtwallen en begroeiing langs de beek, die bij de aanleg van het verdere bos gespaard zijn. Interessant hier is onder meer de Mispel, Tweestijlige meidoorn, Gladde iep en Zomerlinde.

Molterheurne (Natuurmonumenten)

Molterheurne is een oud beekdalbos, op te vatten als een pleistoceen smeltwaterdal waarin twee bovenloopjes van de Oosterbrookbeek liggen. Interessante bomen en struiken zien we in het Elzenbroekbos, Eiken-Haagbeukenbos en Gierstgras-Beukenbos. Aan de randen komen oude houtwallen voor. Van belang zijn onder meer Winterlinde, Haagbeuk, Tweestijlige meidoorn en Mispel.

3.2. Het Dinkeldal

3.2.1. Geomorfologie en bodem

De Dinkel ontspringt in Duitsland in Westfalen en komt bij Glane ons land binnen. Binnen Oost-Twente neemt de Dinkel verschillende zijbeken op die de Oldenzaalse stuwwal afwateren. Bij Berklenkamp verlaat de Dinkel Nederland om beneden Neuenhaus in de Overijsselse Vecht uit te komen. Het Dinkeldal is in feite ontstaan in de voorlaatste ijstijd, het Saalien, waarbij ook de Oldenzaalse stuwwal is gevormd. Het Dinkeldal ontstond tussen de stuwwal en de ten oosten ervan gelegen dekzanden. Tijdens en na de laatste ijstijd wordt in het Dinkeldal leem en zand afgezet en plaatselijk veen gevormd. Langs het riviertje worden hier en daar kalkrijke duintjes gevormd. Het verval van de Dinkel is thans over de hele lengte nog zo'n 25 m, wat mede het sterk meanderende karakter bepaalt. Door de aanleg van een omleidingskanaal is de werking van het water echter aanzienlijk beteugeld.

3.2.2. De Dinkelvallei als bron voor inheemse bomen en struiken

Voor de aanwezigheid van autochtone bomen en struiken zijn een aantal natuurlijke geomorfologische en oude culturele landschapselementen langs de Dinkel van belang (Gonggrijp, 1976): de meanders, de al dan niet verlande oude meanders, overstromingszones, oeverwallen en kleinere zandruggetjes, oude dijkjes en wallen begroeid met houtige gewassen.

Karakteristiek zijn de lagere oevergedeelten die alleen bij hoge waterstanden onder water staan, zoals bij de oostelijke oever tussen de Kampbrug en de Kribbenbrug. Hier groeien onder meer Wilde kardinaalsmuts, Wegedoorn, Tweestijlige meidoorn en Rode kornoelje. Vooral het veel voorkomen van oude exemplaren van de Wegedoorn is voor ons land uniek te noemen. In de lagere oeverzones vinden we oud elzenbroekbos en wilgenstruwelen van Kraakwilg, Amandelwilg en Bittere wilg, alle soorten die in het wild tot de zeldzaamheden behoren. Op de hogere oeverwallen komen op een aantal plaatsen oude markante exemplaren voor van de Zwarte populier, in het wild een uiterst zeldzame boomsoort in Nederland.

3.3. Resultaten van de Inventarisatie Oost-Twente

Soort	Nr.	Standplaats	Gemeente
Acer campestre	92052746	bos De Hoge Venterink	Losser
Alnus glutinosa	92052203	Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
Alnus glutinosa	92052226	Paaschberg	Losser
Alnus glutinosa	92052327	zuiden van de Paaschberg	Losser
Alnus glutinosa	92052329	Hakenberg	Losser
Alnus glutinosa	92052332	voet Austiberg noordzijde	Losser
Alnus glutinosa	92052342	Boerrichtersesch	Losser
Alnus glutinosa	92052343	bosje Boerrichtersesch	Losser
Alnus glutinosa	92052344	houtwal Boerrichtersesch	Losser
Alnus glutinosa	92052345	bos ten westen van De Lutte	Losser
Alnus glutinosa	92052746	bos De Hoge Venterink	Losser
Alnus glutinosa	92071336	Hanhofweg bij Dalkott	Losser
Alnus glutinosa	92071337	Hanhofweg bij Dalkott	Losser
Alnus glutinosa	92071504	Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
Alnus glutinosa	92071505	Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
Alnus glutinosa	92071507	Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
Alnus glutinosa	92071510	Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
Alnus glutinosa	92071517	noordoostoever Dinkel, Beverborgsbrug	Losser
Alnus glutinosa	92071534	Molterheurne oostelijk deel	Losser
Alnus glutinosa	92071624	Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
Alnus glutinosa	92071641	't Kruisselt	Losser
Alnus glutinosa	92071653	bomenrij Boerrichtersesch	Losser
Alnus glutinosa	92071713	oeverbos tussen Dinkel en omleidingskan.	Losser
Alnus glutinosa	92071714	langs omleidingskanaal bij De Reimer	Losser
Alnus glutinosa	92071720	Wilgenreservaat nabij Kotnstuk	Losser
Alnus glutinosa	92072947	bos Grevenmaat	Losser
Alnus incana	92052203	Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
Alnus incana	92052226	Paaschberg	Losser
Alnus incana	92071623	Tankenbergh	Losser
Alnus incana	92071624	Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
Betula pubescens	92052226	Paaschberg	Losser
Betula pubescens	92052327	zuiden van de Paaschberg	Losser
Betula pubescens	92052332	voet Austiberg noordzijde	Losser
Betula pubescens	92052746	bos De Hoge Venterink	Losser
Betula pubescens	92071333	Molterheurne, westelijk deel	Losser
Betula pubescens	92071623	Tankenbergh	Losser
Betula pubescens	92071641	't Kruisselt	Losser
Carpinus betulus	92052332	voet Austiberg noordzijde	Losser
Carpinus betulus	92071333	Molterheurne, westelijk deel	Losser
Carpinus betulus	92071335	bosje Hanhofweg/weg door Molterheurne	Losser
Carpinus betulus	92071534	Molterheurne oostelijk deel	Losser
Carpinus betulus	92071623	Tankenbergh	Losser
Carpinus betulus	92071624	Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
Carpinus betulus	92071715	langs omleidingskanaal bij De Reimer	Losser
Carpinus betulus	92072947	bos Grevenmaat	Losser
Cornus sanguinea	92071504	Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
Cornus sanguinea	92071507	Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
Cornus sanguinea	92072947	bos Grevenmaat	Losser
Corylus avellana	92052203	Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
Corylus avellana	92052225	Paaschberg	Losser
Corylus avellana	92052332	voet Austiberg noordzijde	Losser
Corylus avellana	92052343	bosje Boerrichtersesch	Losser
Corylus avellana	92052345	bos ten westen van De Lutte	Losser
Corylus avellana	92052749	bos bij Munnikhof	Losser
Corylus avellana	92071333	Molterheurne, westelijk deel	Losser
Corylus avellana	92071336	Hanhofweg bij Dalkott	Losser
Corylus avellana	92071337	Hanhofweg bij Dalkott	Losser
Corylus avellana	92071504	Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser

59	<i>Corylus avellana</i>	92071505 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
60	<i>Corylus avellana</i>	92071534 Molterheurne oostelijk deel	Losser
61	<i>Corylus avellana</i>	92071623 Tankenberg	Losser
62	<i>Corylus avellana</i>	92071624 Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
63	<i>Corylus avellana</i>	92071641 't Kruisselt	Losser
64	<i>Corylus avellana</i>	92071714 langs omleidingskanaal bij De Reimer	Losser
65	<i>Corylus avellana</i>	92072947 bos Grevenmaat	Losser
66	<i>Corylus avellana</i>	92071501 Dinkeloever	Losser
67	<i>Crataegus cf. rosiformis</i>	92071507 Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
68	<i>Crataegus cf. rosiformis</i>	92071510 Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
69	<i>Crataegus laevigata</i>	92052203 Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
70	<i>Crataegus laevigata</i>	92052225 Paaschberg	Losser
71	<i>Crataegus laevigata</i>	92052327 zuiden van de Paaschberg	Losser
72	<i>Crataegus laevigata</i>	92052328 flank Paaschberg	Losser
73	<i>Crataegus laevigata</i>	92052340 nabij Scholtenhaer	Oldenzaal
74	<i>Crataegus laevigata</i>	92052342 Boerrichtersesch	Losser
75	<i>Crataegus laevigata</i>	92052343 bosje Boerrichtersesch	Losser
76	<i>Crataegus laevigata</i>	92052344 houtwal Boerrichtersesch	Losser
77	<i>Crataegus laevigata</i>	92052345 bos ten westen van De Lutte	Losser
78	<i>Crataegus laevigata</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
79	<i>Crataegus laevigata</i>	92052749 bos bij Munnikhof	Losser
80	<i>Crataegus laevigata</i>	92071333 Molterheurne, westelijk deel	Losser
81	<i>Crataegus laevigata</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
82	<i>Crataegus laevigata</i>	92071505 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
83	<i>Crataegus laevigata</i>	92071507 Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
84	<i>Crataegus laevigata</i>	92071510 Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
85	<i>Crataegus laevigata</i>	92071534 Molterheurne oostelijk deel	Losser
86	<i>Crataegus laevigata</i>	92071623 Tankenberg	Losser
87	<i>Crataegus laevigata</i>	92071624 Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
88	<i>Crataegus laevigata</i>	92071641 't Kruisselt	Losser
89	<i>Crataegus laevigata</i>	92071720 Wilgenreservaat nabij Kotnstuk	Losser
90	<i>Crataegus laevigata</i>	92072947 bos Grevenmaat	Losser
91	<i>Crataegus laevigata</i>	92072948 bos langs spoorlijn onder De Lutte	Losser
98	<i>Crataegus laevigata</i>	92052226 Paaschberg	Losser
99	<i>Crataegus monogyna</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
100	<i>Crataegus monogyna</i>	92071507 Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
101	<i>Crataegus monogyna</i>	92071720 Wilgenreservaat nabij Kotnstuk	Losser
92	<i>Crataegus x media</i>	92052225 Paaschberg	Losser
93	<i>Crataegus x media</i>	92052332 voet Austiberg noordzijde	Losser
94	<i>Crataegus x media</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
95	<i>Crataegus x media</i>	92071713 oeverbos tussen Dinkel en omleidingskan.	Losser
96	<i>Crataegus x media</i>	92071720 Wilgenreservaat nabij Kotnstuk	Losser
97	<i>Crataegus x media</i>	92052343 bosje Boerrichtersesch	Losser
102	<i>Evonymus europaeus</i>	92052203 Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
103	<i>Evonymus europaeus</i>	92052344 houtwal Boerrichtersesch	Losser
104	<i>Evonymus europaeus</i>	92052345 bos ten westen van De Lutte	Losser
105	<i>Evonymus europaeus</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
106	<i>Evonymus europaeus</i>	92052749 bos bij Munnikhof	Losser
107	<i>Evonymus europaeus</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
108	<i>Evonymus europaeus</i>	92071505 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
109	<i>Evonymus europaeus</i>	92071507 Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
110	<i>Evonymus europaeus</i>	92071510 Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
111	<i>Evonymus europaeus</i>	92071713 oeverbos tussen Dinkel en omleidingskan.	Losser
112	<i>Evonymus europaeus</i>	92071714 langs omleidingskanaal bij De Reimer	Losser
113	<i>Evonymus europaeus</i>	92071716 perceelsgrens bij De Reimer nabij Dinkel	Losser
114	<i>Evonymus europaeus</i>	92071720 Wilgenreservaat nabij Kotnstuk	Losser
115	<i>Evonymus europaeus</i>	92072947 bos Grevenmaat	Losser
116	<i>Fagus sylvatica</i>	92071623 Tankenberg	Losser
117	<i>Fraxinus excelsior</i>	92071507 Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
118	<i>Fraxinus excelsior</i>	92071713 oeverbos tussen Dinkel en omleidingskan.	Losser

119	<i>Ilex aquifolia</i>	92052344 houtwal Boerrichtersesch	Losser
120	<i>Ilex aquifolia</i>	92052203 Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
121	<i>Ilex aquifolia</i>	92052225 Paaschberg	Losser
122	<i>Ilex aquifolia</i>	92052328 flank Paaschberg	Losser
123	<i>Ilex aquifolia</i>	92052332 voet Austiberg noordzijde	Losser
124	<i>Ilex aquifolia</i>	92052342 Boerrichtersesch	Losser
125	<i>Ilex aquifolia</i>	92052343 bosje Boerrichtersesch	Losser
126	<i>Ilex aquifolia</i>	92052345 bos ten westen van De Lutte	Losser
127	<i>Ilex aquifolia</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
128	<i>Ilex aquifolia</i>	92052749 bos bij Munnikhof	Losser
129	<i>Ilex aquifolia</i>	92052750 houtwal langs Postweg	Losser
130	<i>Ilex aquifolia</i>	92071333 Molterheurne, westelijk deel	Losser
131	<i>Ilex aquifolia</i>	92071335 bosje Hanhofweg/weg door Molterheurne	Losser
132	<i>Ilex aquifolia</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
133	<i>Ilex aquifolia</i>	92071505 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
134	<i>Ilex aquifolia</i>	92071534 Molterheurne oostelijk deel	Losser
135	<i>Ilex aquifolia</i>	92071623 Tankenberg	Losser
136	<i>Ilex aquifolia</i>	92071639 langs de weg Oldenzaal-Bentheim	Losser
137	<i>Ilex aquifolia</i>	92071641 't Kruisselt	Losser
138	<i>Ilex aquifolia</i>	92071716 perceelsgrens bij De Reimer nabij Dinkel	Losser
139	<i>Ilex aquifolia</i>	92071624 Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
140	<i>Juniperus communis</i>	92071511 Hogere Dinkeloever, Lutterzand	Losser
141	<i>Lonicera periclymenum</i>	92052203 Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
142	<i>Lonicera periclymenum</i>	92052226 Paaschberg	Losser
143	<i>Lonicera periclymenum</i>	92052332 voet Austiberg noordzijde	Losser
144	<i>Lonicera periclymenum</i>	92052340 nabij Scholtenhaer	Oldenzaal
145	<i>Lonicera periclymenum</i>	92052342 Boerrichtersesch	Losser
146	<i>Lonicera periclymenum</i>	92052343 bosje Boerrichtersesch	Losser
147	<i>Lonicera periclymenum</i>	92052344 houtwal Boerrichtersesch	Losser
148	<i>Lonicera periclymenum</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
149	<i>Lonicera periclymenum</i>	92052749 bos bij Munnikhof	Losser
150	<i>Lonicera periclymenum</i>	92052750 houtwal langs Postweg	Losser
151	<i>Lonicera periclymenum</i>	92071333 Molterheurne, westelijk deel	Losser
152	<i>Lonicera periclymenum</i>	92071337 Hanhofweg bij Dalkott	Losser
153	<i>Lonicera periclymenum</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
154	<i>Lonicera periclymenum</i>	92071505 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
155	<i>Lonicera periclymenum</i>	92071534 Molterheurne oostelijk deel	Losser
156	<i>Lonicera periclymenum</i>	92071623 Tankenberg	Losser
157	<i>Lonicera periclymenum</i>	92071624 Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
158	<i>Lonicera periclymenum</i>	92071639 langs de weg Oldenzaal-Bentheim	Losser
159	<i>Lonicera periclymenum</i>	92071641 't Kruisselt	Losser
160	<i>Lonicera periclymenum</i>	92072947 bos Grevenmaat	Losser
161	<i>Lonicera periclymenum</i>	92072948 bos langs spoorlijn onder De Lutte	Losser
162	<i>Mespilus germanicus</i>	92052226 Paaschberg	Losser
163	<i>Mespilus germanicus</i>	92052327 zuiden van de Paaschberg	Losser
164	<i>Mespilus germanicus</i>	92052329 Hakenberg	Losser
165	<i>Mespilus germanicus</i>	92052330 Hakenberg	Losser
166	<i>Mespilus germanicus</i>	92052331 houtwal Schoolweg-Paandersdijk	Losser
167	<i>Mespilus germanicus</i>	92052332 voet Austiberg noordzijde	Losser
168	<i>Mespilus germanicus</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
169	<i>Mespilus germanicus</i>	92052751 wegsplitsing weg Oldenzaal-Denekamp	Losser
170	<i>Mespilus germanicus</i>	92071336 Hanhofweg bij Dalkott	Losser
171	<i>Mespilus germanicus</i>	92071337 Hanhofweg bij Dalkott	Losser
172	<i>Mespilus germanicus</i>	92071639 langs de weg Oldenzaal-Bentheim	Losser
173	<i>Mespilus germanicus</i>	92071712 perceelsgrens boerderij De Reimer	Losser
174	<i>Populus nigra</i>	92071507 Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
175	<i>Populus nigra</i>	92071508 Dinkeloever zuidwestzijde Kribbenbrug	Losser
176	<i>Populus nigra</i>	92071510 Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
177	<i>Populus nigra</i>	92071517 noordoostoever Dinkel, Beverborgsbrug	Losser
178	<i>Populus nigra</i>	92071718 Dinkeloever t.o. camping Dennenlust	Losser

179	<i>Populus tremula</i>	92052203 Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
180	<i>Populus tremula</i>	92052343 bosje Boerrichtersesch	Losser
181	<i>Populus tremula</i>	92052345 bos ten westen van De Lutte	Losser
182	<i>Populus tremula</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
183	<i>Populus tremula</i>	92071333 Molterheurne, westelijk deel	Losser
184	<i>Populus tremula</i>	92071507 Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
185	<i>Populus tremula</i>	92071624 Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
186	<i>Populus tremula</i>	92071641 't Kruisselt	Losser
187	<i>Populus tremula</i>	92071713 oeverbos tussen Dinkel en omleidingskan.	Losser
188	<i>Prunus avium</i>	92052203 Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
189	<i>Prunus avium</i>	92052327 zuiden van de Paaschberg	Losser
190	<i>Prunus avium</i>	92052328 flank Paaschberg	Losser
191	<i>Prunus avium</i>	92052330 Hakenberg	Losser
192	<i>Prunus avium</i>	92052332 voet Austiberg noordzijde	Losser
193	<i>Prunus avium</i>	92052340 nabij Scholtenhaer	Oldenzaal
194	<i>Prunus avium</i>	92052342 Boerrichtersesch	Losser
195	<i>Prunus avium</i>	92052343 bosje Boerrichtersesch	Losser
196	<i>Prunus avium</i>	92052345 bos ten westen van De Lutte	Losser
197	<i>Prunus avium</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
198	<i>Prunus avium</i>	92052749 bos bij Munnikhof	Losser
199	<i>Prunus avium</i>	92071333 Molterheurne, westelijk deel	Losser
200	<i>Prunus avium</i>	92071336 Hanhofweg bij Dalkott	Losser
201	<i>Prunus avium</i>	92071337 Hanhofweg bij Dalkott	Losser
202	<i>Prunus avium</i>	92071510 Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
203	<i>Prunus avium</i>	92071534 Molterheurne oostelijk deel	Losser
204	<i>Prunus avium</i>	92071623 Tankenberg	Losser
205	<i>Prunus avium</i>	92071639 langs de weg Oldenzaal-Bentheim	Losser
206	<i>Prunus avium</i>	92071641 't Kruisselt	Losser
207	<i>Prunus avium</i>	92071624 Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
208	<i>Prunus avium</i>	92072947 bos Grevenmaat	Losser
209	<i>Prunus avium</i>	92072948 bos langs spoorlijn onder De Lutte	Losser
210	<i>Prunus padus</i>	92052203 Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
211	<i>Prunus padus</i>	92052329 Hakenberg	Losser
212	<i>Prunus padus</i>	92052342 Boerrichtersesch	Losser
213	<i>Prunus padus</i>	92052343 bosje Boerrichtersesch	Losser
214	<i>Prunus padus</i>	92052344 houtwal Boerrichtersesch	Losser
215	<i>Prunus padus</i>	92052345 bos ten westen van De Lutte	Losser
216	<i>Prunus padus</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
217	<i>Prunus padus</i>	92052749 bos bij Munnikhof	Losser
218	<i>Prunus padus</i>	92071333 Molterheurne, westelijk deel	Losser
219	<i>Prunus padus</i>	92071501 Dinkeloever	Losser
220	<i>Prunus padus</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
221	<i>Prunus padus</i>	92071505 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
222	<i>Prunus padus</i>	92071510 Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
223	<i>Prunus padus</i>	92071534 Molterheurne oostelijk deel	Losser
224	<i>Prunus padus</i>	92071623 Tankenberg	Losser
225	<i>Prunus padus</i>	92071624 Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
226	<i>Prunus padus</i>	92071641 't Kruisselt	Losser
227	<i>Prunus padus</i>	92072947 bos Grevenmaat	Losser
228	<i>Prunus spinosa</i>	92052203 Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
229	<i>Prunus spinosa</i>	92052340 nabij Scholtenhaer	Oldenzaal
230	<i>Prunus spinosa</i>	92052342 Boerrichtersesch	Losser
231	<i>Prunus spinosa</i>	92052344 houtwal Boerrichtersesch	Losser
232	<i>Prunus spinosa</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
233	<i>Prunus spinosa</i>	92071505 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
234	<i>Prunus spinosa</i>	92071507 Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
235	<i>Prunus spinosa</i>	92071508 Dinkeloever zuidwestzijde Kribbenbrug	Losser
236	<i>Prunus spinosa</i>	92071517 noordoostoever Dinkel, Beverborgsbrug	Losser
237	<i>Prunus spinosa</i>	92071641 't Kruisselt	Losser
238	<i>Prunus spinosa</i>	92071501 Dinkeloever	Losser

239	<i>Pyrus communis</i>	92052327 zuiden van de Paaschberg	Losser
240	<i>Quercus robur</i>	92071510 Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
241	<i>Quercus robur</i>	92071622 kapelheuvel bij Tankenberg	Losser
242	<i>Quercus robur</i>	92071623 Tankenberg	Losser
243	<i>Quercus robur</i>	92071716 perceelsgrens bij De Reimer nabij Dinkel	Losser
244	<i>Rhamnus catharticus</i>	92052343 bosje Boerrichtersesch	Losser
245	<i>Rhamnus catharticus</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
246	<i>Rhamnus catharticus</i>	92071505 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
247	<i>Rhamnus catharticus</i>	92071507 Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
248	<i>Rhamnus catharticus</i>	92071508 Dinkeloever zuidwestzijde Kribbenbrug	Losser
249	<i>Rhamnus catharticus</i>	92071510 Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
250	<i>Rhamnus catharticus</i>	92071713 oeverbos tussen Dinkel en omleidingskan.	Losser
251	<i>Rhamnus catharticus</i>	92071714 langs omleidingskanaal bij De Reimer	Losser
252	<i>Rhamnus catharticus</i>	92071720 Wilgenreservaat nabij Kotnstuk	Losser
253	<i>Rhamnus catharticus</i>	92071715 langs omleidingskanaal bij De Reimer	Losser
254	<i>Rhamnus frangula</i>	92052327 zuiden van de Paaschberg	Losser
255	<i>Rhamnus frangula</i>	92052332 voet Austiberg noordzijde	Losser
256	<i>Rhamnus frangula</i>	92052340 nabij Scholtenhaer	Oldenzaal
257	<i>Rhamnus frangula</i>	92052342 Boerrichtersesch	Losser
258	<i>Rhamnus frangula</i>	92052344 houtwal Boerrichtersesch	Losser
259	<i>Rhamnus frangula</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
260	<i>Rhamnus frangula</i>	92071333 Molterheurne, westelijk deel	Losser
261	<i>Rhamnus frangula</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
262	<i>Rhamnus frangula</i>	92071505 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
263	<i>Rhamnus frangula</i>	92071510 Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
264	<i>Rhamnus frangula</i>	92071641 't Kruisselt	Losser
265	<i>Rhamnus frangula</i>	92071712 perceelsgrens boerderij De Reimer	Losser
266	<i>Rhamnus frangula</i>	92071716 perceelsgrens bij De Reimer nabij Dinkel	Losser
267	<i>Rhamnus frangula</i>	92072947 bos Grevenmaat	Losser
268	<i>Rhamnus frangula</i>	92072948 bos langs spoorlijn onder De Lutte	Losser
269	<i>Ribes nigrum</i>	92071624 Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
270	<i>Ribes nigrum</i>	92052203 Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
271	<i>Ribes nigrum</i>	92052327 zuiden van de Paaschberg	Losser
272	<i>Ribes nigrum</i>	92052343 bosje Boerrichtersesch	Losser
273	<i>Ribes nigrum</i>	92052345 bos ten westen van De Lutte	Losser
274	<i>Ribes nigrum</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
275	<i>Ribes nigrum</i>	92071508 Dinkeloever zuidwestzijde Kribbenbrug	Losser
276	<i>Ribes nigrum</i>	92071713 oeverbos tussen Dinkel en omleidingskan.	Losser
277	<i>Ribes nigrum</i>	92071714 langs omleidingskanaal bij De Reimer	Losser
278	<i>Ribes nigrum</i>	92071715 langs omleidingskanaal bij De Reimer	Losser
279	<i>Ribes nigrum</i>	92071720 Wilgenreservaat nabij Kotnstuk	Losser
280	<i>Ribes rubrum</i>	92052203 Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
281	<i>Ribes rubrum</i>	92052327 zuiden van de Paaschberg	Losser
282	<i>Ribes rubrum</i>	92052332 voet Austiberg noordzijde	Losser
283	<i>Ribes rubrum</i>	92052342 Boerrichtersesch	Losser
284	<i>Ribes rubrum</i>	92052343 bosje Boerrichtersesch	Losser
285	<i>Ribes rubrum</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
286	<i>Ribes rubrum</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
287	<i>Ribes rubrum</i>	92071510 Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
288	<i>Ribes rubrum</i>	92071720 Wilgenreservaat nabij Kotnstuk	Losser
289	<i>Ribes rubrum</i>	92072948 bos langs spoorlijn onder De Lutte	Losser
290	<i>Ribes uva-crispi</i>	92052225 Paaschberg	Losser
291	<i>Ribes uva-crispi</i>	92052203 Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
292	<i>Ribes uva-crispi</i>	92052343 bosje Boerrichtersesch	Losser
293	<i>Ribes uva-crispi</i>	92071333 Molterheurne, westelijk deel	Losser
294	<i>Ribes uva-crispi</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
295	<i>Ribes uva-crispi</i>	92072948 bos langs spoorlijn onder De Lutte	Losser
296	<i>Rosa canina</i>	92052203 Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
297	<i>Rosa canina</i>	92052342 Boerrichtersesch	Losser
298	<i>Rosa canina</i>	92052344 houtwal Boerrichtersesch	Losser

299	<i>Rosa canina</i>	92071507	Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
300	<i>Rosa canina</i>	92071510	Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
301	<i>Rosa canina</i>	92071641	't Kruisselt	Losser
302	<i>Rosa canina</i>	92071713	oeverbos tussen Dinkel en omleidingskan.	Losser
303	<i>Rosa canina</i>	92071714	langs omleidingskanaal bij De Reimer	Losser
304	<i>Rosa canina</i>	92072947	bos Grevenmaat	Losser
305	<i>Rosa canina</i>	92072948	bos langs spoorlijn onder De Lutte	Losser
306	<i>Rosa cf. arvensis</i>	92071504	Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
307	<i>Salix alba</i>	92071336	Hanhofweg bij Dalkott	Losser
308	<i>Salix alba</i>	92071507	Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
309	<i>Salix alba</i>	92071623	Tankenbergr	Losser
310	<i>Salix alba</i>	92071624	Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
311	<i>Salix alba</i>	92071718	Dinkeloever t.o. camping Dennenlust	Losser
312	<i>Salix alba</i>	92071719	oeverbos nabij camping Dennenlust	Losser
313	<i>Salix caprea</i>	92052203	Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
314	<i>Salix caprea</i>	92052332	voet Austiberg noordzijde	Losser
315	<i>Salix caprea</i>	92052345	bos ten westen van De Lutte	Losser
316	<i>Salix caprea</i>	92052746	bos De Hoge Venterink	Losser
317	<i>Salix caprea</i>	92071501	Dinkeloever	Losser
318	<i>Salix caprea</i>	92071534	Molterheurne oostelijk deel	Losser
319	<i>Salix caprea</i>	92071641	't Kruisselt	Losser
320	<i>Salix caprea</i>	92071720	Wilgenreservaat nabij Kotnstuk	Losser
321	<i>Salix cf. aurita</i>	92052332	voet Austiberg noordzijde	Losser
322	<i>Salix cf. aurita</i>	92071624	Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
323	<i>Salix cinerea</i>	92052203	Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
324	<i>Salix cinerea</i>	92052327	zuiden van de Paaschberg	Losser
325	<i>Salix cinerea</i>	92052332	voet Austiberg noordzijde	Losser
326	<i>Salix cinerea</i>	92052340	nabij Scholtenhaer	Oldenzaal
327	<i>Salix cinerea</i>	92052342	Boerrichtersesch	Losser
328	<i>Salix cinerea</i>	92052344	houtwal Boerrichtersesch	Losser
329	<i>Salix cinerea</i>	92071336	Hanhofweg bij Dalkott	Losser
330	<i>Salix cinerea</i>	92071505	Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
331	<i>Salix cinerea</i>	92071507	Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
332	<i>Salix cinerea</i>	92071510	Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
333	<i>Salix cinerea</i>	92071623	Tankenbergr	Losser
334	<i>Salix cinerea</i>	92071639	langs de weg Oldenzaal-Bentheim	Losser
335	<i>Salix cinerea</i>	92071641	't Kruisselt	Losser
336	<i>Salix cinerea</i>	92071713	oeverbos tussen Dinkel en omleidingskan.	Losser
337	<i>Salix cinerea</i>	92071715	langs omleidingskanaal bij De Reimer	Losser
338	<i>Salix cinerea</i>	92071720	Wilgenreservaat nabij Kotnstuk	Losser
339	<i>Salix cinerea</i>	92072947	bos Grevenmaat	Losser
340	<i>Salix fragilis</i>	92052342	Boerrichtersesch	Losser
341	<i>Salix fragilis</i>	92052746	bos De Hoge Venterink	Losser
342	<i>Salix fragilis</i>	92071504	Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
343	<i>Salix fragilis</i>	92071505	Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
344	<i>Salix fragilis</i>	92071507	Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
345	<i>Salix fragilis</i>	92071510	Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
346	<i>Salix fragilis</i>	92071623	Tankenbergr	Losser
347	<i>Salix fragilis</i>	92071641	't Kruisselt	Losser
348	<i>Salix fragilis</i>	92071713	oeverbos tussen Dinkel en omleidingskan.	Losser
349	<i>Salix fragilis</i>	92071715	langs omleidingskanaal bij De Reimer	Losser
350	<i>Salix fragilis</i>	92071718	Dinkeloever t.o. camping Dennenlust	Losser
351	<i>Salix fragilis</i>	92071720	Wilgenreservaat nabij Kotnstuk	Losser
352	<i>Salix purpurea</i>	92071720	Wilgenreservaat nabij Kotnstuk	Losser
353	<i>Salix triandra</i>	92071507	Dinkeloever noordwest van Kribbenbrug	Losser
354	<i>Salix triandra</i>	92071713	oeverbos tussen Dinkel en omleidingskan.	Losser
355	<i>Salix triandra</i>	92071715	langs omleidingskanaal bij De Reimer	Losser
356	<i>Salix triandra</i>	92071719	oeverbos nabij camping Dennenlust	Losser
357	<i>Salix triandra</i>	92071720	Wilgenreservaat nabij Kotnstuk	Losser
358	<i>Salix viminalis</i>	92071506	Dinkeloever bij de Kampbrug, westzijde	Losser

359	<i>Salix viminalis</i>	92071510 Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
360	<i>Salix viminalis</i>	92071517 noordoostoever Dinkel, Beverborgsbrug	Losser
361	<i>Salix viminalis</i>	92071713 oeverbos tussen Dinkel en omleidingskan.	Losser
362	<i>Salix viminalis</i>	92071718 Dinkeloever t.o. camping Dennenlust	Losser
363	<i>Salix viminalis</i>	92071719 oeverbos nabij camping Dennenlust	Losser
364	<i>Sorbus aucuparia</i>	92052203 Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
365	<i>Sorbus aucuparia</i>	92052327 zuiden van de Paaschberg	Losser
366	<i>Sorbus aucuparia</i>	92052332 voet Austiberg noordzijde	Losser
367	<i>Sorbus aucuparia</i>	92052340 nabij Scholtenhaer	Oldenzaal
368	<i>Sorbus aucuparia</i>	92052342 Boerrichtersesch	Losser
369	<i>Sorbus aucuparia</i>	92052343 bosje Boerrichtersesch	Losser
370	<i>Sorbus aucuparia</i>	92052344 houtwal Boerrichtersesch	Losser
371	<i>Sorbus aucuparia</i>	92052345 bos ten westen van De Lutte	Losser
372	<i>Sorbus aucuparia</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
373	<i>Sorbus aucuparia</i>	92052749 bos bij Munnikhof	Losser
374	<i>Sorbus aucuparia</i>	92071333 Molterheurne, westelijk deel	Losser
375	<i>Sorbus aucuparia</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
376	<i>Sorbus aucuparia</i>	92071505 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
377	<i>Sorbus aucuparia</i>	92071534 Molterheurne oostelijk deel	Losser
378	<i>Sorbus aucuparia</i>	92071623 Tankenberg	Losser
379	<i>Sorbus aucuparia</i>	92071624 Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
380	<i>Sorbus aucuparia</i>	92071641 't Kruisselt	Losser
381	<i>Sorbus aucuparia</i>	92071716 perceelsgrens bij De Reimer nabij Dinkel	Losser
382	<i>Sorbus aucuparia</i>	92072947 bos Grevenmaat	Losser
383	<i>Tilia cordata</i>	92052327 zuiden van de Paaschberg	Losser
384	<i>Tilia cordata</i>	92052342 Boerrichtersesch	Losser
385	<i>Tilia cordata</i>	92052343 bosje Boerrichtersesch	Losser
386	<i>Tilia cordata</i>	92052344 houtwal Boerrichtersesch	Losser
387	<i>Tilia cordata</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
388	<i>Tilia cordata</i>	92052750 houtwal langs Postweg	Losser
389	<i>Tilia cordata</i>	92071333 Molterheurne, westelijk deel	Losser
390	<i>Tilia cordata</i>	92071438 langs de weg Oldenzaal-Bentheim	Losser
391	<i>Tilia cordata</i>	92071501 Dinkeloever	Losser
392	<i>Tilia cordata</i>	92071639 langs de weg Oldenzaal-Bentheim	Losser
393	<i>Tilia cordata</i>	92071652 erf, Kleine Zwaantje	Losser
394	<i>Tilia cordata</i>	92071654 boerderij bij Bavel esch	Losser
395	<i>Tilia cordata</i>	92071655 Lossersestraat onder De Lutte	Losser
396	<i>Tilia cordata</i>	92071712 perceelsgrens boerderij De Reimer	Losser
397	<i>Tilia platyphyllos</i>	92052332 voet Austiberg noordzijde	Losser
398	<i>Tilia platyphyllos</i>	92071623 Tankenberg	Losser
399	<i>Ulmus glabra</i>	92052344 houtwal Boerrichtersesch	Losser
400	<i>Ulmus glabra</i>	92052345 bos ten westen van De Lutte	Losser
401	<i>Ulmus glabra</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
402	<i>Ulmus glabra</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
403	<i>Ulmus glabra</i>	92072947 bos Grevenmaat	Losser
404	<i>Ulmus minor</i>	92052332 voet Austiberg noordzijde	Losser
405	<i>Viburnum opulus</i>	92052203 Dinkeloever bij Beuningerbrug	Losser
406	<i>Viburnum opulus</i>	92052327 zuiden van de Paaschberg	Losser
407	<i>Viburnum opulus</i>	92052332 voet Austiberg noordzijde	Losser
408	<i>Viburnum opulus</i>	92052342 Boerrichtersesch	Losser
409	<i>Viburnum opulus</i>	92052343 bosje Boerrichtersesch	Losser
410	<i>Viburnum opulus</i>	92052344 houtwal Boerrichtersesch	Losser
411	<i>Viburnum opulus</i>	92052746 bos De Hoge Venterink	Losser
412	<i>Viburnum opulus</i>	92071502 Dinkeloever	Losser
413	<i>Viburnum opulus</i>	92071504 Dinkeloever bij de Kampbrug	Losser
414	<i>Viburnum opulus</i>	92071510 Dinkeloever zuidoost van Kribbenbrug	Losser
415	<i>Viburnum opulus</i>	92071624 Egheria, westelijk deel Paaschberg	Losser
416	<i>Viburnum opulus</i>	92071713 oeverbos tussen Dinkel en omleidingskan.	Losser
417	<i>Viburnum opulus</i>	92071715 langs omleidingskanaal bij De Reimer	Losser
418	<i>Viburnum opulus</i>	92072947 bos Grevenmaat	Losser
419	<i>Viburnum opulus</i>	92072948 bos langs spoorlijn onder De Lutte	Losser

4. HET RIVIERENGEBIED (GELDERSE POORT)

4.1. Geomorfologie en bodem

Het inventarisatiegebied betreft het rivierengebied van de splitsing van Waal en Rijn ter hoogte van Millingen tot globaal de lijn Arnhem-Nijmegen: de zgn. Gelderse Poort. Hieronder vallen de Ooypolder, de Kekerdonse en Millingerwaard, de Pannerdense Waard en het Rijnstrangengebied. Het oorspronkelijke landschap van vrij meanderende rivieren is nog herkenbaar in het landschappelijke patroon van uiterwaarden, oeverwallen, stroomruggen en oude rivierstrangen. Fraaie fossiele rivierlopen liggen bij Erlecom langs de Waal en langs de Rijn tussen Lobith en Groessen, de 'Rijnstrangen'. In de richting Arnhem, Zevenaar en Nijmegen grenst het rivierengebied aan stuwwallen.

De bodem bestaat voornamelijk uit lichte, plaatselijk zandige rivierklei. De komgronden bestaan uit zware klei.

De huidige rivierbeddingen van Waal en Rijn zijn globaal vastgelegd in het Pleistoceen, na terugtrekking van de Tertiaire zee (Pliocene). Door de vorming van stuwwallen in de voorlaatste ijstijd, het Saalien, is de bedding van de rivierlopen in de Gelderse Poort verder begrensd. In de laatste ijstijd (Weichselien) wordt de Rijn in westelijke richting verschoven, de IJssel wordt dan een bijstroom. Aanvankelijk was er een zeer breed rivierdal met vele meanders, geulen en een dynamische aanvoer van zand en grind, naast door de wind opgestoven zand.

In het Holoceen, vanaf 10.000 jaar geleden, wordt de rivierwaterafvoer gelijkmatiger door verbetering van het klimaat. Vanaf 8000 jaar geleden (het Atlanticum) vindt kleiafzetting plaats op grote schaal. Dit proces is in feite doorgegaan tot de dijk aanleg rond 1300. Na de bedijkingen vindt er voornamelijk nog kleisedimentatie plaats in het buitendijkse gebied. Het gevolg hiervan is weer een verhoging van de rivierbedding en uiterwaarden, waardoor meer kwelwater onder de dijken doorsijpelt. Na 1600 wordt dijkverzwaring steeds urgenter.

4.2. Geschiedenis van het grondgebruik

Tot de middeleeuwen was het gebied van Waal en Rijn alleen bewoond op de hoger gelegen stroomruggen, oeverwallen en hoger gelegen pleistocene gronden. Verondersteld wordt dat bewoning al vanaf 2000 voor Chr. plaats heeft gevonden. In de Romeinse tijd was er een vrij intensieve bewoning blijkens bodemvondsten. Dit wijst erop dat de rivieractiviteit toen minder was geworden. Vanaf de vroege middeleeuwen tot het begin van de 14e eeuw zijn pogingen ondernomen om de rivieren te beteugelen door middel van dijken. Hierdoor werd een meer permanente bewoning en landbouw mogelijk. Vele van de bestaande bedijkingen zijn middeleeuws van oorsprong. De meest oorspronkelijke rivieroeverbossen zullen in de late middeleeuwen vermoedelijk al verdwenen zijn. Ook in later eeuwen zijn er activiteiten ondernomen ter

beveiliging van de woonsituatie. Zo is in 1709 het Pannerdense Kanaal gegraven en in 1775 het Bijlandskanaal. Rond 1860 is men begonnen de rivier door kribben te geleiden, wat vooral voor de scheepvaart een enorme verbetering betekende.

Met de bedijking van de rivieren ontstaat er een binnendijks en een buitendijks gebied. Buitendijks langs de rivier liggen de uiterwaarden die bij hoge waterstanden in de winter en het voorjaar overstromen. Binnendijks liggen de oeverwallen en korngronden. Buitendijks lag vanouds het grasland. De natste plaatsen van de voormalige rivierbeddingen werden als grienden beheerd. In de tweede helft van de 19e eeuw had de griendcultuur zijn hoogtepunt. Binnendijks was ook akkerbouw en fruitteelt.

Vanouds werd in de uiterwaarden klei gewonnen voor dijkverbetering en baksteenfabrikage. Pas na 1950 is klei, zand en grindwinning, ten gevolge van de toegenomen vraag en verdere mechanisatie, enorm in schaal vergroot. Deels zijn de verlaten kleiputten spontaan begroeid met wilgenstruweel. Recent zijn ook binnendijks klei- en zandputten gegraven.

4.3. Het rivierengebied als bron van inheemse bomen en struiken

Over het geheel genomen is het rivierengebied arm aan inheemse houtige gewassen. Van het areaal bos rond 1900 is later nog veel verdwenen. Recent, na 1950, is er wel spontaan wilgenbos opgeslagen langs oude tichel- en zandgaten. Vanouds waren de dijken en uiterwaarden rijk aan voor dat landschap karakteristieke plantesoorten. Aardig is in dit verband een melding die Julius Caesar in het begin van onze jaartelling maakt in *De Bello Gallico*: 'Deze mensen hakken jonge boompjes om, echter zonder ze geheel door te hakken, buigen ze en vervlechten de in de breedte groeiende takken, voegen doorn- en braamstruiken ertussen en zijn zo in staat, deze heggen tot een verschansing als een muur te vormen, zodat men er niet alleen niet door kan dringen, maar er zelfs niet doorheen kan kijken.'

De zo karakteristieke heggen in het rivierland zijn vooral tussen 1930 en 1960 aanzienlijk in aantal afgenomen, vanwege veranderd agrarisch gebruik en de uitvinding van het prikkeldraad.

Thans behoort het rivierengebied tot één van de meest in cultuur gebrachte landschappen van ons land. Oorspronkelijke rivierbossen zijn er niet meer te vinden. Juist de meest typerende bomen en struiken van de rivier, de wilgen en populieren, zijn al heel lang in cultuur gebracht en deels van buiten Nederland afkomstig. Van de overal nog wel spontane groepjes bomen langs de grote rivieren, zal het thans niet eenvoudig meer zijn om autochtone herkomsten te traceren.

Binnen het inventarisatiegebied zijn bij uitzondering enige oude bosplaatsen bewaard gebleven, langs de rivier en langs oude rivierarmen. Met name het Colenbrandersbos of Kraaienbos, en de wilgenbegroeiingen in de Rijnstrangen onder Oud Zevenaar zijn van grote betekenis. We kunnen veronderstellen dat bij de oudste grienden materiaal toegepast is dat al in de regio te vinden was, met name van Katwilg, Amandelwilg en Kraakwilg. Anderzijds werden grienden ook verjongd. Vraagtekens zullen hier voorlopig blijven.

Het binnendijksgebied wordt traditioneel gekenmerkt door houtwallen en heggen van meidoorn gemengd met andere soorten als Rode kornoelje, Wegedoorn, Sleedoorn, Hondсроos en Gewone vlier. Bij oude

perceelscheidingen is hier de kans dat het om inheems genenmateriaal gaat zeker aanwezig.

4.4. Korte karakteristiek van de geïnventariseerde gebieden

Oude Rijnstrangen (Staatsbosbeheer)

Reliëfrijk rivierenlandschap met relatief hoge stroomruggen, oude Rijnstrangen en slenken. De bodem bestaat uit lichte jonge rivierklei, in de richting van Zevenaar en Babberich met een meer zandig karakter. Er is een sterk wisselende waterstand. Door beteugeling van de Waal en Rijn is de oorspronkelijke dynamiek verminderd en is er plaatselijk verlanding opgetreden. Toch is het Rijnstrangengebied nog het enige relatief grote gebied in het Rijnestuarium met een overstromingsregime dat nog enigermate is te vergelijken met de situatie van vóór de bedijkingen. Erfkamerlingschap, de Grote en Kleine Gelderse Waard zijn herkenbaar als voormalige eilanden in de rivier. Aan de randen van de oude Rijnlopen zijn oude grienden die niet meer in productie zijn. Katwilg en Amandelwilg zijn hier de belangrijkste griendwilgesoorten. Plaatselijk komen ook Schietwilg, Kraakwilg en Bindwilg voor, als opgaande bomen, knotbomen of als uitgelopen voormalig hakhout. Op de hogere oevergedeelten zien we relicten van het vroegere heggelandschap, waarbij de perceelscheidingen met meidoorn beplant waren. Naast Eenstijlige meidoorn komt ook Rode kornoelje, Sleedoorn en in veel mindere mate Tweestijlige meidoorn, Wegedoorn en Hondstroos voor. In de Rosandse Polder komt een opmerkelijk bosje voor met opgaande Kraakwilgen en in de struiklaag oude exemplaren van Een- en tweestijlige meidoorn, Wegedoorn, Gelderse roos en Rode kornoelje.

Rode kornoelje, Wegedoorn en Wilde kardinaalsmuts kunnen in grote aantallen optreden als pionier langs oude tichelgaten, zoals bij Lobith.

Landgoedbos Huize Babberich (mr. J. de Nerée van Babberich)

Het Babberichse Bos ligt op de grens van het Rijnstrangengebied en het stuwwalgebied van Montferland. Het hoort bij het omgrachte kasteel 'Halsaf'. De bodem bestaat uit lemig fijn zand. De ondergroei valt op door een kruidenlaag met o.a. Bosanemoon, Gevlekte aronskelk, en het zeldzame Eenbloemig parelgras, die als indicatoren van oud bos kunnen gelden. Plaatselijk komt ook Adelaarsvaren voor. Als inheems kunnen hier o.a. aangemerkt worden de Ruwe iep (variëteit Cornuta met ingesneden bladeren), Haagbeuk, Zoete kers, Vogelkers en Zachte berk. Deze soorten ontbreken verder in het meer dynamische rivierengebied geheel.

Millinger- en Kekerdome Waard (Staatsbosbeheer)

Het buitendijkse gebied wordt hier vooral gekenmerkt door deels oude tichel- en zandgaten en oude grienden. In het binnendijks gebied komen restanten voor van houtwallen en heggen op de perceelscheidingen.

Bij Kekerdome liggen, deels tot bos uitgegroeide, oude grienden, die na ca. 1950 uit de productie zijn genomen. Het betreffen deels struwelen met Katwilg en Amandelwilg en deels opgaand bos van Kraakwilg, Schietwilg en Bindwilg. Plaatselijk is massale opslag te zien van deze wilgesoorten en Zwarte populier.

Opmerkelijk is het Colenbrandersbos of Kraaienbos langs de Waal. Dit bos ligt

op een oeverwal. Nog in 1970 overstroomde het bos en is er een zandpakket van 10 tot 80 cm dikte afgezet. In dit bos staan zeldzame boomsoorten als Zwarte populier en Steeliep of Fladderiep. In de struiklaag groeien onder meer Wilde kardinaalsmuts en Bosrank. Een halve kilometer ten zuidwesten van het Colenbrandersbos staat nog een kleiner bosperceel met Zwarte populier, waaronder enkele zeer oude exemplaren.

Bos is spontaan ontstaan op de rivierduintjes langs de oever en langs de stenige dijkglooiing. Het kan beschouwd worden als het grootste levende rivierduincomplex van ons land. Hier staat een fraaie populatie Zwarte populier met volop verjonging. Deze populatie zou afkomstig kunnen zijn van een oudere groep Zwarte populieren even over de grens in Duitsland, of van de eerder genoemde oude exemplaren in de Millingerwaard zelf.

In de houtwallen en heggen in het binnendijkse gebied zien we naast de Eenstijlige meidoorn nog Rode kornoelje, Wilde kardinaalsmuts (schaars), Hondсроos, Dauwbraam en Sleedoorn.

De Ooijpolder (Staatsbosbeheer)

In de Ooijpolder komen spaarzaam houtwallen en heggen voor. Grote delen van de uiterwaarden zijn vergraven ten behoeve van klei-, zand- en grindwinning. Bij de verlaten plassen heeft zich overigens hier en daar fraaie natuur ontwikkeld met veel wilgenopslag.

In de Ooijpolder liggen twee grote oude Waalstrangen, waarvan die bij Erlecom het meest van belang is voor inheemse houtige gewassen. Hier liggen oude grienden met Katwilg en Amandelwilg. Verspreid staan grote exemplaren van Schietwilg en Kraakwilg. Bij Leuth groeien ook Grauwe wilg en Boswilg. Verder komen nog Rode kornoelje, Aalbes, Sporkehout en Hondсроos voor. Bij Ooij, onder boerderij 'de Wilgen' ligt een oude griend en dijk met vergelijkbare begroeiing.

4.5. Resultaten van de inventarisatie rivierengebied

Soort	Nr. Standplaats	Gemeente
<i>Alnus glutinosa</i>	92100519 Zeelandse straat	Millingen/Ubbergen
<i>Alnus glutinosa</i>	92050125 Millingerwaard, Colenbrandersbos	Millingen a.d. Rijn
<i>Betula pubescens</i>	92052016 landgoed Huize Babberich, Halsaf	Zevenaar
<i>Carpinus betulus</i>	92052016 landgoed Huize Babberich, Halsaf	Zevenaar
<i>Clematis vitalba</i>	92050124 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
<i>Clematis vitalba</i>	92050125 Millingerwaard, Colenbrandersbos	Millingen a.d. Rijn
<i>Cornus sanguinea</i>	92043004 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Cornus sanguinea</i>	92043006 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Cornus sanguinea</i>	92043007 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Cornus sanguinea</i>	92110217 Tengnagelwaard	Rijnwaarden
<i>Cornus sanguinea</i>	92100518 Achterste Hoeven	Millingen a.d. Rijn
<i>Cornus sanguinea</i>	92100519 Zeelandse straat	Millingen/Ubbergen
<i>Cornus sanguinea</i>	92100520 oude Waal	Ubbergen
<i>Cornus sanguinea</i>	92100629 nabij boerderij 'de Wilgen'	Ubbergen
<i>Cornus sanguinea</i>	92100630 Hezelstraat	Ubbergen
<i>Corylus avellana</i>	92052016 landgoed Huize Babberich, Halsaf	Zevenaar
<i>Crataegus laevigata</i>	92043006 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Crataegus laevigata</i>	92043007 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Crataegus laevigata</i>	92043008 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Crataegus monogyna</i>	92043001 Pannerdense Waard	Rijnwaarden
<i>Crataegus monogyna</i>	92043004 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Crataegus monogyna</i>	92043005 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Crataegus monogyna</i>	92043006 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Crataegus monogyna</i>	92043007 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Crataegus monogyna</i>	92043008 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Crataegus monogyna</i>	92101309 Grote Gelderse Waard	Rijnwaarden
<i>Crataegus monogyna</i>	92101310 Oude Rijnstrang, Grote Gelderse Waard	Rijnwaarden
<i>Crataegus monogyna</i>	92101311 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Crataegus monogyna</i>	92052013 Geitenwaardse Polder	Rijnwaarden
<i>Crataegus monogyna</i>	92052014 Geitenwaardse Polder	Rijnwaarden
<i>Crataegus monogyna</i>	92052015 landgoed Huize Babberich, Halsaf	Zevenaar
<i>Crataegus monogyna</i>	92052016 landgoed Huize Babberich, Halsaf	Zevenaar
<i>Crataegus monogyna</i>	92100518 Achterste Hoeven	Millingen a.d. Rijn
<i>Crataegus monogyna</i>	92100519 Zeelandse straat	Millingen/Ubbergen
<i>Crataegus monogyna</i>	92100520 oude Waal	Ubbergen
<i>Crataegus monogyna</i>	92100521 oude Waal	Ubbergen
<i>Crataegus monogyna</i>	92050124 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
<i>Crataegus monogyna</i>	92050125 Millingerwaard, Colenbrandersbos	Millingen a.d. Rijn
<i>Crataegus monogyna</i>	92100527 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
<i>Crataegus monogyna</i>	92100628 Kekerdomse Waard	Ubbergen
<i>Crataegus monogyna</i>	92100629 nabij boerderij 'de Wilgen'	Ubbergen
<i>Crataegus monogyna</i>	92050132 Duffeltdijk	Ubbergen
<i>Crataegus monogyna</i>	92100433 Oude Waal	Ubbergen
<i>Crataegus monogyna</i>	92100434 Oude Waal	Ubbergen
<i>Crataegus x media</i>	92043006 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Crataegus x media</i>	92052015 landgoed Huize Babberich, Halsaf	Zevenaar
<i>Evonymus europaeus</i>	92100519 Zeelandse straat	Millingen/Ubbergen
<i>Evonymus europaeus</i>	92110217 Tengnagelwaard	Rijnwaarden
<i>Evonymus europaeus</i>	92050125 Millingerwaard, Colenbrandersbos	Millingen a.d. Rijn
<i>Populus nigra</i>	92100522 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
<i>Populus nigra</i>	92050124 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
<i>Populus nigra</i>	92050125 Millingerwaard, Colenbrandersbos	Millingen a.d. Rijn
<i>Populus nigra</i>	92050126 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
<i>Populus nigra</i>	92100527 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
<i>Prunus avium</i>	92052016 landgoed Huize Babberich, Halsaf	Zevenaar
<i>Prunus avium</i>	92100521 oude Waal	Ubbergen
<i>Prunus avium</i>	92050125 Millingerwaard, Colenbrandersbos	Millingen a.d. Rijn
<i>Prunus padus</i>	92052016 landgoed Huize Babberich, Halsaf	Zevenaar

<i>Prunus spinosa</i>	92043004 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Prunus spinosa</i>	92043007 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Prunus spinosa</i>	92043008 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Prunus spinosa</i>	92052013 Geitenwaardse Polder	Rijnwaarden
<i>Prunus spinosa</i>	92052014 Geitenwaardse Polder	Rijnwaarden
<i>Prunus spinosa</i>	92052016 landgoed Huize Babberich, Halsaf	Zevenaar
<i>Prunus spinosa</i>	92100518 Achterste Hoeven	Millingen a.d. Rijn
<i>Prunus spinosa</i>	92100519 Zeelandse straat	Millingen/Ubbergen
<i>Prunus spinosa</i>	92050125 Millingerwaard, Colenbrandersbos	Millingen a.d. Rijn
<i>Prunus spinosa</i>	92100628 Kekerdomse Waard	Ubbergen
<i>Prunus spinosa</i>	92050132 Duffeltdijk	Ubbergen
<i>Rhamnus catharticus</i>	92043006 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Rhamnus catharticus</i>	92043007 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Rhamnus catharticus</i>	92043008 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Rhamnus catharticus</i>	92110217 Tengnagelwaard	Rijnwaarden
<i>Rhamnus frangula</i>	92100520 oude Waalarn	Ubbergen
<i>Ribes nigrum</i>	92101311 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Ribes rubrum</i>	92100521 oude Waalarn	Ubbergen
<i>Ribes rubrum</i>	92100527 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
<i>Rosa canina</i>	92043003 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Rosa canina</i>	92043004 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Rosa canina</i>	92043005 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Rosa canina</i>	92043006 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Rosa canina</i>	92043007 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Rosa canina</i>	92043008 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Rosa canina</i>	92101310 Oude Rijnstrang, Grote Gelderse Waard	Rijnwaarden
<i>Rosa canina</i>	92052013 Geitenwaardse Polder	Rijnwaarden
<i>Rosa canina</i>	92052014 Geitenwaardse Polder	Rijnwaarden
<i>Rosa canina</i>	92100518 Achterste Hoeven	Millingen a.d. Rijn
<i>Rosa canina</i>	92100519 Zeelandse straat	Millingen/Ubbergen
<i>Rosa canina</i>	92100520 oude Waalarn	Ubbergen
<i>Rosa canina</i>	92100521 oude Waalarn	Ubbergen
<i>Rosa canina</i>	92050124 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
<i>Rosa canina</i>	92100628 Kekerdomse Waard	Ubbergen
<i>Rosa canina</i>	92100629 nabij boerderij 'de Wilgen'	Ubbergen
<i>Rosa canina</i>	92100630 Hezelstraat	Ubbergen
<i>Rosa canina</i>	92050132 Duffeltdijk	Ubbergen
<i>Rosa canina</i>	92100434 Oude Waal	Ubbergen
<i>Salix alba</i>	92043008 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Salix alba</i>	92101309 Grote Gelderse Waard	Rijnwaarden
<i>Salix alba</i>	92052013 Geitenwaardse Polder	Rijnwaarden
<i>Salix alba</i>	92052014 Geitenwaardse Polder	Rijnwaarden
<i>Salix alba</i>	92100518 Achterste Hoeven	Millingen a.d. Rijn
<i>Salix alba</i>	92100520 oude Waalarn	Ubbergen
<i>Salix alba</i>	92100521 oude Waalarn	Ubbergen
<i>Salix alba</i>	92100522 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
<i>Salix alba</i>	92100523 Kekerdomse Waard	Ubbergen
<i>Salix alba</i>	92100527 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
<i>Salix alba</i>	92100433 Oude Waal	Ubbergen
<i>Salix alba</i>	92100434 Oude Waal	Ubbergen
<i>Salix alba</i>	92100535 Kekerdomse Waard	Ubbergen
<i>Salix caprea</i>	92043003 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Salix caprea</i>	92100520 oude Waalarn	Ubbergen
<i>Salix caprea</i>	92100629 nabij boerderij 'de Wilgen'	Ubbergen
<i>Salix cinerea</i>	92100520 oude Waalarn	Ubbergen
<i>Salix cinerea</i>	92100629 nabij boerderij 'de Wilgen'	Ubbergen
<i>Salix cinerea</i>	92100433 Oude Waal	Ubbergen
<i>Salix fragilis</i>	92043005 Rosandse Polder	Zevenaar
<i>Salix fragilis</i>	92101309 Grote Gelderse Waard	Rijnwaarden
<i>Salix fragilis</i>	92101311 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar

Salix fragilis	92052012 Kleine Gelderse Waard	Zevenaar
Salix fragilis	92100521 oude Waalarm	Ubbergen
Salix fragilis	92050124 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
Salix fragilis	92043031 Jezuitenwaai, Leuvense Dijk	Duiven
Salix purpurea	92043002 Rosandse Polder	Zevenaar
Salix triandra	92043002 Rosandse Polder	Zevenaar
Salix triandra	92043003 Rosandse Polder	Zevenaar
Salix triandra	92043005 Rosandse Polder	Zevenaar
Salix triandra	92043006 Rosandse Polder	Zevenaar
Salix triandra	92101309 Grote Gelderse Waard	Rijnwaarden
Salix triandra	92101311 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
Salix triandra	92052012 Kleine Gelderse Waard	Zevenaar
Salix triandra	92100520 oude Waalarm	Ubbergen
Salix triandra	92100521 oude Waalarm	Ubbergen
Salix triandra	92100522 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
Salix triandra	92100523 Kekerdomse Waard	Ubbergen
Salix triandra	92100629 nabij boerderij 'de Wilgen'	Ubbergen
Salix triandra	92100434 Oude Waal	Ubbergen
Salix triandra	92100535 Kekerdomse Waard	Ubbergen
Salix viminalis	92043002 Rosandse Polder	Zevenaar
Salix viminalis	92043003 Rosandse Polder	Zevenaar
Salix viminalis	92043004 Rosandse Polder	Zevenaar
Salix viminalis	92043005 Rosandse Polder	Zevenaar
Salix viminalis	92043006 Rosandse Polder	Zevenaar
Salix viminalis	92101309 Grote Gelderse Waard	Rijnwaarden
Salix viminalis	92101311 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
Salix viminalis	92052012 Kleine Gelderse Waard	Zevenaar
Salix viminalis	92052014 Geitenwaardse Polder	Rijnwaarden
Salix viminalis	92100518 Achterste Hoeven	Millingen a.d. Rijn
Salix viminalis	92100520 oude Waalarm	Ubbergen
Salix viminalis	92100521 oude Waalarm	Ubbergen
Salix viminalis	92100522 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
Salix viminalis	92100523 Kekerdomse Waard	Ubbergen
Salix viminalis	92050124 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
Salix viminalis	92100629 nabij boerderij 'de Wilgen'	Ubbergen
Salix viminalis	92043031 Jezuitenwaai, Leuvense Dijk	Duiven
Salix viminalis	92100433 Oude Waal	Ubbergen
Salix viminalis	92100535 Kekerdomse Waard	Ubbergen
Salix x rubens	92043001 Pannerdense Waard	Rijnwaarden
Salix x rubens	92043005 Rosandse Polder	Zevenaar
Salix x rubens	92043006 Rosandse Polder	Zevenaar
Salix x rubens	92043008 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
Salix x rubens	92101311 Oude Rijnstrang, Rosandse Polder	Zevenaar
Salix x rubens	92050125 Millingerwaard, Colenbrandersbos	Millingen a.d. Rijn
Salix x rubens	92050126 Millingerwaard	Millingen a.d. Rijn
Salix x rubens	92100433 Oude Waal	Ubbergen
Sorbus aucuparia	92052015 landgoed Huize Babberich, Halsaf	Zevenaar
Sorbus aucuparia	92052016 landgoed Huize Babberich, Halsaf	Zevenaar
Ulmus glabra	92052016 landgoed Huize Babberich, Halsaf	Zevenaar
Ulmus laevis	92050125 Millingerwaard, Colenbrandersbos	Millingen a.d. Rijn
Ulmus sp.	92052015 landgoed Huize Babberich, Halsaf	Zevenaar
Viburnum opulus	92043006 Rosandse Polder	Zevenaar
Viburnum opulus	92100521 oude Waalarm	Ubbergen
Viburnum opulus	92072948 bos langs spoorlijn onder De Lutte	Losser

5. HET INVENTARISATIEGEBIED ZUID-LIMBURG

5.1. Geomorfologie en bodem

Het inventarisatiegebied is geheel gelegen in het mergel- en krijtland van Zuid-Limburg. De hoogte varieert van ca. 45 à 50 m NAP langs de Maas tot 150 à 300 m op de heuveltoppen. In het tertiair, het plioceen, zijn de oudere mariene krijtafzettingen tot de huidige hoogte gestegen. De Eifel en het Ardennenplateau, waarvan Zuid-Limburg een uitloper vormt, is toen opgeheven. De loop van de Maas is daarbij westelijker komen te liggen. De Maas heeft daarbij in verschillende fasen zowel sedimenten afgezet, als insnijdingen in eigen afzettingen veroorzaakt. Op één plek, de Heimansgroeve bij Epe, ligt het oudere carboon-schalie aan de oppervlakte.

In grote lijnen wordt het reliëf in Zuid-Limburg bepaald door de heuvels en een aantal plateaus, waarvan dat van Margraten de grootste is en die aan de randen erosiegeulen en afwateringen hebben naar de Geul, Gulp en Maas. Op kleinere schaal zien we dit patroon bij de kleinere beken. Naast de afwateringsgeulen zijn er droogdalen en kleinere zgn. grubben of dellen. Graften, de lagere steilwanden evenwijdig aan de hoogtelijnen op heuvels, zijn door mensenhanden ontstaan.

Tijdens en na de twee laatste ijstijden is veel löss door windwerking afgezet, dat later deels geërodeerd en verplaatst is. Löss bepaalt in grote delen van Zuid-Limburg het karakter van de bodem. Op enkele hogere plaatsen zijn meer zandige bodems. Plaatselijk, ten zuiden van Gulpen en zuidwestelijk van Heerlen ligt tertiair zand en grind aan de oppervlakte zoals bij Vrouwenheide en Eijserheide. Bij Vaals en Vijlen is kalkarme tertiaire klei met vuursteen op geringe diepte te vinden. Reeds in het tertiair moet door de toenmalige tropische regens de kalk al zijn uitgespoeld. Op hellingen zoals bij Kunrade, Sint Geertruid, Valkenburg en Epe zijn door verwerking en plaatselijke ophopingen complexe bodems ontstaan met menging van grofzandig grind, krijt, vuursteen en löss.

Jonge holocene bodems van rivierklei zijn afgezet in de valleien van de Maas, Geul en Gulp. Ten noorden van Maastricht ligt ook zwaardere kleigrond. Op de gradiënt van hellingcomplex, lichte en zware rivierklei is het typische Bunderbos met vele kalkrijke bronnetjes ontstaan. De kalk is hier afkomstig van tertiair schelpmateriaal. Bronnen vinden we ook op de randen van plateaus, zoals bij Margraten.

5.2. Geschiedenis van het grondgebruik

De lössgebieden zijn vanaf de Nieuwe Steentijd, ca. 6000 jaar geleden, geleidelijk als akkers in gebruik genomen, met name op de plateaus. Daarmee is al heel vroeg een begin gemaakt met het kappen van bos. In de Romeinse tijd heeft een grote uitbreiding van het landbouwareaal plaatsgevonden, die met het vertrek van de Romeinen spontaan bebost is. Vooral vanaf de 12e eeuw, als de bevolking weer toeneemt, wordt veel bos omgezet in landbouwgrond. Het bos degradeerde verder vooral ook door veebeweiding.

Veel resterend bos zal toen bestaan hebben uit hakhout. In de 20e eeuw is de oppervlakte hakhoutbos verder toegenomen ten koste van het middenbos. Verder zijn steeds meer exoten aangeplant als Robinia en Tamme kastanje onder meer in verband met de vraag naar duurzame afrasteringspalen. Ten behoeve van de bosbouw is o.a. Amerikaanse eik, Canadapopulier, Fijnspar, Lariks en Grove den aangeplant.

Het percentage bos is momenteel in Zuid-Limburg bijzonder laag. De grootste oppervlakte wordt ingenomen door de landbouw. Het meeste bos bestaat uit smalle stroken op de hellingen. Het Vijlenerbos, Schweibergerbos en Platte Bossen zijn voorbeelden van bossen waarvan ook de heuveltoppen beplant zijn. In beperkte mate is er in de late 19e eeuw en 20e eeuw bosgebied bijgeplant.

Deels uit oogpunt van natuurbeheer, is bestaand hakhout uit de productie genomen en uitgegroeid tot opgaand bos. Momenteel is er een tendens om het kapbeheer weer hier en daar op te pakken juist vanuit het oogmerk om karakteristieke halfschaduwkruiden weer kansen te geven.

Naast het bosareaal zien we in Zuid-Limburg op de graften, langs holle wegen en grubben van ouds begroeiing met houtige gewassen. In vergelijking met de 19e eeuw is er echter veel verdwenen. De oorzaak ligt vooral in de schaalvergroting en mechanisering van de landbouw.

Al in de prehistorie kent Zuid-Limburg in beperkte mate vormen van mijnbouw, en wel winning van vuursteen, mergel en krijt. In het Eijsderbos werd tot in de jaren '30 nog grint uit groeven gewonnen. In de 20e eeuw heeft vooral de mergelwinning voor de cementindustrie dusdanige vormen aangenomen dat grote stukken landschap ingrijpend zijn gewijzigd, zoals de Sint Pietersberg, het plateau van Margraten en de Dellen bij Houthem. In de naoorlogse periode zijn het vooral ook de stads- en dorpsuitbreidingen, de voorzieningen voor het toerisme en de ermee gepaard gaande wegenuitbreidingen geweest, die het ruimtelijk beeld aanzienlijk hebben veranderd.

5.3. Zuid-Limburg als bron van inheemse bomen en struiken

Vanwege het klimaat en het reliëf ligt Zuid-Limburg op de grens van het verspreidingsgebied van verscheidene plantesoorten. Hieronder vallen houtige gewassen als Steeliep, Gele kornoelje, Rood peperboompje, Bosroos, Wollige sneeuwbal en Rode kamperfoelie die sporadisch voorkomen of Witte els en Elsbes die ons land net niet bereikt hebben of zijn verdwenen. Het reliëf is één van de oorzaken, dat allerlei soorten die elders in ons land goeddeels zijn verdwenen hier nog een refugium hebben zoals de Zomer- en Winterlinde, Ruwe iep en Spaanse aak.

Het zijn vooral de oude bosplaatsen, houtwallen, beekoevers, steilhellingen, grubben en graften waar inheemse bomen en struiken voorkomen. Binnen de bossen zijn de steilhellingen en grubben de belangrijkste autochtone groeiplaatsen. De landgoederen zijn in het algemeen minder van belang in dit opzicht vanwege de veelvuldige aanplant van gekweekt materiaal. Binnen oudere landgoed- en parkbossen, zoals bij Goedenraad en Neerkanne, hebben soorten zich, voornamelijk aan de bosranden, nog wel kunnen handhaven.

Langs nieuwere elementen als spoorlijnen en kleinere groeven hebben zich ook na 1850 inheemse plantesoorten gevestigd.

Vooraf het aantal kleinere landschapselementen binnen het landbouwgebied is in deze eeuw aanzienlijk verminderd. In het kader van natuurbeheer en landschapsherstel zijn vanaf ca. 1960 herplantingen verricht met soorten die in Limburg thuishoren. Inheems genemateriaal is daarbij echter geen doelstelling geweest.

Als karakteristiek voor Zuid-Limburg kunnen naast bovengenoemde soorten onder meer nog worden aangemerkt: Wilde appel (overigens niet waargenomen), Haagbeuk, Tweestijlige meidoorn, Mispel, Zwarte populier (niet waargenomen), Wegedoorn, Rode kornoelje, Wintereik, Wilde liguster, Zuurbes, Zoete kers, Bosrank, Aalbes, Kruisbes en Wilde kardinaalsmuts.

5.4. Korte karakteristiek van de geïnventariseerde gebieden

Het Bunderbos (Staatsbosbeheer)

Smal, maar over meer dan 5 km strekkend hellingbos aan de oostflank van het Maasdal, tussen Bunde en Elsloo. Deels doorsneden door de spoorlijn Maastricht-Sittard. Onder het Bunderbos vallen onder meer het Armenbos en het Geulderbos. Het oude en unieke hellingbos ligt op een gradiënt van krijt gemengd met löss, zand, vuursteen e.d. via zware naar lichtere rivierklei. Het verschil tussen het hoogste en laagste punt bedraagt ca. 60 m. Er zijn vele kalkrijke bronnetjes en kleine beekloopjes met rijke bronflora als Goudveil en Hangende zegge. Op de hellingen zien we onder meer Gewone es, Haagbeuk, Winterlinde, Zomerlinde, Zoete kers, Spaanse aak, Ruwe iep, Gladde iep, *Crataegus x media*, Bosroos, Bosrank en Hazelaar. Op lagere vochtige plaatsen Wilde kardinaalsmuts, Vogelkers, *Salix x Smithiana*, Gelderse roos en plaatselijk massaal de Rode kornoelje. In het brongebied vooral Zwarte els, naast Kraakwilg, Schietwilg, Grauwe wilg en Gewone es. Soorten als Haagbeuk, Zwarte els, Linde en Es betreffen veelal voormalige hakhoutbomen.

Kloosterbos (Staatsbosbeheer)

Oude bosplaats bij Houthem. Hellingbos aan de noordzijde van het geuldal, met beekloop. Geomorfologisch interessant vanwege het contact van Tertiair (Oligoceen) en Krijt.

Groeiplaats van onder meer de zeldzame Steeliep en Winterlinde. Deels voormalig hakhout van Haagbeuk en Gewone esdoorn.

Schaelsberg (Natuurmonumenten)

Oud hellingbos bij kasteel Chaloen, op Kunraderkrijt. Voormalig hakhout van Haagbeuk, Gewone esdoorn, Steeliep, Ruwe iep, Winterlinde en Zwarte els. De lindes in het bos zijn plaatselijk echter uitzaaiingen van laanbomen en beplantingen bij de Kluiskepel. Opvallend zijn de omvangrijke Zomereiken met een omtrek tot ca. 4,5 m!

Waarschijnlijk wild komt hier de Wollige sneeuwbal voor. Deze als uitgestorven beschouwde soort is ook bij Valkenburg aangetroffen. Enige jaren geleden stond hier de Gele kornoelje. Deze is inmiddels waarschijnlijk verdwenen. Verder onder meer Bosroos, Rode kornoelje, Wegedoorn en in grote aantallen hier de Wilde liguster.

Gerendal e.o. (Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Limburgs Landschap)

Oud hellingbos op de noordflank van het Geuldal bij Valkenburg; krijt-, krijtverwerings- en lössbodems. Het Gerendal omvat het Wijngaardsbos, Biebos, Sint-Jansbos, Wylrebossen, Sousberg, de Dolsberg en de Keuterberg. De oude bosrelicten betreffen hakhout van Haagbeuk, Gewone es, Gewone esdoorn en in mindere mate Winterlinde en Ruwe iep. Op de armere bodems komen verspreid Wintereiken voor. Wintereik is ook wel aangeplant zoals bij Stokhem. Plaatselijk komen zeldzaamheden voor als Rood peperboompje, Zuurbes, Wegedoorn, Tweestijlige meidoorn, *Crataegus x media*, Bosroos, Egelantier, Wilde liguster en Mispel.

Hellingbossen tussen Valkenburg en Rothem (Staatsbosbeheer en Limburgs Landschap)

Van belang zijn hier vooral de krijthellingen aan de zuidkant van het Geuldal en klei-oevers van de Geul zelf. De hoger gelegen lössgronden bestaan veelal uit recent aangeplant bos. De oude bosrelicten betreffen voormalig hakhout van Haagbeuk, Gewone es, Gewone esdoorn en in mindere mate Ruwe iep, Zomerlinde en op twee plaatsen de Steeliep. Karakteristiek voor de randen van de steile krijthellingen zijn hier Bosrank, Rode kornoelje, Rode kamperfoelie, Zuurbes, Ruwe iep variëteit *Cornuta*, Tweestijlige meidoorn (schaars) en op één plaats bij Valkenburg de uitgestorven gewaande Wollige sneeuwbal.

Bos bij kasteel Goedenraad (Limburgs Landschap)

Hellingbos in het dal van de Eyserbeek bij Overeys. De bodem bestaat uit krijt, krijtverwerking, löss en, vooral naar de beek toe, uit klei. In het noordwestelijke deel bestaat de bodem uit zand en grind. Hier is vroeger ook grind gewonnen. Deze plaatsen zijn thans weer bebost. Het landgoed met kasteel dateert uit 1777. Mogelijk dateren de oude beuken en essen (de dikste van het land in bosverband, tot meer dan 4 m omtrek) nog uit de aanlegperiode. In het deels oude hellingbos komen onder meer Zomerlinde, Winterlinde, Wegedoorn en Tweestijlige meidoorn voor.

Putberg (Staatsbosbeheer)

Oud hellingbos op Kunraderkrijt bij Ubachsberg. Deels met oud essenhakhout en Zoete kers. In de struiklaag veel Hazelaar, Rode kornoelje, Gelderse roos, Wilde kardinaalsmuts en Vogelkers. Vermeldenswaard zijn hier Ruwe iep ('*Cornuta*'), Wilde liguster, Mispel, Tweestijlige meidoorn, Bosroos en *Crataegus x media*.

Er is een rijke kruidengroei met opvallend veel Christoffelkruid en Eenbes.

Vrouwenheide (Staatsbosbeheer)

Op dit heuvelterrein komt het tertiaire leem, zand en grind aan de oppervlakte, een voor Zuid-Limburg zeldzame situatie. In 1850 was het gebied nog grotendeels heide. In de latere 19e eeuw is de heide ingeplant met eiken en berken, en beheerd als hakhout. Tot de inheemse struiken kunnen Sporkehout en Lijsterbes gerekend worden.

Imstenerbos (Gemeente Heerlen)

Oud helling- en plateaubos ten zuidoosten van Heerlen. De bodem bestaat uit zandige en zwakzandige leem. In aanleg was er middenbosbeheer, waarvan

de opvallend hoge en zware Zomereiken, Beuken en Essen getuigen. Als inheemse bomen en struiken kunnen onder meer aangemerkt worden: Zomerlinde, Zoete kers, Spaanse aak, Gladde iep, Haagbeuk, Hulst, Hazelaar, Lijsterbes. Bosrank, Rode kornoelje en Wilde kardinaalsmuts komen hier slechts weinig voor. Beneden langs de Daelsweg staan langs een afwatering zes oude Schietwilgen tot 4,5 m stamomtrek.

Platte bossen en Kolmonderbos of Nijswillerbos (Staatsbosbeheer)

Oude helling- en plateaubossen met een vrij arme uitgeloopte löss- en krijtbodem. Gierstgras-Beukenbostype en Elzen-Vogelkersbostype. Plaatselijk (zeer) oud Haagbeuk- en Elzenhakhout. Voorts onder meer Spaanse aak, Rode kornoelje, Boswilg, (hoge) Kraakwilgen, Hondsoors, Bossoors en Sporehout.

Bosgebied tussen Epen en Vaals (Elzetter- en Vijlenerbos) (Staatsbosbeheer)

Oud helling en plateaubos tot op 320 m NAP. De bodem bestaat uit verweerd krijt en het zgn. Tertiaire Groenzand van Vaals. Door uitloging van de kalk is er een zure leembodem ontstaan met vuursteen. Op de plateaus zien we Eiken-Berkenbos en Wintereiken-Beukenbos. Ook de Wintereik komt hier voor en hier en daar Mispel. Plaatselijk is het rijkere Gierstgras-Beukenbostype aanwezig met Haagbeuk, veelal als hakhoutrelict. Op kwelplaatsen staan enkele forse Zwarte elzen.

Schweiberger- en Wagelerbos (Staatsbosbeheer)

Het oude helling- en plateaubos Schweiberger- en Wagelerbos, is gelegen tussen de dalen van de Geul en de Gulp. De bodem bestaat in hoofdzaak uit leemarm zand. De steilere randen naar de beken toe bevatten krijt of verweerd krijt.

Voor een groot deel bestaan deze bossen uit aanplant, maar plaatselijk is er oud voormalig Haagbeuk-, Esdoorn- en Winterlindehakhout bewaard gebleven. Het bos is als Gierstgras-Beukenbos en in mindere mate als Parelgras-Beukenbos te typeren. Voor ons land is er hier een van de grootste oppervlakten met inheemse Winterlinde te zien. Aan de randen staan de oudste exemplaren met een stamomvang tot meer dan 4 m, die mogelijk als relicten van vroegere houtwallen of veekeringen zijn op te vatten. Verder kunnen nog genoemd worden: Wilde kardinaalsmuts, Rode kornoelje, Mispel en Hulst.

Savelsbos (Staatsbosbeheer)

Ca. 8 km lange en smalle bosstrook op de oostflank van het Maasdal met de Riesenbergrand in het noordelijke deel en het Eijsderbos in het zuiden. Haaks erop in oostwest-richting lopen een aantal grubben, op te vatten als fossiele erosiedalletjes. De bodem is in hoofdzaak krijt of menging met krijt. Meer naar de randen van het plateau en naar het Maasdal bestaat de bodem uit löss.

Het Savelsbos is grotendeels tamelijk recent beplant. Voor een deel is dit na 1960 gebeurd op grond van bepaalde opvattingen over plantensociologie. Opvattingen die overigens thans door de vegetatiekundigen sterk worden bekritiseerd. Er is ook geen gebruik gemaakt van inheems genetisch materiaal.

Voor inheemse bomen en struiken zijn enkele oude bosplaatsen van betekenis, zoals op de Riesenbergrand en delen van het Eijsderbos, de steile hellingen

en de grubben (met name Schone Grub en Scheggeldergrub).

De oude bosplaatsen bestaan uit Haagbeuk- en Winterlindehakhout. Bijzonder fraaie oude stoven zijn op de Riesenberg te zien. In dit bosgedeelte komen ook opgaande Wintereiken en Spaanse aken voor en in de struiklaag onder meer Mispel en Rode Kornoelje. Ter hoogte van Sint-Geertruid komen vrij veel Winterlindes voor, eveneens als voormalig hakhout. In de er op aansluitende Schone Grub komen zowel Zomerlinde als Winterlinde voor; ook als opgaande bomen. Deze Grub kan als een van de mooiste inheemse lindegroeiplaatsen van ons land beschouwd worden. In dit centrale deel van het Savelsbos kan nog vermeld worden: de Spaanse aak, de Ruwe iep ('Cornuta'), Wintereik en Rode kornoelje.

Het Eijsderbos is rijk aan bijzondere en kalkminnende bomen en heesters: Wilde liguster, Zuurbes, Ruwe iep, Winterlinde, Bosroos, Tweestijlige meidoorn, Rode kornoelje, Mispel en een oude struik van de zeer zeldzame Gele kornoelje. Hoger in het Eijsderbos groeien Wintereiken.

Bemelerberg (Limburgs Landschap)

Oud hellingsbos bij Bemelen. Krijt- en lössbodems.

De boomlaag bestaat hier vooral uit essen en iepen. Als inheemse bomen en struiken kunnen vermeld worden onder meer: Haagbeuk, Rode kornoelje, Gelderse roos, Wilde liguster, Zuurbes en Rode kamperfoelie.

Oostflank Sint Pietersberg (Provincie Limburg)

De Sint Pietersberg ligt tussen de Jeker en het Maasdal. Met name de steilhellingen aan de oost- en noordoostzijde zijn hier van belang. Het centrale deel is vrijwel geheel vergraven ten behoeve van mergelwinning voor cementproductie. De steilhellingen bestaan uit mergel, veelal vermengd met löss of ander materiaal. Hier groeien onder meer Zomerlinde, Rode kamperfoelie, Wilde liguster, Rode kornoelje, Ruwe iep (ook variëteit 'Cornuta'), Zuurbes, Bosroos, Mispel en Wilde kardinaalsmuts.

Kasteelbos van Neercanne (Limburgs Landschap)

Oud bos op de westhelling van het Jekerdal. De bodem bestaat uit krijt of menging met krijt.

Opvallend zijn de oude beuken en eiken in het kasteelbos met een stamomvang van 3 tot 4 m. Vermoedelijk inheems zijn hier de Zomerlinde, Winterlinde en Haagbeuk.

5.5. Resultaten van de inventarisatie Zuid-Limburg

Soort	Nr. Standplaats	Gemeente
Acer campestre	92030878 holle weg onder Elkenrade	Gulpen
Acer campestre	92051257 Imstenraderbos	Heerlen
Acer campestre	92051260 oude weg langs A76 bij Imstenraderbos	Heerlen
Acer campestre	92051419 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Acer campestre	92051421 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Acer campestre	92080149 kasteelbos Goedenraad	Wittem
Acer campestre	92080351 Putberg, middendeel	Simpelveld
Acer campestre	92080381 Riesenberg	Margraten
Acer campestre	92080382 Savelsbos, weg naar Sint Geertruid	Margraten
Acer campestre	92081362 weg naar Overeys	Wittem en Simpelveld
Acer campestre	92081365 Platte of Nijswillerbossen	Wittem
Acer campestre	92090225 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Acer campestre	92090227 zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
Acer campestre	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Acer campestre	92090534 in de Stokemer Delle en Elzerstond	Gulpen
Acer campestre	92090547 Lange Bergweg	Valkenburg a.d. Geul
Acer campestre	92090548 boven Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Acer campestre	92091585 Eijsderbos	Margraten
Acer campestre	92091586 Eijsderbos, oude mergelgroeve	Margraten
Acer campestre	92091587 Eijsderbos	Margraten
Acer campestre	92091638 bos tussen Lijkweg en Houthemerheideweg	Valkenburg a.d. Geul
Acer campestre	92091705 Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
Acer campestre	92091810 Schaelsberg zuidelijk van spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Acer campestre	92091812 Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
Acer campestre	92091832 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Acer campestre	92093030 Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
Acer campestre	92093031 Sousberg	Valkenburg a.d. Geul
Acer campestre	92101191 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Acer campestre	92101192 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Acer pseudoplatanus	92030875 Wagelerbos, noord westrand	Gulpen
Acer pseudoplatanus	92051416 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Acer pseudoplatanus	92080382 Savelsbos, weg naar Sint Geertruid	Margraten
Acer pseudoplatanus	92090225 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Acer pseudoplatanus	92090226 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Acer pseudoplatanus	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Acer pseudoplatanus	92091637 Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Acer pseudoplatanus	92091702 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Acer pseudoplatanus	92091705 Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
Acer pseudoplatanus	92091707 Bunderbos, zuidelijk deel	Bunde
Acer pseudoplatanus	92093008 Kloosterbos, oostelijk gedeelte	Valkenburg a.d. Geul
Acer pseudoplatanus	92093013 Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
Acer pseudoplatanus	92093030 Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
Acer pseudoplatanus	92093070 Elzetterbos, Vijlenerbos, noordwest	Wittem
Alnus glutinosa	92030874 Schweibergerbos, westrand	Gulpen
Alnus glutinosa	92030880 hoeve de Blek	Guipen
Alnus glutinosa	92051423 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Alnus glutinosa	92080381 Riesenberg	Margraten
Alnus glutinosa	92080382 Savelsbos, weg naar Sint Geertruid	Margraten
Alnus glutinosa	92081366 Platte of Nijswillerbossen, zuidoost	Wittem
Alnus glutinosa	92090228 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Alnus glutinosa	92090229 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Alnus glutinosa	92090546 oever van de Geul	Valkenburg a.d. Geul
Alnus glutinosa	92091638 bos tussen Lijkweg en Houthemerheideweg	Valkenburg a.d. Geul
Alnus glutinosa	92091640 bos tussen Houthemerheideweg en L.Bergweg	Valkenburg a.d. Geul
Alnus glutinosa	92091641 bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Alnus glutinosa	92091644 Geulmeander	Valkenburg a.d. Geul
Alnus glutinosa	92091645 steilhelling langs de Geulweg	Valkenburg a.d. Geul

<i>Alnus glutinosa</i>	92091703 Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
<i>Alnus glutinosa</i>	92091704 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
<i>Alnus glutinosa</i>	92091705 Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
<i>Alnus glutinosa</i>	92091706 Bunderbos, Geulderbos	Geulle
<i>Alnus glutinosa</i>	92091707 Bunderbos, zuidelijk deel	Bunde
<i>Alnus glutinosa</i>	92091812 Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
<i>Alnus glutinosa</i>	92093070 Elzetterbos, Vijlenerbos, noordwest	Wittem
<i>Berberis vulgaris</i>	92051416 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Berberis vulgaris</i>	92091636 noordrand Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
<i>Berberis vulgaris</i>	92091642 bos bij Geulhem, Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Berberis vulgaris</i>	92091645 steilhelling langs de Geulweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Berberis vulgaris</i>	92091832 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Berberis vulgaris</i>	92093013 Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
<i>Berberis vulgaris</i>	92093030 Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
<i>Berberis vulgaris</i>	92101191 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
<i>Betula pendula</i>	92051255 Imstenraderbos	Heerlen
<i>Betula pendula</i>	92051420 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Betula pendula</i>	92090228 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Betula pendula</i>	92091707 Bunderbos, zuidelijk deel	Bunde
<i>Betula pubescens</i>	92051416 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Betula pubescens</i>	92051420 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Betula pubescens</i>	92051423 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Betula pubescens</i>	92090229 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Betula pubescens</i>	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
<i>Betula pubescens</i>	92091707 Bunderbos, zuidelijk deel	Bunde
<i>Betula pubescens</i>	92091812 Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
<i>Betula pubescens</i>	92093008 Kloosterbos, oostelijk gedeelte	Valkenburg a.d. Geul
<i>Betula pubescens</i>	92093070 Elzetterbos, Vijlenerbos, noordwest	Wittem
<i>Betula pubescens</i>	92051419 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Carpinus betulus</i>	92030869 midden-zuidrand Eyserbos	Wittem
<i>Carpinus betulus</i>	92030874 Schweibergerbos, westrand	Gulpen
<i>Carpinus betulus</i>	92030879 Berghemerweg	Gulpen
<i>Carpinus betulus</i>	92051254 Imstenraderbos	Heerlen
<i>Carpinus betulus</i>	92051255 Imstenraderbos	Heerlen
<i>Carpinus betulus</i>	92051257 Imstenraderbos	Heerlen
<i>Carpinus betulus</i>	92051416 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Carpinus betulus</i>	92051417 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Carpinus betulus</i>	92051418 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Carpinus betulus</i>	92051419 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Carpinus betulus</i>	92051421 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Carpinus betulus</i>	92051422 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Carpinus betulus</i>	92051423 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Carpinus betulus</i>	92053001 de Walsbeek	Olestraten
<i>Carpinus betulus</i>	92080149 kasteelbos Goedenraad	Wittem
<i>Carpinus betulus</i>	92080163 Koldmeerweg, kloosterterrein	Simpelveld
<i>Carpinus betulus</i>	92080294 Neercannerbos	Maastricht
<i>Carpinus betulus</i>	92080350 Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
<i>Carpinus betulus</i>	92080351 Putberg, middendeel	Simpelveld
<i>Carpinus betulus</i>	92080381 Riesenberg	Margraten
<i>Carpinus betulus</i>	92080382 Savelsbos, weg naar Sint Geertruid	Margraten
<i>Carpinus betulus</i>	92080388 Mettenberg	Margraten
<i>Carpinus betulus</i>	92080476 Wagelerbos, zuidelijk deel	Gulpen
<i>Carpinus betulus</i>	92080477 Schweibergerbos, noordwest	Gulpen en Wittem
<i>Carpinus betulus</i>	92081362 weg naar Overeys	Wittem en Simpelveld
<i>Carpinus betulus</i>	92081364 Platte of Nijswillerbossen, noordwest	Wittem
<i>Carpinus betulus</i>	92081365 Platte of Nijswillerbossen	Wittem
<i>Carpinus betulus</i>	92081366 Platte of Nijswillerbossen, zuidoost	Wittem
<i>Carpinus betulus</i>	92081367 Kolmonderbos, westelijke toegang	Wittem
<i>Carpinus betulus</i>	92090225 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Carpinus betulus</i>	92090226 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul

Carpinus betulus	92090228	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92090229	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92090509	Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92090534	in de Stokemer Delle en Elzerstond	Gulpen
Carpinus betulus	92090546	oever van de Geul	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92090547	Lange Bergweg	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92091584	Eijsderbos	Margraten
Carpinus betulus	92091585	Eijsderbos	Margraten
Carpinus betulus	92091586	Eijsderbos, oude mergelgroeve	Margraten
Carpinus betulus	92091587	Eijsderbos	Margraten
Carpinus betulus	92091639	bij Lijkweg	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92091640	bos tussen Houthemmerheideweg en L.Bergw	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92091641	bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92091641	bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92091642	bos bij Geulhem, Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92091702	Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Carpinus betulus	92091702	Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Carpinus betulus	92091703	Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
Carpinus betulus	92091705	Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
Carpinus betulus	92091706	Bunderbos, Geulderbos	Geulle
Carpinus betulus	92091707	Bunderbos, zuidelijk deel	Bunde
Carpinus betulus	92091810	Schaelsberg zuidelijk van spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92091812	Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92091833	Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92093008	Kloosterbos, oostelijk gedeelte	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92093013	Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92093030	Gerendalsbos, Gerendal bij schaaapsput	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92093031	Sousberg	Valkenburg a.d. Geul
Carpinus betulus	92093070	Elzetterbos, Vijlenerbos, noordwest	Wittem
Carpinus betulus	92101191	Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Clematis vitalba	92030868	graft onder Eyserbossen	Wittem
Clematis vitalba	92030869	midden-zuidrand Eyserbos	Wittem
Clematis vitalba	92030878	holle weg onder Elkenrade	Gulpen
Clematis vitalba	92030879	Berghemerweg	Gulpen
Clematis vitalba	92051260	oude weg langs A76 bij Imstenraderbos	Heerlen
Clematis vitalba	92051414	Sibbegrubbe, Wijngaardsbos	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92051415	Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92051416	Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92051418	Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92051419	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92051422	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92051423	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92080149	kasteelbos Goedenraad	Wittem
Clematis vitalba	92080350	Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Clematis vitalba	92080351	Putberg, middendeel	Simpelveld
Clematis vitalba	92080352	bos aan de Daelsweg	Simpelveld
Clematis vitalba	92080381	Riesenberg	Margraten
Clematis vitalba	92080388	Mettenberg	Margraten
Clematis vitalba	92081362	weg naar Overeys	Wittem en Simpelveld
Clematis vitalba	92081365	Platte of Nijswillerbossen	Wittem
Clematis vitalba	92081367	Kolmonderbos, westelijke toegang	Wittem
Clematis vitalba	92090225	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92090226	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92090228	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92090229	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92090509	Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92090534	in de Stokemer Delle en Elzerstond	Gulpen
Clematis vitalba	92090547	Lange Bergweg	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92090548	boven Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92091585	Eijsderbos	Margraten

Clematis vitalba	92091586	Eijsderbos, oude mergelgroeve	Margraten
Clematis vitalba	92091587	Eijsderbos	Margraten
Clematis vitalba	92091636	noordrand Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92091637	Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92091638	bos tussen Lijkweg en Houtheimerheideweg	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92091640	bos tussen Houtheimerheideweg en L.Bergw	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92091641	bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92091642	bos bij Geulhem, Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92091643	Schansweg	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92091644	Geulmeander	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92091645	steilhelling langs de Geulweg	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92091702	Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Clematis vitalba	92091703	Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
Clematis vitalba	92091705	Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
Clematis vitalba	92091810	Schaelsberg zuidelijk van spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92091832	Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92091833	Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92093013	Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92093030	Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92093031	Sousberg	Valkenburg a.d. Geul
Clematis vitalba	92101190	Slavante	Maastricht
Clematis vitalba	92101191	Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Clematis vitalba	92101192	Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Cornus mas	92030879	Bergheimerweg	Gulpen
Cornus mas	92091586	Eijsderbos, oude mergelgroeve	Margraten
Cornus sanguinea	92030869	midden-zuidrand Eyserbos	Wittem
Cornus sanguinea	92030874	Schweibergerbos, westrand	Gulpen
Cornus sanguinea	92030879	Bergheimerweg	Gulpen
Cornus sanguinea	92030880	hoeve de Blek	Gulpen
Cornus sanguinea	92051257	Imstenraderbos	Heerlen
Cornus sanguinea	92051260	oude weg langs A76 bij Imstenraderbos	Heerlen
Cornus sanguinea	92051414	Sibbegrubbe, Wijngaardsbos	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92051415	Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92051416	Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92051419	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92051421	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92051422	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92080149	kasteelbos Goedenraad	Wittem
Cornus sanguinea	92080350	Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Cornus sanguinea	92080351	Putberg, middendeel	Simpelveld
Cornus sanguinea	92080352	bos aan de Daelsweg	Simpelveld
Cornus sanguinea	92080381	Riesenberg	Margraten
Cornus sanguinea	92080382	Savelsbos, weg naar Sint Geertruid	Margraten
Cornus sanguinea	92080388	Hettenberg	Margraten
Cornus sanguinea	92080476	Wagelerbos, zuidelijk deel	Gulpen
Cornus sanguinea	92081362	weg naar Overeys	Wittem en Simpelveld
Cornus sanguinea	92081365	Platte of Mijswillerbossen	Wittem
Cornus sanguinea	92081366	Platte of Mijswillerbossen, zuidoost	Wittem
Cornus sanguinea	92081367	Kolmonderbos, westelijke toegang	Wittem
Cornus sanguinea	92090225	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92090226	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92090227	zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92090228	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92090229	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92090509	Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92090534	in de Stokemer Delle en Elzerstond	Gulpen
Cornus sanguinea	92090535	holle weg van Stokhem naar de Delle	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92090546	oever van de Geul	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92090547	Lange Bergweg	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92091584	Eijsderbos	Margraten

Cornus sanguinea	92091585	Eijsderbos	Margraten
Cornus sanguinea	92091586	Eijsderbos, oude mergelgroeve	Margraten
Cornus sanguinea	92091587	Eijsderbos	Margraten
Cornus sanguinea	92091636	noordrand Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92091638	bos tussen Lijkweg en Houthemmerheideweg	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92091640	bos tussen Houthemmerheideweg en L.Bergw	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92091641	bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92091642	bos bij Geulhem, Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92091643	Schansweg	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92091645	steilhelling langs de Geulweg	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92091702	Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Cornus sanguinea	92091703	Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
Cornus sanguinea	92091704	Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Cornus sanguinea	92091705	Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
Cornus sanguinea	92091706	Bunderbos, Geulderbos	Geulle
Cornus sanguinea	92091707	Bunderbos, zuidelijk deel	Bunde
Cornus sanguinea	92091810	Schaelsberg zuidelijk van spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92091812	Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92091832	Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92091833	Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92093013	Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92093030	Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92093031	Sousberg	Valkenburg a.d. Geul
Cornus sanguinea	92101190	Slavante	Maastricht
Cornus sanguinea	92101191	Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Cornus sanguinea	92101192	Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Corylus avellana	92030869	midden-zuidrand Eyserbos	Wittem
Corylus avellana	92030874	Schweibergerbos, westrand	Gulpen
Corylus avellana	92030878	holle weg onder Elkenrade	Gulpen
Corylus avellana	92030879	Bergheimerweg	Gulpen
Corylus avellana	92030880	hoeve de Blek	Gulpen
Corylus avellana	92051254	Imstenraderbos	Heerlen
Corylus avellana	92051255	Imstenraderbos	Heerlen
Corylus avellana	92051256	Imstenraderbos	Heerlen
Corylus avellana	92051257	Imstenraderbos	Heerlen
Corylus avellana	92051259	Imstenraderbos	Heerlen
Corylus avellana	92051260	oude weg langs A76 bij Imstenraderbos	Heerlen
Corylus avellana	92051414	Sibbegrubbe, Wijngaardsbos	Valkenburg a.d. Geul
Corylus avellana	92051415	Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Corylus avellana	92051416	Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Corylus avellana	92051417	Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Corylus avellana	92051418	Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Corylus avellana	92051419	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Corylus avellana	92051420	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Corylus avellana	92051421	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Corylus avellana	92051422	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Corylus avellana	92051423	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Corylus avellana	92053001	de Walsbeek	Ulestraten
Corylus avellana	92080149	kasteelbos Goedenraad	Wittem
Corylus avellana	92080294	Neercannerbos	Maastricht
Corylus avellana	92080350	Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Corylus avellana	92080351	Putberg, middendeel	Simpelveld
Corylus avellana	92080381	Riesenberg	Margraten
Corylus avellana	92080382	Savelsbos, weg naar Sint Geertruid	Margraten
Corylus avellana	92080388	Mettenberg	Margraten
Corylus avellana	92080476	Wagelerbos, zuidelijk deel	Gulpen
Corylus avellana	92080477	Schweibergerbos, noordwest	Gulpen en Wittem
Corylus avellana	92081362	weg naar Overeys	Wittem en Simpelveld
Corylus avellana	92081364	Platte of Nijswillerbossen, noordwest	Wittem
Corylus avellana	92081365	Platte of Nijswillerbossen	Wittem

<i>Corylus avellana</i>	92081366	Platte of Nijswillerbossen, zuidoost	Wittem
<i>Corylus avellana</i>	92081367	Kolmonderbos, westelijke toegang	Wittem
<i>Corylus avellana</i>	92090225	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92090226	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92090227	zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92090228	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92090229	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92090509	Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92090534	in de Stokemer Delle en Elzerstond	Gulpen
<i>Corylus avellana</i>	92090546	oever van de Geul	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92090547	Lange Bergweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92090548	boven Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92091584	Eijsderbos	Margraten
<i>Corylus avellana</i>	92091585	Eijsderbos	Margraten
<i>Corylus avellana</i>	92091586	Eijsderbos, oude mergelgroeve	Margraten
<i>Corylus avellana</i>	92091587	Eijsderbos	Margraten
<i>Corylus avellana</i>	92091636	noordrand Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92091637	Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92091638	bos tussen Lijkweg en Houthemerheideweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92091638	bos tussen Lijkweg en Houthemerheideweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92091640	bos tussen Houthemerheideweg en L.Bergw	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92091641	bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92091642	bos bij Geulhem, Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92091643	Schansweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92091644	Geulmeander	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92091645	steilhelling langs de Geulweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92091702	Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
<i>Corylus avellana</i>	92091703	Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
<i>Corylus avellana</i>	92091705	Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
<i>Corylus avellana</i>	92091706	Bunderbos, Geulderbos	Geulle
<i>Corylus avellana</i>	92091707	Bunderbos, zuidelijk deel	Bunde
<i>Corylus avellana</i>	92091810	Schaelsberg zuidelijk van spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92091812	Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92091832	Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92091833	Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92093008	Kloosterbos, oostelijk gedeelte	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92093013	Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92093030	Gerendalsbos, Gerendal bij schaapspuit	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92093031	Sousberg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Corylus avellana</i>	92093070	Elzetterbos, Vijlenerbos, noordwest	Wittem
<i>Corylus avellana</i>	92101190	Slavante	Maastricht
<i>Corylus avellana</i>	92101191	Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
<i>Corylus avellana</i>	92101192	Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
<i>Crataegus laevigata</i>	92030878	holle weg onder Elkenrade	Gulpen
<i>Crataegus laevigata</i>	92051416	Wijnjaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Crataegus laevigata</i>	92051419	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Crataegus laevigata</i>	92080149	kasteelbos Goedenraad	Wittem
<i>Crataegus laevigata</i>	92080350	Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
<i>Crataegus laevigata</i>	92080382	Savelsbos, weg naar Sint Geertruid	Margraten
<i>Crataegus laevigata</i>	92081365	Platte of Nijswillerbossen	Wittem
<i>Crataegus laevigata</i>	92090227	zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
<i>Crataegus laevigata</i>	92090228	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Crataegus laevigata</i>	92090534	in de Stokemer Delle en Elzerstond	Gulpen
<i>Crataegus laevigata</i>	92090548	boven Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Crataegus laevigata</i>	92091584	Eijsderbos	Margraten
<i>Crataegus laevigata</i>	92091585	Eijsderbos	Margraten
<i>Crataegus laevigata</i>	92091641	bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Crataegus laevigata</i>	92091705	Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
<i>Crataegus monogyna</i>	92030874	Schweibergerbos, westrand	Gulpen
<i>Crataegus monogyna</i>	92030879	Berghemerweg	Gulpen

Crataegus monogyna	92030880	hoeve de Blek	Gulpen
Crataegus monogyna	92051254	Imstenraderbos	Heerlen
Crataegus monogyna	92051256	Imstenraderbos	Heerlen
Crataegus monogyna	92051256	Imstenraderbos	Heerlen
Crataegus monogyna	92051260	oude weg langs A76 bij Imstenraderbos	Heerlen
Crataegus monogyna	92051419	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus monogyna	92051421	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus monogyna	92051422	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus monogyna	92080350	Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Crataegus monogyna	92080351	Putberg, middendeel	Simpelveld
Crataegus monogyna	92081362	weg naar Overeys	Wittem en Simpelveld
Crataegus monogyna	92090227	zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus monogyna	92090228	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus monogyna	92090229	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus monogyna	92090509	Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus monogyna	92090535	holle weg van Stokhem naar de Delle	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus monogyna	92090546	oever van de Geul	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus monogyna	92091584	Eijsderbos	Margraten
Crataegus monogyna	92091587	Eijsderbos	Margraten
Crataegus monogyna	92091637	Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus monogyna	92091639	bij Lijkweg	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus monogyna	92091703	Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
Crataegus monogyna	92091704	Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Crataegus monogyna	92091705	Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
Crataegus monogyna	92091832	Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus monogyna	92091833	Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus monogyna	92093030	Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus monogyna	92093031	Sousberg	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92051416	Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92051418	Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92051419	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92051421	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92080350	Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Crataegus x media	92080351	Putberg, middendeel	Simpelveld
Crataegus x media	92081362	weg naar Overeys	Wittem en Simpelveld
Crataegus x media	92081365	Platte of Nijswillerbossen	Wittem
Crataegus x media	92081366	Platte of Nijswillerbossen, zuidoost	Wittem
Crataegus x media	92081367	Kolmonderbos, westelijke toegang	Wittem
Crataegus x media	92090225	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92090226	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92090228	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92090229	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92090509	Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92090534	in de Stokemer Delle en Elzerstond	Gulpen
Crataegus x media	92090535	holle weg van Stokhem naar de Delle	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92090546	oever van de Geul	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92090547	Lange Bergweg	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92091584	Eijsderbos	Margraten
Crataegus x media	92091585	Eijsderbos	Margraten
Crataegus x media	92091586	Eijsderbos, oude mergelgroeve	Margraten
Crataegus x media	92091638	bos tussen Lijkweg en Houthemerheideweg	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92091640	bos tussen Houthemerheideweg en L.Bergw	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92091642	bos bij Geulhem, Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92091643	Schansweg	Valkenburg a.d. Geul
Crataegus x media	92091702	Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Crataegus x media	92091703	Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
Crataegus x media	92091704	Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Crataegus x media	92091705	Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
Crataegus x media	92091706	Bunderbos, Geulderbos	Geulle
Crataegus x media	92091812	Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul

<i>Crataegus x media</i>	92091833 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Crataegus x media</i>	92093008 Kloosterbos, oostelijk gedeelte	Valkenburg a.d. Geul
<i>Crataegus x media</i>	92093013 Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
<i>Daphne mezereum</i>	92051422 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Daphne mezereum</i>	92093031 Sousberg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92030869 midden-zuidrand Eyserbos	Wittem
<i>Evonymus europaeus</i>	92030874 Schweibergerbos, westrand	Gulpen
<i>Evonymus europaeus</i>	92030878 holle weg onder Elkenrade	Gulpen
<i>Evonymus europaeus</i>	92030879 Berghemerweg	Gulpen
<i>Evonymus europaeus</i>	92051259 Imstenraderbos	Heerlen
<i>Evonymus europaeus</i>	92051260 oude weg langs A76 bij Imstenraderbos	Heerlen
<i>Evonymus europaeus</i>	92051414 Sibbegrubbe, Wijngaardsbos	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92051415 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92051416 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92051419 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92051421 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92051423 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92080149 kasteelbos Goedenraad	Wittem
<i>Evonymus europaeus</i>	92080350 Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
<i>Evonymus europaeus</i>	92080351 Putberg, middendeel	Simpelveld
<i>Evonymus europaeus</i>	92081362 weg naar Overeys	Wittem en Simpelveld
<i>Evonymus europaeus</i>	92081365 Platte of Nijswillerbossen	Wittem
<i>Evonymus europaeus</i>	92081367 Kolmonderbos, westelijke toegang	Wittem
<i>Evonymus europaeus</i>	92090225 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92090227 zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92090228 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92090229 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92090534 in de Stoker Delle en Elzerstond	Gulpen
<i>Evonymus europaeus</i>	92090547 Lange Bergweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92091584 Eijsderbos	Margraten
<i>Evonymus europaeus</i>	92091587 Eijsderbos	Margraten
<i>Evonymus europaeus</i>	92091642 bos bij Geulhem, Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92091645 steilhelling langs de Geulweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92091702 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
<i>Evonymus europaeus</i>	92091703 Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
<i>Evonymus europaeus</i>	92091704 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
<i>Evonymus europaeus</i>	92091705 Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
<i>Evonymus europaeus</i>	92091811 helling wegkant bij kasteel Oost	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92091832 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92091833 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92093030 Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
<i>Evonymus europaeus</i>	92101192 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
<i>Fagus sylvatica</i>	92051254 Imstenraderbos	Heerlen
<i>Fagus sylvatica</i>	92051255 Imstenraderbos	Heerlen
<i>Fraxinus excelsior</i>	92030879 Berghemerweg	Gulpen
<i>Fraxinus excelsior</i>	92030880 hoeve de Blek	Gulpen
<i>Fraxinus excelsior</i>	92051414 Sibbegrubbe, Wijngaardsbos	Valkenburg a.d. Geul
<i>Fraxinus excelsior</i>	92080294 Neercannerbos	Maastricht
<i>Fraxinus excelsior</i>	92080350 Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
<i>Fraxinus excelsior</i>	92080477 Schweibergerbos, noordwest	Gulpen en Wittem
<i>Fraxinus excelsior</i>	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
<i>Fraxinus excelsior</i>	92091644 Geulmeander	Valkenburg a.d. Geul
<i>Fraxinus excelsior</i>	92091702 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
<i>Fraxinus excelsior</i>	92091703 Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
<i>Fraxinus excelsior</i>	92091705 Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
<i>Fraxinus excelsior</i>	92091706 Bunderbos, Geulderbos	Geulle
<i>Fraxinus excelsior</i>	92093031 Sousberg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Fraxinus excelsior</i>	92101192 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
<i>Ilex aquifolia</i>	92030874 Schweibergerbos, westrand	Gulpen

Ilex aquifolia	92051255	Imstenerbos	Heerlen
Ilex aquifolia	92053001	de Walsbeek	Ulestraten
Ilex aquifolia	92080476	Wagelerbos, zuidelijk deel	Gulpen
Ilex aquifolia	92080477	Schweibergerbos, noordwest	Gulpen en Wittem
Ilex aquifolia	92091636	noordrand Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Ligustrum vulgare	92051415	Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ligustrum vulgare	92051416	Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ligustrum vulgare	92051421	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ligustrum vulgare	92051422	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ligustrum vulgare	92080350	Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Ligustrum vulgare	92080351	Putberg, middendeel	Simpelveld
Ligustrum vulgare	92080381	Riesenberg	Margraten
Ligustrum vulgare	92080388	Mettenberg	Margraten
Ligustrum vulgare	92081365	Platte of Nijswillerbossen	Wittem
Ligustrum vulgare	92081366	Platte of Nijswillerbossen, zuidoost	Wittem
Ligustrum vulgare	92090225	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ligustrum vulgare	92090229	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ligustrum vulgare	92090509	Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Ligustrum vulgare	92091585	Eijsderbos	Margraten
Ligustrum vulgare	92091587	Eijsderbos	Margraten
Ligustrum vulgare	92091810	Schaelsberg zuidelijk van spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Ligustrum vulgare	92091812	Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
Ligustrum vulgare	92091832	Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ligustrum vulgare	92091833	Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ligustrum vulgare	92093030	Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
Ligustrum vulgare	92101192	Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Lonicera periclymenum	92030874	Schweibergerbos, westrand	Gulpen
Lonicera periclymenum	92051254	Imstenerbos	Heerlen
Lonicera periclymenum	92051256	Imstenerbos	Heerlen
Lonicera periclymenum	92051419	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera periclymenum	92051420	Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera periclymenum	92080149	kasteelbos Goedenraad	Wittem
Lonicera periclymenum	92080381	Riesenberg	Margraten
Lonicera periclymenum	92080382	Savelsbos, weg naar Sint Geertruid	Margraten
Lonicera periclymenum	92080388	Mettenberg	Margraten
Lonicera periclymenum	92080476	Wagelerbos, zuidelijk deel	Gulpen
Lonicera periclymenum	92080477	Schweibergerbos, noordwest	Gulpen en Wittem
Lonicera periclymenum	92081364	Platte of Nijswillerbossen, noordwest	Wittem
Lonicera periclymenum	92081365	Platte of Nijswillerbossen	Wittem
Lonicera periclymenum	92081366	Platte of Nijswillerbossen, zuidoost	Wittem
Lonicera periclymenum	92090227	zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera periclymenum	92090228	Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera periclymenum	92090509	Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera periclymenum	92090547	Lange Bergweg	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera periclymenum	92091585	Eijsderbos	Margraten
Lonicera periclymenum	92091636	noordrand Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera periclymenum	92091640	bos tussen Houthemerheideweg en L.Bergweg	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera periclymenum	92091641	bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera periclymenum	92091642	bos bij Geulhem, Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera periclymenum	92091702	Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Lonicera periclymenum	92091703	Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
Lonicera periclymenum	92091704	Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Lonicera periclymenum	92091705	Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
Lonicera periclymenum	92091707	Bunderbos, zuidelijk deel	Bunde
Lonicera periclymenum	92091810	Schaelsberg zuidelijk van spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera periclymenum	92091812	Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera periclymenum	92091833	Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera periclymenum	92093031	Sousberg	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera periclymenum	92093070	Elzetterbos, Vijlenerbos, noordwest	Wittem
Lonicera periclymenum	92091706	Bunderbos, Geulderbos	Geulle

Lonicera xylosteum	92080388 Mettenberg	Margraten
Lonicera xylosteum	92091636 noordrand Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Lonicera xylosteum	92101190 Slavante	Maastricht
Lonicera xylosteum	92101191 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Lonicera xylosteum	92101192 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Mespilus germanicus	92051414 Sibbegrubbe, Wijngaardsbos	Valkenburg a.d. Geul
Mespilus germanicus	92051416 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Mespilus germanicus	92051418 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Mespilus germanicus	92051419 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Mespilus germanicus	92051420 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Mespilus germanicus	92051423 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Mespilus germanicus	92080350 Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Mespilus germanicus	92080381 Riesenberg	Margraten
Mespilus germanicus	92080388 Mettenberg	Margraten
Mespilus germanicus	92080477 Schweibergerbos, noordwest	Gulpen en Wittem
Mespilus germanicus	92081365 Platte of Nijswillerbossen	Wittem
Mespilus germanicus	92090534 in de Stokemer Delle en Elzerstond	Gulpen
Mespilus germanicus	92091585 Eijsderbos	Margraten
Mespilus germanicus	92091833 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Mespilus germanicus	92093030 Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
Mespilus germanicus	92093031 Sousberg	Valkenburg a.d. Geul
Mespilus germanicus	92101191 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Populus tremula	92051423 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Populus tremula	92080381 Riesenberg	Margraten
Populus tremula	92081364 Platte of Nijswillerbossen, noordwest	Wittem
Populus tremula	92081366 Platte of Nijswillerbossen, zuidoost	Wittem
Prunus avium	92051256 Imstenraderbos	Heerlen
Prunus avium	92053001 de Walsbeek	Ulestraten
Prunus avium	92080350 Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Prunus avium	92080476 Wagelerbos, zuidelijk deel	Gulpen
Prunus avium	92080477 Schweibergerbos, noordwest	Gulpen en Wittem
Prunus avium	92081364 Platte of Nijswillerbossen, noordwest	Wittem
Prunus avium	92081367 Kolmonderbos, westelijke toegang	Wittem
Prunus avium	92090225 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Prunus avium	92090226 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Prunus avium	92090227 zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
Prunus avium	92090228 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Prunus avium	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Prunus padus	92051415 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Prunus padus	92051416 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Prunus padus	92051418 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Prunus padus	92051419 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Prunus padus	92051423 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Prunus padus	92080149 kasteelbos Goedenraad	Wittem
Prunus padus	92080294 Neercannerbos	Maastricht
Prunus padus	92080350 Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Prunus padus	92080351 Putberg, middendeel	Simpelveld
Prunus padus	92080388 Mettenberg	Margraten
Prunus padus	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Prunus padus	92091584 Eijsderbos	Margraten
Prunus padus	92091587 Eijsderbos	Margraten
Prunus padus	92091703 Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
Prunus padus	92091704 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Prunus padus	92091705 Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
Prunus padus	92091812 Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
Prunus padus	92093008 Kloosterbos, oostelijk gedeelte	Valkenburg a.d. Geul
Prunus padus	92093013 Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
Prunus spinosa	92030868 graft onder Eyserbossen	Wittem
Prunus spinosa	92030869 midden-zuidrand Eyserbos	Wittem
Prunus spinosa	92030878 holle weg onder Elkenrade	Gulpen

Prunus spinosa	92030879 Berghemerweg	Gulpen
Prunus spinosa	92051260 oude weg langs A76 bij Iustenraderbos	Heerlen
Prunus spinosa	92081362 weg naar Overeys	Wittem en Simpelveld
Prunus spinosa	92091703 Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
Prunus spinosa	92091812 Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
Prunus spinosa	92093030 Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
Pyrus communis	92090229 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Quercus petraea	92051418 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Quercus petraea	92051420 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Quercus petraea	92051423 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Quercus petraea	92080381 Riesenbergr	Margraten
Quercus petraea	92080382 Savelsbos, weg naar Sint Geertruid	Margraten
Quercus petraea	92080477 Schweibergerbos, noordwest	Gulpen en Wittem
Quercus petraea	92091585 Eijsderbos	Margraten
Quercus petraea	92091707 Bunderbos, zuidelijk deel	Bunde
Quercus petraea	92093070 Elzetterbos, Vijlenerbos, noordwest	Wittem
Quercus robur	92030868 graft onder Eyserbossen	Wittem
Quercus robur	92081365 Platte of Nijswillerbossen	Wittem
Quercus robur	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Rhamnus catharticus	92051414 Sibbegrubbe, Wijngaardsbos	Valkenburg a.d. Geul
Rhamnus catharticus	92051415 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rhamnus catharticus	92051416 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rhamnus catharticus	92051422 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rhamnus catharticus	92080149 kasteelbos Goedenraad	Wittem
Rhamnus catharticus	92090227 zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
Rhamnus catharticus	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Rhamnus catharticus	92091810 Schaelsberg zuidelijk van spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Rhamnus catharticus	92091833 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rhamnus catharticus	92093013 Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
Rhamnus catharticus	92093030 Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
Rhamnus frangula	92051253 Vrouwenheide	Voerendaal
Rhamnus frangula	92081365 Platte of Nijswillerbossen	Wittem
Rhamnus frangula	92081366 Platte of Nijswillerbossen, zuidoost	Wittem
Rhamnus frangula	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Rhamnus frangula	92091812 Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
Rhamnus frangula	92093070 Elzetterbos, Vijlenerbos, noordwest	Wittem
Ribes nigrum	92090227 zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
Ribes nigrum	92091704 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Ribes rubrum	92051416 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92051418 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92051419 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92051421 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92080149 kasteelbos Goedenraad	Wittem
Ribes rubrum	92080294 Neercannerbos	Maastricht
Ribes rubrum	92080350 Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Ribes rubrum	92080351 Putberg, middendeel	Simpelveld
Ribes rubrum	92080382 Savelsbos, weg naar Sint Geertruid	Margraten
Ribes rubrum	92080388 Mettenberg	Margraten
Ribes rubrum	92081367 Kolmonderbos, westelijke toegang	Wittem
Ribes rubrum	92090225 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92090226 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92090228 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92090229 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92090546 oever van de Geul	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92090548 boven Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92091584 Eijsderbos	Margraten
Ribes rubrum	92091585 Eijsderbos	Margraten
Ribes rubrum	92091587 Eijsderbos	Margraten
Ribes rubrum	92091636 noordrand Polferbos	Valkenburg a.d. Geul

Ribes rubrum	92091637 Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92091641 bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92091643 Schansweg	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92091702 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Ribes rubrum	92091703 Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
Ribes rubrum	92091704 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Ribes rubrum	92091810 Schaelsberg zuidelijk van spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92091812 Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92091833 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92093008 Kloosterbos, oostelijk gedeelte	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92093013 Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92093031 Sousberg	Valkenburg a.d. Geul
Ribes rubrum	92101192 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Ribes uva-crispi	92091641 bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92051257 Imstenraderbos	Heerlen
Ribes uva-crispi	92090534 in de Stokemer Delle en Elzerstond	Gulpen
Ribes uva-crispi	92091645 steilhelling langs de Geulweg	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92093013 Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92093031 Sousberg	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92030874 Schweibergerbos, westrand	Gulpen
Ribes uva-crispi	92030878 holle weg onder Elkenrade	Gulpen
Ribes uva-crispi	92030879 Berghemerweg	Gulpen
Ribes uva-crispi	92051260 oude weg langs A76 bij Imstenraderbos	Heerlen
Ribes uva-crispi	92051415 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92051416 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92051418 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92051421 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92080149 kasteelbos Goedenraad	Wittem
Ribes uva-crispi	92080350 Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Ribes uva-crispi	92080351 Putberg, middendeel	Simpelveld
Ribes uva-crispi	92080381 Riesenberg	Margraten
Ribes uva-crispi	92080388 Mettenberg	Margraten
Ribes uva-crispi	92081367 Kolmonderbos, westelijke toegang	Wittem
Ribes uva-crispi	92090225 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92090226 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92090227 zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92090228 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92091584 Eijsderbos	Margraten
Ribes uva-crispi	92091636 noordrand Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92091638 bos tussen Lijkweg en Houthemerheideweg	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92091702 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Ribes uva-crispi	92091812 Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92093030 Gerendalsbos, Gerendal bij schaaapspuit	Valkenburg a.d. Geul
Ribes uva-crispi	92101192 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Rosa arvensis	92051414 Sibbegrubbe, Wijngaardsbos	Valkenburg a.d. Geul
Rosa arvensis	92051419 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rosa arvensis	92051421 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rosa arvensis	92051422 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rosa arvensis	92080149 kasteelbos Goedenraad	Wittem
Rosa arvensis	92080350 Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Rosa arvensis	92080351 Putberg, middendeel	Simpelveld
Rosa arvensis	92081362 weg naar Overeys	Wittem en Simpelveld
Rosa arvensis	92081365 Platte of Nijswillerbossen	Wittem
Rosa arvensis	92081367 Kolmonderbos, westelijke toegang	Wittem
Rosa arvensis	92090226 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rosa arvensis	92090227 zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
Rosa arvensis	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Rosa arvensis	92090534 in de Stokemer Delle en Elzerstond	Gulpen
Rosa arvensis	92090547 Lange Bergweg	Valkenburg a.d. Geul

Rosa arvensis	92091636 noordrand Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Rosa arvensis	92091641 bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Rosa arvensis	92091706 Bunderbos, Geulderbos	Geulle
Rosa arvensis	92091707 Bunderbos, zuidelijk deel	Bunde
Rosa arvensis	92091810 Schaelsberg zuidelijk van spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Rosa arvensis	92091832 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rosa arvensis	92091833 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rosa arvensis	92093030 Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
Rosa arvensis	92093031 Sousberg	Valkenburg a.d. Geul
Rosa arvensis	92101190 Slavante	Maastricht
Rosa arvensis	92101191 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Rosa arvensis	92101192 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Rosa canina	92030879 Berghemerweg	Gulpen
Rosa canina	92051257 Imstenraderbos	Heerlen
Rosa canina	92051260 oude weg langs A76 bij Imstenraderbos	Heerlen
Rosa canina	92051414 Sibbegrubbe, Wijngaardsbos	Valkenburg a.d. Geul
Rosa canina	92051416 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rosa canina	92080350 Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Rosa canina	92080351 Putberg, middendeel	Simpelveld
Rosa canina	92081362 weg naar Overeys	Witten en Simpelveld
Rosa canina	92081365 Platte of Nijswillerbossen	Witten
Rosa canina	92081367 Kolmonderbos, westelijke toegang	Witten
Rosa canina	92090227 zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
Rosa canina	92091636 noordrand Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Rosa canina	92091642 bos bij Geulhem, Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Rosa canina	92091645 steilhelling langs de Geulweg	Valkenburg a.d. Geul
Rosa canina	92091707 Bunderbos, zuidelijk deel	Bunde
Rosa canina	92091810 Schaelsberg zuidelijk van spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Rosa canina	92091832 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rosa canina	92091833 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rosa canina	92093030 Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
Rosa canina	92101190 Slavante	Maastricht
Rosa canina	92101191 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Rosa canina	92101192 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Rosa rubiginosa	92051416 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rosa rubiginosa	92051422 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Rosa sp.	92030874 Schweibergerbos, westrand	Gulpen
Rosa sp.	92030878 holle weg onder Elkenrade	Gulpen
Rosa sp.	92080388 Mettenberg	Margraten
Rosa sp.	92080476 Wagelerbos, zuidelijk deel	Gulpen
Salix alba	92030880 hoeve de Blek	Gulpen
Salix alba	92051261 Daalsweg	Heerlen
Salix alba	92090535 holle weg van Stokhem naar de Delle	Valkenburg a.d. Geul
Salix alba	92090546 oever van de Geul	Valkenburg a.d. Geul
Salix alba	92091641 bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Salix alba	92091645 steilhelling langs de Geulweg	Valkenburg a.d. Geul
Salix alba	92091702 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Salix alba	92091703 Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
Salix alba	92091705 Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
Salix caprea	92030878 holle weg onder Elkenrade	Gulpen
Salix caprea	92051256 Imstenraderbos	Heerlen
Salix caprea	92051414 Sibbegrubbe, Wijngaardsbos	Valkenburg a.d. Geul
Salix caprea	92081362 weg naar Overeys	Witten en Simpelveld
Salix caprea	92081364 Platte of Nijswillerbossen, noordwest	Witten
Salix caprea	92081366 Platte of Nijswillerbossen, zuidoost	Witten
Salix caprea	92090226 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Salix caprea	92091585 Eijsderbos	Margraten
Salix caprea	92091586 Eijsderbos, oude mergelgroeve	Margraten
Salix caprea	92091636 noordrand Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Salix caprea	92091641 bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul

<i>Salix caprea</i>	92091643 Schansweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Salix caprea</i>	92091644 Geulmeander	Valkenburg a.d. Geul
<i>Salix fragilis</i>	92080352 bos aan de Daelsweg	Simpelveld
<i>Salix fragilis</i>	92081366 Platte of Nijswillerbossen, zuidoost	Wittem
<i>Salix viminalis</i>	92090546 oever van de Geul	Valkenburg a.d. Geul
<i>Salix viminalis</i>	92091644 Geulmeander	Valkenburg a.d. Geul
<i>Salix x rubens</i>	92081362 weg naar Overeys	Wittem en Simpelveld
<i>Salix x rubens</i>	92090546 oever van de Geul	Valkenburg a.d. Geul
<i>Salix x rubens</i>	92091644 Geulmeander	Valkenburg a.d. Geul
<i>Salix x rubens</i>	92091703 Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
<i>Salix x smithiana</i>	92091644 Geulmeander	Valkenburg a.d. Geul
<i>Salix x smithiana</i>	92091703 Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
<i>Sorbus aucuparia</i>	92051253 Vrouwenheide	Voerendaal
<i>Sorbus aucuparia</i>	92051254 Imstenraderbos	Heerlen
<i>Sorbus aucuparia</i>	92051255 Imstenraderbos	Heerlen
<i>Sorbus aucuparia</i>	92051256 Imstenraderbos	Heerlen
<i>Sorbus aucuparia</i>	92051417 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Sorbus aucuparia</i>	92051418 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Sorbus aucuparia</i>	92051420 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Sorbus aucuparia</i>	92051423 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Sorbus aucuparia</i>	92080163 Koldmeerweg, kloosterterrein	Simpelveld
<i>Sorbus aucuparia</i>	92080476 Wagelerbos, zuidelijk deel	Gulpen
<i>Sorbus aucuparia</i>	92080477 Schweibergerbos, noordwest	Gulpen en Wittem
<i>Sorbus aucuparia</i>	92081365 Platte of Nijswillerbossen	Wittem
<i>Sorbus aucuparia</i>	92081366 Platte of Nijswillerbossen, zuidoost	Wittem
<i>Sorbus aucuparia</i>	92090227 zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
<i>Sorbus aucuparia</i>	92090229 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Sorbus aucuparia</i>	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
<i>Sorbus aucuparia</i>	92090534 in de Stokmer Delle en Elzerstond	Gulpen
<i>Sorbus aucuparia</i>	92091584 Eijsderbos	Margraten
<i>Sorbus aucuparia</i>	92091637 Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
<i>Sorbus aucuparia</i>	92091645 steilhelling langs de Geulweg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Sorbus aucuparia</i>	92091705 Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
<i>Sorbus aucuparia</i>	92091707 Bunderbos, zuidelijk deel	Bunde
<i>Sorbus aucuparia</i>	92091812 Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
<i>Sorbus aucuparia</i>	92091832 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Sorbus aucuparia</i>	92091833 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Sorbus aucuparia</i>	92093013 Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
<i>Sorbus aucuparia</i>	92093030 Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
<i>Sorbus aucuparia</i>	92093070 Elzetterbos, Vijlenerbos, noordwest	Wittem
<i>Sorbys aucuparia</i>	92093031 Soursberg	Valkenburg a.d. Geul
<i>Tilia cordata</i>	92030875 Wagelerbos, noord westrand	Gulpen
<i>Tilia cordata</i>	92051417 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
<i>Tilia cordata</i>	92080149 kasteelbos Goedenraad	Wittem
<i>Tilia cordata</i>	92080163 Koldmeerweg, kloosterterrein	Simpelveld
<i>Tilia cordata</i>	92080294 Neercannerbos	Maastricht
<i>Tilia cordata</i>	92080381 Riesenberg	Margraten
<i>Tilia cordata</i>	92080382 Savelsbos, weg naar Sint Geertruid	Margraten
<i>Tilia cordata</i>	92080383 Scheggelder Grub	Margraten
<i>Tilia cordata</i>	92080388 Mettenberg	Margraten
<i>Tilia cordata</i>	92080476 Wagelerbos, zuidelijk deel	Gulpen
<i>Tilia cordata</i>	92080477 Schweibergerbos, noordwest	Gulpen en Wittem
<i>Tilia cordata</i>	92091585 Eijsderbos	Margraten
<i>Tilia cordata</i>	92091705 Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
<i>Tilia cordata</i>	92091705 Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
<i>Tilia cordata</i>	92091812 Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
<i>Tilia cordata</i>	92093008 Kloosterbos, oostelijk gedeelte	Valkenburg a.d. Geul
<i>Tilia cordata</i>	92093013 Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
<i>Tilia platyphyllos</i>	92051257 Imstenraderbos	Heerlen
<i>Tilia platyphyllos</i>	92051258 Imstenraderbos	Heerlen

Tilia platyphyllos	92051415 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Tilia platyphyllos	92051415 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Tilia platyphyllos	92051424 Biebos	Valkenburg a.d. Geul
Tilia platyphyllos	92053001 de Walsbeek	Ulestraten
Tilia platyphyllos	92080149 kasteelbos Goedenraad	Wittem
Tilia platyphyllos	92080293 Drenckgaard-Schellegaard	Maastricht
Tilia platyphyllos	92080294 Neercannerbos	Maastricht
Tilia platyphyllos	92080371 Groenenweg 6 hoek Vijlenberg	Vaals
Tilia platyphyllos	92080372 Groenenweg 36	Vaals
Tilia platyphyllos	92080373 bij hoeve Bellet, Cotessen 10	Vaals
Tilia platyphyllos	92080382 Savelsbos, weg naar Sint Geertruid	Margraten
Tilia platyphyllos	92080389 bij de weg naar 't Rooth	Margraten
Tilia platyphyllos	92090226 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Tilia platyphyllos	92091641 bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Tilia platyphyllos	92091703 Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
Tilia platyphyllos	92101192 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Ulmus glabra	92051418 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92051419 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92051424 Biebos	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92080149 kasteelbos Goedenraad	Wittem
Ulmus glabra	92080350 Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Ulmus glabra	92080351 Putberg, middendeel	Simpelveld
Ulmus glabra	92090225 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92090228 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92090229 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92090546 oever van de Geul	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92090547 Lange Bergweg	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92091584 Eijsderbos	Margraten
Ulmus glabra	92091585 Eijsderbos	Margraten
Ulmus glabra	92091636 noordrand Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92091638 bos tussen Lijkweg en Houthemerheideweg	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92091640 bos tussen Houthemerheideweg en L. Bergw	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92091641 bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92091641 bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92091702 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Ulmus glabra	92091703 Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
Ulmus glabra	92091704 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Ulmus glabra	92091705 Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
Ulmus glabra	92091706 Bunderbos, Geulderbos	Geulle
Ulmus glabra	92091707 Bunderbos, zuidelijk deel	Bunde
Ulmus glabra	92091811 helling wegkant bij kasteel Oost	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92091812 Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92091832 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92091833 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92093008 Kloosterbos, oostelijk gedeelte	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92093013 Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92093030 Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus glabra	92101192 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Ulmus laevis	92091641 bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus laevis	92091643 Schansweg	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus laevis	92091812 Schaelsberg, noordelijke uitloper	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus laevis	92093008 Kloosterbos, oostelijk gedeelte	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus minor	92030879 Berghemerweg	Gulpen
Ulmus minor	92051256 Imstenraderbos	Heerlen
Ulmus minor	92051257 Imstenraderbos	Heerlen
Ulmus minor	92051416 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus minor	92080381 Riesenberg	Margraten
Ulmus minor	92080476 Wagelerbos, zuidelijk deel	Gulpen
Ulmus minor	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul

Ulmus minor	92090534 in de Stokemer Delle en Elzerstond	Gulpen
Ulmus minor	92090547 Lange Bergweg	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus minor	92091638 bos tussen Lijkweg en Houthemmerheideweg	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus minor	92091642 bos bij Geulhem, Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus minor	92091810 Schaelsberg zuidelijk van spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus minor	92093008 Kloosterbos, oostelijk gedeelte	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus minor	92093013 Schaelsberg bij kluis	Valkenburg a.d. Geul
Ulmus minor	92101190 Slavante	Maastricht
Ulmus minor	92101192 Sint Pietersberg; bij d'n Observant	Maastricht
Viburnum lantana	92091636 noordrand Polferbos	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum lantana	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92051257 Imstenraderbos	Heerlen
Viburnum opulus	92051415 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92051418 Wijngaardsbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92051419 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92051421 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92051422 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92080149 kasteelbos Goedenraad	Wittem
Viburnum opulus	92080350 Putberg, noordelijk deel	Simpelveld
Viburnum opulus	92080351 Putberg, middendeel	Simpelveld
Viburnum opulus	92080382 Savelsbos, weg naar Sint Geertruid	Margraten
Viburnum opulus	92080388 Mettenberg	Margraten
Viburnum opulus	92081362 weg naar Overeys	Wittem en Simpelveld
Viburnum opulus	92081365 Platte of Nijswillerbossen	Wittem
Viburnum opulus	92081366 Platte of Nijswillerbossen, zuidoost	Wittem
Viburnum opulus	92081367 Kolmonderbos, westelijke toegang	Wittem
Viburnum opulus	92090225 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92090226 Biebos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92090227 zuidelijke uitloper Biebos	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92090228 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92090229 Sint-Jansbos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92090509 Schaelsberg ten noorden van de spoorlijn	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92090534 in de Stokemer Delle en Elzerstond	Gulpen
Viburnum opulus	92090547 Lange Bergweg	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92091585 Eijsderbos	Margraten
Viburnum opulus	92091586 Eijsderbos, oude mergelgroeve	Margraten
Viburnum opulus	92091587 Eijsderbos	Margraten
Viburnum opulus	92091640 bos tussen Houthemmerheideweg en L.Bergw	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92091641 bos langs Wolfdriesweg	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92091643 Schansweg	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92091645 steilhelling langs de Geulweg	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92091702 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Viburnum opulus	92091703 Bunderbos, noordelijk deel	Geulle en Elsloo
Viburnum opulus	92091704 Bunderbos, noordelijk deel	Elsloo
Viburnum opulus	92091705 Bunderbos, Kruisbos?	Geulle en Elsloo
Viburnum opulus	92091706 Bunderbos, Geulderbos	Geulle
Viburnum opulus	92091707 Bunderbos, zuidelijk deel	Bunce
Viburnum opulus	92091812 Schaelsberg, noordelijke uitloper .	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92091832 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92091833 Oombos, Gerendal	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92093008 Kloosterbos, oostelijk gedeelte	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92093030 Gerendalsbos, Gerendal bij schaapsput	Valkenburg a.d. Geul
Viburnum opulus	92093031 Soudberg	Valkenburg a.d. Geul

6. TOELICHTING BIJ DE SOORTEN

Spaanse aak (*Acer campestre*)

In Twente alleen enkele exemplaren aangetroffen in het bos 'De Hoge Ventenrink'. In dit oude bos maken ze een oorspronkelijke indruk. In Zuid-Limburg is de soort vrij algemeen in bossen en houtwallen, meestal in kleine aantallen. De soort verjongt zich hier ook.

Gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*)

Komt in een aantal oude bossen in Zuid-Limburg voor als voormalig hakhout in de vorm van brede uitgelopen stobben, veelal samen met oud Haagbeuk-hakhout en lindehakhout. Vanwege de gemakkelijke uitzaaiing is inheems materiaal moeilijk vast te stellen. Verondersteld wordt dat de Gewone esdoorn in Zuid-Limburg op oude bosplaatsen wellicht inheems is. Enkele in aanmerking komende groeiplaatsen zijn opgenomen.

Zwarte els (*Alnus glutinosa*)

De Zwarte els komt in Oost-Twente en Zuid-Limburg algemeen voor. Als inheems genenmateriaal kan vooral aangemerkt worden het oude, en inmiddels veelal tot hoge bomen uitgroeide, hakhout in de beekdalen en brongebieden.

In Limburg kan de Zwarte els op hellingen voorkomen waar kwel aan de oppervlakte komt (Biebos). In het onderzochte rivierengebied zijn de milieus, althans in aanleg, te dynamisch. Als randbeplanting is de els hier en daar wel aangeplant. Als inheems materiaal komen twee groeiplaatsen in aanmerking van uitgelopen oud hakhout: bij Leuth en in het Colenbrandersbos bij Millingen.

Witte els (*Alnus incana*)

Over het inheemse karakter van de Witte els is heel wat discussie. In het algemeen wordt de verspreidingsgrens een stuk ten oosten van ons land gelegd. In Oost-Twente is de Witte els op enkele plaatsen aangetroffen in brongebieden, veelal samen met Zwarte els en Tweestijlige meidoorn. Veelal zijn het forse exemplaren. Gezien deze natuurlijke standplaats is verder onderzoek naar deze groeiplaatsen bijzonder interessant. In Zuid-Limburg is de Witte els niet aangetroffen. Gezien echter de aanwezigheid van een groeiplaats vrij dicht over de grens (het dal van de Hohn, bij La Calamine) is het voorkomen in ons land niet uitgesloten.

Zuurbes (*Berberis vulgaris*)

Karakteristieke struik van steilhellingen en boszomen, vooral erosieplaatsen. Op acht plaatsen onder andere Gerendal, Sint Pietersberg, Eysderbos en Polferbos aangetroffen.

Zachte berk (*Betula pubescens*)

De Zachte berk is aanmerkelijk minder aangeplant dan de Ruwe berk (*Betula pendula*) en verspreidt zich minder gemakkelijk spontaan. Om die reden zijn enkele groeiplaatsen van de Zachte berk in de inventarisatie opgenomen. In het Rivierengebied, dat te dynamisch is voor de Zachte berk, is alleen een

groeiplaats in het oude landgoedbos van Huize Babberich opgenomen.

Ruwe berk (*Betula pendula*)

Vanwege de veelvuldige aanplant en gemakkelijke uitzaaïing is autochtoon materiaal van de Ruwe berk zeer moeilijk aan te tonen. In Zuid-Limburg zijn drie groeiplaatsen opgenomen.

Haagbeuk (*Carpinus betulus*)

De Haagbeuk is een boomsoort die al heel lang als hakhout in gebruik is, vooral in Zuid-Limburg. In vele bossen komt uitgelopen voormalig hakhout voor, zowel lage stoven als knobomen. Fraaie voorbeelden zijn te zien op de Riesenbergr, in het Gerendal en de Platte bossen. In Oost-Twente in de Hoge Venterink komt de Haagbeuk als opgaande bosboom voor. Een apart geval is een restant van een zeer oude erfscheidingshaag, van een verdwenen boerenhoeve op de Tankenberg. Vanwege de ouderdom is deze groeiplaats opgenomen. Naast de Haagbeuk staat hier ook de Beuk.

Bosrank (*Clematis vitalba*)

De Bosrank is zeer algemeen in de bossen met kalkbodem van Zuid-Limburg. Aan bosranden en in gekapte bossen kan de Bosrank massaal optreden. Bij toenemende schaduw neemt de dominantie af. Buiten Zuid-Limburg is deze liaan zeer zeldzaam en meestal verwilderd uit tuinen. Een paar uitbundige groeiplaatsen zien we langs de rivieroever en in het Colenbrandersbos bij Millingen. Deze kunnen als spontane vestigingen worden opgevat.

Gele kornoelje (*Cornus mas*)

Deze uiterst zeldzame struik bereikt in ons land zijn noordelijke verspreidingsgrens. In Zuid-Limburg zijn tenminste twee autochtone groeiplaatsen van oude struiken: een holle weg en een oude bosplaats. Aangeplante Gele kornoeljes blijken een afwijkende bloeitijd te hebben.

Rode kornoelje (*Cornus sanguinea*)

De Rode kornoelje komt opvallend weinig voor in Oost-Twente, slechts drie groeiplaatsen, en steeds met één of weinig exemplaren. Opmerkelijk is het verschil met Zuid-Limburg waar de soort erg algemeen is en zich zeer gemakkelijk verjongt, zowel generatief als vegetatief. Soms komen grote forse exemplaren voor. Op vochtige plaatsen, zoals het Bunderbos, kan hij massaal optreden. Grote exemplaren vallen op natte plaatsen nogal eens om, maar ze blijven dan uitlopen.

Hazelaar (*Corylus avellana*)

De Hazelaar is vanouds aangeplant en als oorspronkelijke struik een probleemgeval. Vanwege de veelal hoge ouderdom van de houtwallen en de struiken en de 'wild ogende' situaties, is de Hazelaar in een aantal gevallen opgenomen in de inventarisatie. Er blijkt nogal wat variatie in de morfologie te zitten. In het rivierengebied is alleen het landgoedbos van Huize Babberich genoteerd. De meeste andere milieus zijn hier te dynamisch.

Tweestijlige meidoorn (*Crataegus laevigata*)

Deze meidoornsoort wordt zelden aangeplant en kan worden opgevat als indicatief voor oude bosplaatsen en houtwallen. De soort is ook indicatief voor

natte standplaatsen, zoals brongebiedjes en beekdalen. Gebleken is dat de Tweestijlige meidoorn in Oost-Twente in de beekdalen algemeen voorkomt. Landelijk is deze soort zeldzaam.

Dat de soort zich ook vestigt in nieuwe situaties blijkt uit de groeiplaats in een houtwal langs de spoorlijn Oldenzaal-Bentheim. Deze spoorlijn is aangelegd in 1865, inmiddels dus zo'n 125 jaar oud.

In Zuid-Limburg is de Tweestijlige meidoorn zeker niet algemeen, ook niet op de geschikte bodemsoorten. De soort is op 15 plaatsen aangetroffen, met meestal slechts één of een paar struiken. Algemener is de hierna te bespreken kruising tussen de Een- en Tweestijlige meidoorn. Verondersteld wordt wel, dat de meidoornsoorten door kruising en terugkruising kunnen verdwijnen. In het Gelderse-poortgebied zijn er een paar waarnemingen in de Rosandse polder tussen de zomer- en winterdijk.

Crataegus x media (Crataegus monogyna x Crataegus laevigata)

Regelmatig worden op groeiplaatsen van Tweestijlige meidoorn, kruisingen aangetroffen tussen Een- en Tweestijlige meidoorn. Deze kruising is in alle drie inventarisatiegebieden waargenomen. In Zuid-Limburg is *Crataegus x media* zelfs veel algemener dan *Crataegus laevigata*. Mogelijk verdwijnt hier de Tweestijlige meidoorn langzamerhand door kruising en terugkruising. In Oost-Twente komt de Tweestijlige meidoorn algemeen voor en is *Crataegus x media* vrij zeldzaam.

Eenstijlige meidoorn (Crataegus monogyna)

Nog meer dan bij de Sleedoorn is bij deze veelvuldig aangeplante struik het autochtoon karakter moeilijk vast te stellen. Om die reden is er bij de Eenstijlige meidoorn strenger geselecteerd bij de inventarisatie. Drie plaatsen langs de Dinkel zijn opgenomen. In Zuid-Limburg komt de Eenstijlige meidoorn algemeen voor, maar wordt veel aangeplant. Een beperkt aantal groeiplaatsen zijn hier opgenomen. In het Rivierengebied is de Eenstijlige meidoorn zeer algemeen, voornamelijk binnendijks. Er blijkt een grote variatie in vrucht- en bladvormen.

Koraalmeidoorn (Crataegus rosiformis)

In Oost-Twente komen meidoorns voor met kenmerken van de Koraalmeidoorn. Mogelijk betreft het hier een kruisingsprodukt van de Koraalmeidoorn met de Een- of Tweestijlige meidoorn. Vergelijkbaar plantmateriaal is eerder aangetroffen in Drenthe (Bakker, 1964). Verondersteld wordt wel dat de Koraalmeidoorn in ons land door kruising en terugkruising is verdwenen. De soort is als zeldzaam in omliggende landen bekend.

Rood peperboompje (Daphne mezereum)

Het Rood peperboompje is een Rode-lijstsoort. In Zuid-Limburg is de soort op twee plaatsen aangetroffen. Bekend is dat het Peperboompje in ons land na ca. 1965 zeer sterk is achteruitgegaan, vooral vanwege het wegvallen van hakhoutbeheer. Het Peperboompje is juist een soort van lichte plekken in het bos en bosranden. Bij hervatting van hakhoutbeheer in het Gerendal bleek het Peperboompje zich weer te herstellen (mondellinge mededeling Natuurmonumenten).

Wilde kardinaalsmuts (*Evonymus europaeus*)

De Wilde kardinaalsmuts komt in Oost-Twente op vrij veel plaatsen voor, meestal samen met soorten als Tweestijlige meidoorn, Rode kornoelje en Wegedoorn. Meestal groeien er slechts weinig exemplaren bij elkaar, met uitzondering van het Dinkeloeverbos tussen de Kampbrug en Kribbenbrug. Aanplant in het verleden van kardinaalsmuts op de betreffende groeiplaatsen ligt niet voor de hand. Ook in Zuid-Limburg een vrij algemene soort, maar komt daar meestal in kleine aantallen voor. In het rivierengebied is de Wilde kardinaalsmuts op drie plaatsen aangetroffen. Bij Lobith heeft deze soort zich als pionier langs een oud tichelgat gevestigd. De groeiplaatsen komen overeen met de Rode kornoelje en Wegedoorn. Er blijkt enige morfologische variatie bij de Wilde kardinaalsmuts aanwezig.

Beuk (*Fagus sylvatica*)

Vrijwel overal valt de Beuk onder de jongere aanplant. Vanwege de gemakkelijke verjonging is inheems genemateriaal moeilijk vast te stellen. In Twente zijn een paar zeer oude exemplaren opgenomen van een relict van een heg op de Tankenberg (Zie bij de Haagbeuk). In Zuid-Limburg komen oude beukenbestanden voor uit het begin van de 19e eeuw of zelfs ouder. De herkomst hiervan is niet duidelijk. Bekend is dat in Limburg de Beuk kunstmatig sterk is teruggedrongen ten gunste van de Zomereik en in mindere mate de Wintereik. Eén groeiplaats, die van het Imstenraderbos is hier opgenomen.

Gewone es (*Fraxinus excelsior*)

Voor de Gewone es geldt wat over de Beuk gezegd is. Deze soort is veel aangeplant en verjongt zich gemakkelijk. Voor Oost-Twente zijn twee groeiplaatsen van oud voormalig hakhout genoteerd. In Zuid-Limburg is de Gewone es een van de algemeenste boomsoorten en veel aangeplant op lössbodems en vochtige bodems. Hier en daar komen forse exemplaren voor tot ca. 4 m omtrek onder meer bij Goedenraad en het Cannerbos. Opgenomen zijn de oude hakhoutrelicten. In het rivierengebied is de Gewone es vanouds gebruikt als hakhout. Op niet al te dynamische plaatsen is de Gewone es als opgaande boom aangeplant. De hier en daar waargenomen essen voldeden echter niet aan de criteria.

Klimop (*Hedera helix*)

Deze liaan, die ook het karakter van bodembedekker in het bos kan hebben, komt zeer algemeen voor in bossen met niet te arme bodems. De soort is niet in de inventarisatie opgenomen.

Hulst (*Ilex aquifolia*)

Hulst kan middels de bessen gemakkelijk vanuit tuinen verwilderen. In Oost-Twente is de Hulst tamelijk algemeen en maakt een natuurlijke indruk. Er komen geregeld grote exemplaren voor. De indruk is dat veel erfbeplanting van Hulst oorspronkelijk uit het bos afkomstig is en vandaar weer uitzaait in het bos. Door het minder intensieve beheer krijgt de Hulst nu ruim de kans. Op veel plaatsen is verjonging waar te nemen die weinig van dierenkraak last blijkt te hebben. Bij de inventarisatie in Zuid-Limburg zijn er weinig groeiplaatsen van de Hulst waargenomen. Dit komt voornamelijk omdat de drogere en meer zandige bodems weinig bij de inventarisatie zijn betrokken. Daar is de

Hulst wel algemener en lijkt zich uit te breiden (mondelijke mededeling Staatsbosbeheer).

Jeneverbes (*Juniperus communis*)

Het specifieke milieu van de Jeneverbes, de heide en stuifzandgebied, valt vrijwel buiten het inventarisatiegebied. Eén groeiplaats langs de Dinkel aan de rand van het Lutterzand is opgenomen. In Zuid-Limburg is de Jeneverbes na ca. 1950 vermoedelijk geheel verdwenen. Mogelijk autochtoon plantmateriaal zou nog voorkomen in tuinen.

Wilde liguster (*Ligustrum vulgare*)

De Wilde liguster is op 21 plaatsen in Zuid-Limburg gevonden. Deze kleine struik komt vaak in kleine groepjes voor, maar soms ook in zeer grote aantallen zoals in het Gerendal en op de Schaelsberg. Bij de Schaelsberg komen grotere struiken voor tot ca. 2,5 m. Buiten Zuid-Limburg en het Duingebied is de Wilde liguster zeldzaam.

Wilde kamperfoelie (*Lonicera periclymenum*)

In Oost-Twente een algemeen voorkomende liaan in de oudere bossen en houtwallen. In Zuid-Limburg vrij weinig en in kleine aantallen. Dit hangt samen met de nadruk van het onderzoek op de rijkere bodemtypen (Zie bij Hulst). Aanplant van Wilde kamperfoelie of verwildering van gekweekt materiaal lijkt niet erg waarschijnlijk, zodat de meeste groeiplaatsen als autochtoon aange-merkt kunnen worden.

Rode kamperfoelie (*Lonicera xylosteum*)

De Rode kamperfoelie is geen liaan, maar een kleine struik tot ca. 2 m. Nederland ligt aan de uiterste noordgrens van zijn verspreidingsgebied. Deze soort komt alleen in Zuid-Limburg op een aantal plaatsen voor. Fraaie groeiplaatsen zijn te zien in bosranden op steilhellingen van de Sint Pietersberg en bij Valkenburg.

wilde Appel (*Malus sylvestris*)

Spontane appelbomen worden geregeld aangetroffen, maar bleken steeds verwilderde exemplaren te zijn van weggegooide klokhuizen. Bekend is dat in Zuid-Limburg wilde Appel is aangeplant. Zuid-Limburg valt overigens in het verspreidingsgebied van de wilde Appel, en is daar wel te verwachten.

Mispel (*Mespilus germanicus*)

In Oost-Twente komt de Mispel op vrij veel plaatsen voor in bosranden en houtwallen. Meestal met maar één of een paar exemplaren. In Zuid-Limburg komen plaatselijk ook grotere groeiplaatsen voor, onder meer in het Gerendal. De soort is in Limburg op 17 plaatsen aangetroffen. In de middeleeuwen, of zelfs eerder, zijn Mispels ingevoerd uit zuidelijkere landen en aangeplant. Mogelijk zijn Mispels deels uit tuinen verwilderd. Voor consumptie aangeplante mispelstruiken zijn over het algemeen in blad en vrucht veel forser. Landelijk gezien is de Mispel zeldzaam en staat op de 'rode lijst'. In principe zijn alle groeiplaatsen opgenomen in de inventarisatie.

Grauwe abeel (*Populus canescens*)

De status van deze populiersoort is moeilijk te traceren. Een groeiplaats

onder aan de helling van het Savelsbos met oude hoog opgaande abelen, maakt een tamelijk natuurlijke indruk.

Zwarte populier (*Populus nigra*)

De Zwarte populier behoort tot de zeldzaamste boomsoorten in ons land. Ook in Oost-Twente is deze soort zeldzaam. Langs de Dinkel op de oeverwallen komen op enkele plaatsen grote oude bomen voor, tot 5 m stamomtrek! Het is zeer waarschijnlijk dat het hier om inheems genenmateriaal gaat. In een enkel geval is verjonging door middel van wortelopslag vastgesteld.

In het rivierengebied, bij Millingen, staat een vrij grote en nog groeiende populatie. De aanwezige variatie binnen deze populatie wijst op spontaan uitzaaien en volgens sommigen op het wilde karakter van niet-klonale afkomst (Overmars, 1987). Een echt bewijs hiervoor is echter niet. Bovendien komen in dit gebied ook aangeplante Zwarte populieren voor. Over de grens in Duitsland zijn eveneens populaties van de Zwarte populier te vinden. Op braakliggende kleigronden bij Millingen ontkiemt deze populier massaal samen met Amandelwilg en Katwilg.

Ratelpopulier (*Populus tremula*)

Ook het autochtone karakter van de Ratelpopulier is moeilijk vast te stellen. Op een aantal plaatsen in Oost-Twente en Zuid-Limburg maakt de Ratelpopulier een natuurlijke indruk. Als houtsoort heeft deze boom vrijwel geen waarde.

Zoete kers (*Prunus avium*)

De Zoete kers komt vrij algemeen voor op de rijkere bodems in Oost-Twente. Op enkele plaatsen komen grote bomen voor zoals op de Tankenberg. Overal is verjonging waar te nemen. De Zoete kers wordt voor het oosten van ons land als een inheemse boomsoort opgevat. Er zijn 22 groeiplaatsen opgenomen. Omdat de soort ook wordt aangeplant, is het wilde plantmateriaal niet zonder meer van het ingevoerde materiaal te onderscheiden. Verspreiding door dieren vindt ook gemakkelijk plaats.

Door IBN-DLO is verspreid in Nederland plantmateriaal verzameld, ten behoeve van een zaadgaard, dat tamelijk heterogeen blijkt te zijn. Bij de inventarisatie zijn de groeiplaatsen van oude bosplaatsen en houtwallen steeds opgenomen. In het rivierengebied zijn drie plaatsen opgenomen: de oude Waalarm bij Erlecom, het landgoedbos van Huize Babberich en het Colenbrandersbos.

In Zuid-Limburg is de Zoete kers algemeen; soms ook forse exemplaren, die meestal toch niet zo oud zijn. Zoete kersen vertonen een snelle groei. Twaalf groeiplaatsen zijn hier opgenomen.

Vogelkers (*Prunus padus*)

In de beekdalen en brongebieden van Twente is de Vogelkers vrij algemeen, maar komt meestal niet in grote aantallen voor. De groeiplaatsen maken meestal een natuurlijke indruk. In het rivierengebied is de soort genoteerd voor het landgoedbos van Huize Babberich. De meeste milieus zijn hier te dynamisch. In Zuid-Limburg is de Vogelkers niet echt algemeen, maar kan in grote aantallen voorkomen. Vooral op natte plaatsen, zoals in het Bunderbos, soms abundant. Er zijn 19 groeiplaatsen in Zuid-Limburg genoteerd.

Sleedoorn (*Prunus spinosa*)

Komt in Twente vooral verspreid in houtwallen voor en in het oeverbos langs de Dinkel. Vanuit bosranden en houtwallen kan de Sleedoorn zich sterk vegetatief uitbreiden. Hij kan zich vanuit aanplant ook verspreiden door vogels, waardoor autochtoon karakter soms moeilijk is vast te stellen. In grotere aantallen lijkt de soort vaak aangeplant te zijn. Ingevoerde Sleedoorns uit zuidelijke landen hebben een afwijkende bloeiperiode vergeleken met de wilde soorten.

In het binnendijkse gebied van de Gelderse poort is de Sleedoorn een karakteristieke en veelal autochtone struik.

Ook in Zuid-Limburg is de status van de Sleedoorn moeilijk vast te stellen. Een beperkt aantal groeiplaatsen (negen) zijn hier opgenomen.

wilde Peer (*Pyrus communis*)

Bij de Paaschberg in Twente is een groeiplaats van een tweetal struiken van de Peer. Mogelijk betreft het inderdaad de wilde Peer, die voor ons land uiterst zeldzaam is. De struiken zijn nog niet in bloei gekomen. In Zuid-Limburg zijn hier en daar spontane peren aangetroffen bij de inventarisatie. Vermoedelijk zijn het steeds verwilderde exemplaren. Ze hebben veelal veel meer takdorens dan de gekweekte peren. Eén groeiplaats in het Gerendal is opgenomen.

Wintereik (*Quercus petraea*)

In Zuid-Limburg zijn negen groeiplaatsen genoteerd van de Wintereik, meest in het Wintereiken-Beukenbostype en in mindere mate in het Gierstgras-Beukenbos en Parelgras-Beukenbos. De Wintereik komt hier voornamelijk als opgaande boom voor, in mindere mate als hakhoutrelict. Op een aantal plaatsen is de Wintereik ook aangeplant.

Zomereik (*Quercus robur*)

Omdat de Zomereik algemeen wordt ingevoerd en aangeplant is autochtoon materiaal niet eenvoudig vast te stellen. Drie groeiplaatsen van zeer oud eikenhakhout is in Oost-Twente opgenomen. Vooral bij de Tankenberg staan indrukwekkende eikenstobben. In Zuid-Limburg is de Zomereik van twee plaatsen als oud hakhout opgenomen en op één plaats vanwege de oude en omvangrijke exemplaren.

Wegedoorn (*Rhamnus catharticus*)

Ook de Wegedoorn is een goede indicator voor oude situaties. Er zijn tien groeiplaatsen in Oost-Twente gevonden. In het algemeen is de Wegedoorn een soort die als enkele struik zo hier en daar voorkomt. Hij verjongt zich kennelijk niet gemakkelijk. Opvallend is echter het oeverbos van de Dinkel tussen de Kampbrug en de Kribbenbrug, waar de Wegedoorn met enige tientallen oude exemplaren voorkomt. In het binnendijkse gebied van de Gelderse poort is de Wegedoorn een karakteristieke maar zeker geen algemene soort. Oude en grote exemplaren staan in een bosje in de Rosandse polder. Bij Lobith staat de Wegedoorn als pionier langs een oud tichelgat. In Zuid-Limburg is de soort slechts op elf plaatsen waargenomen, steeds in kleine aantallen en nauwelijks verjongend.

Sporkehout (*Rhamnus frangula*)

Sporkehout of Vuilboom komt algemeen voor op de armere bodemtypen en verjongt zich daar gemakkelijk middels bessen. In de inventarisatie is Sporkehout weinig genoteerd vanwege de nadruk op de rijkere bodemtypen. In het rivierengebied hoort de soort niet thuis.

Zwarte bes (*Ribes nigrum*)

Zwarte bes komt vrij algemeen voor in Oost-Twente en is hier vrijwel zeker autochtoon. Groeiplaatsen in oude bossen en houtwallen zijn steeds opgenomen.

In het rivierengebied is de Zwarte bes slechts één keer gevonden aan de rand van een griend. De Zwarte bes is niet bestand tegen grote rivierdynamiek. In Zuid-Limburg is de soort op twee plaatsen gevonden in bronbos.

Aalbes (*Ribes rubrum*)

In Oost-Twente en Zuid-Limburg is de Aalbes vrij algemeen. Plaatselijk is er veel vraat van reeën. De Aalbes is nog vastgesteld in een bosje bij Millingen en langs de oude Waalarm bij Erlecom. De soort kan geen sterke rivierdynamiek verdragen. Deze wordt vanouds gekweekt en kan zich via vogels weer uitzaaien. Groeiplaatsen in oude bossen en houtwallen zijn steeds opgenomen.

Kruisbes (*Ribes uva-crispi*)

Voor Oost-Twente zijn zes groeiplaatsen genoteerd. In het rivierengebied is de Kruisbes niet waargenomen. De Kruisbes kan daar nog wel eens epifytisch in knotwilgen groeien. In Zuid-Limburg is de Kruisbes zeer algemeen en kan massaal optreden. Plaatselijk is er veel vraat van reeën.

Hondsroos (*Rosa canina*)

De Hondsroos is een zeer variabele soort, die wel in ondersoorten of variëteiten opgesplitst wordt.

In Oost-Twente en de Gelderse Poort komt de Hondsroos geregeld in kleine aantallen voor in bosranden en houtwallen. Aan de Hezelstraat (Ooijpolder) komt de Hondsroos als pionier langs een oud tichelgat voor. In Zuid-Limburg is de Hondsroos algemeen.

Bosroos (*Rosa arvensis*)

Bij de Dinkel is een mogelijke groeiplaats van de Bosroos. Ook in het rivierengebied zijn mogelijke waarnemingen. Vegetatief is de Bosroos lastig te onderscheiden van de Hondsroos. In Zuid-Limburg is de Bosroos plaatselijk algemeen, zoals in het Gerendal. De Bosroos is een typische bosplant die goed schaduw kan verdragen. In het bos komt de soort echter zelden in bloei, wel aan de bosranden.

Egelantier (*Rosa rubiginosa*)

De in Twente aangetroffen Egelantier bleek steeds aangeplant materiaal te zijn.

In Zuid-Limburg komt de soort zeer zelden voor. Er zijn twee groeiplaatsen genoteerd.

Schietwilg (*Salix alba*)

De Schietwilg is in Twente op zes plaatsen waargenomen, meestal in kleine aantallen. De Schietwilg behoort tot de typische wilgesoorten van het dynamische rivierengebied. Vanouds is de soort gebruikt als knot- en griendboom. Het eeuwenlange gebruik en de import van wilgen, maakt het vaststellen van autochtoon materiaal lastig. In Zuid-Limburg zijn enkele groeiplaatsen opgenomen in de beekdalen.

Geoorde wilg (*Salix aurita*)

Een lastige soort, vanwege de kruisingsprodukten met de verwante Grauwe wilg (*Salix cinerea*). Omdat het een typische soort is van armere bodems is de Geoorde wilg grotendeels buiten de inventarisatie gevallen. Twee mogelijke groeiplaatsen zijn genoteerd voor Oost-Twente.

Boswilg (*Salix caprea*)

In Oost-Twente en Zuid-Limburg is de Boswilg vrij algemeen. In het rivierengebied zijn een paar groeiplaatsen genoteerd. Het is geen soort van het dynamische rivierenmilieu. De Boswilg kan soms tot een forse boom uitgroeien. Vanwege het gemakkelijk uitzaaien is het autochtone karakter niet altijd vast te stellen.

Grauwe wilg (*Salix cinerea*)

Wilgesoort van beekdalen en broekbos. Vrij algemene soort. In Zuid-Limburg zijn geen groeiplaatsen genoteerd vanwege de nadruk op de rijke bodemtypen. In het rivierengebied zijn een drietal waarnemingen gedaan. De Grauwe wilg is geen soort van al te dynamisch milieu.

Kraakwilg (*Salix fragilis*)

De Kraakwilg komt in Oost-Twente op vrij veel plaatsen voor. Landelijk gezien is deze soort zeldzaam. Fraaie vegetaties zijn te zien langs de Dinkel en bij 't Kruisselt in een brongebied. In het rivierengebied staat deze wilg langs grienden, soms als opgaande boom. Vanouds is de soort gebruikt als knot- en griendboom. In Zuid-Limburg zijn slechts twee groeiplaatsen vastgesteld.

Bittere wilg (*Salix purpurea*)

Vooraf langs de Dinkel komt op één plaats van deze wilgesoort, met grote waarschijnlijkheid, autochtoon materiaal voor. In het Rijnstrangengebied is de soort op één plaats tussen zomer- en winterdijk gevonden.

Bindwilg (*Salix x rubens*)

De Bindwilg is de kruising tussen de Schietwilg en de Kraakwilg. Waarschijnlijk kan de Bindwilg tot de wilde flora gerekend worden. Deze is in Oost-Twente op een paar plaatsen aangetroffen. Als knotwilg wordt de Bindwilg, naast de Schietwilg, veel toegepast. In het rivierengebied zijn enkele Bindwilgen genoteerd, waaronder een exemplaar van 570 cm omtr.

Salix x Smithiana

Deze kruising tussen de Grauwe wilg en de Katwilg treedt soms spontaan op. In Zuid-Limburg zijn twee groeiplaatsen genoteerd.

Amandelwilg (*salix triandra*)

Op enkele plaatsen komt de Amandelwilg voor langs de Dinkel. In de Gelderse Poort is het één van de meest voorkomende griendsoorten. Het vaststellen van autochtoon materiaal is, gezien de lange voorgeschiedenis van deze soort, niet eenvoudig. Gekozen is om de Amandelwilg van de oude grienden in de inventarisatie op te nemen. Verondersteld kan worden dat deze vroeger algemeen in het wild groeiende soort bij het opzetten van de griendcultuur benut zal zijn.

Katwilg (*Salix viminalis*)

De Katwilg komt op een aantal plaatsen langs de Dinkel voor. In de Gelderse Poort is hij met de Amandelwilg de meest voorkomende griendsoort. Het vaststellen van autochtoon materiaal is, gezien de lange voorgeschiedenis van deze soort, niet eenvoudig. Gekozen is om de Katwilg van de oude grienden in de inventarisatie op te nemen. Verondersteld kan worden dat deze vroeger algemeen in het wild groeiende soort bij het opzetten van de griendcultuur benut zal zijn.

In Zuid-Limburg is de Katwilg genoteerd langs de Geul en het natte gedeelte van het Bunderbos.

Gewone vlier (*Sambucus nigra*)

De Gewone vlier is een typische cultuurvolger. Hij verjongt zich gemakkelijk. Vanwege de grote algemeenheid is de soort niet opgenomen bij de inventarisatie.

Trosvlier (*Sambucus racemosa*)

Nederland ligt aan de noordgrens van het areaal van de Trosvlier, maar de soort breidt zich snel uit. Vooral in Zuid-Limburg is de Trosvlier algemeen. Ook de Trosvlier is niet opgenomen in de inventarisatie.

Wilde lijsterbes (*Sorbus aucuparia*)

Er blijven vraagtekens bij het autochtone karakter van de Wilde lijsterbes omdat de soort zich zo bijzonder gemakkelijk door middel van de bessen verspreidt en verjongt. Bij voorkomen in oud bos en oude houtwallen is de soort steeds opgenomen, met name als het om grotere exemplaren gaat. Er blijkt enige variatie te zijn in bladkenmerken en de kleur van de vruchten (van oranje tot diep rood). In Oost-Twente zijn verscheidene groeiplaatsen genoteerd. In de Gelderse Poort is de Lijsterbes alleen van het oude landgoedbos van Huize Babberich opgenomen. In Zuid-Limburg zijn slechts weinig waarnemingen, vanwege de nadruk op de rijkere bodems. In het algemeen komt de Lijsterbes op de armere bodemtypen voor.

Taxus (*Taxus baccata*)

Twente en Zuid-Limburg vallen nog binnen het areaal van deze soort. Er zijn echter geen inheemse groeiplaatsen waargenomen. Wel komt de Taxus hier en daar spontaan verwilderd voor.

Winterlinde (*Tilia cordata*)

De Winterlinde komt op vrij veel plaatsen, meest in kleine aantallen, voor. Soms als zeer oud hakhout met forse stoven, zoals bij de Boerrichtersesch. Dit beeld zet zich ook over de grens in Duitsland voor, zodat hier vrijwel zeker

van oorspronkelijk materiaal sprake is. Van de Winterlinde komen veelvuldig variëteiten met ingesneden bladeren (variëteit *vitifolia*) en in mindere mate met zeer kleine bladvorm (variëteit *betulaefolia*) voor. Bij Molterheurne staat een boom met opvallende diep ingesneden bladeren.

De in Zuid-Limburg waargenomen Winterlindes betreffen voornamelijk oud hakhout in hellingbossen. Fraaie voorbeelden zijn te zien bij de Riesenberg en het Wagelerbos. In enkele gevallen waaronder de Schone Grub in het Savelsbos, zijn hoog opgaande lindebomen genoteerd.

Zomerlinde (*Tilia platyphyllos*)

Minder duidelijk ligt het autochtone karakter bij de Zomerlinde in Twente. Deze is slechts op twee plaatsen aangetroffen. In de betreffende bossen zijn echter ook exoten aangeplant. Omdat het om oude bomen of hakhout gaat zijn de twee groeiplaatsen in de inventarisatie opgenomen. In Zuid-Limburg zijn verscheidene groeiplaatsen van de Zomerlinde vastgesteld. Het gaat veelal om zeer weinig exemplaren. Een fraaie populatie is te zien in de Schone Grub, Savelsbos. Soms is een enkele zeer oude Zomerlinde op een wegwakruising een representant van bepaald genetisch materiaal, zoals bij Cotessen en Gasthuis.

Op een kade langs de Waal bij Millingen zijn twee spontane jonge Zomerlindes (variëteit *corallina*, met felrode twijgen) aangetroffen. Deze variëteit is ook bekend uit Zuid-Limburg en Duitsland. Ofschoon deze vestiging interessant is, is de soort hier niet opgenomen.

Ruwe iep (*Ulmus glabra*)

De Ruwe iep komt in Twente op een aantal oude bosplaatsen als voormalig en uitgelopen hakhout voor. Het betreft veelal de continentale variëteit 'Cornuta', die ook in de bossen van Limburg voorkomt en in het landgoedbos van Huize Babberich. In Zuid-Limburg is de Ruwe iep vrij algemeen in de hellingbossen en vrijwel altijd variëteit *Cornuta*.

Steeleiep (*Ulmus laevis*)

Deze zeldzame iepesoort is op vier plaatsen in Zuid-Limburg als voormalig hakhout in hellingbos waargenomen. De Steeleiep is ook karakteristiek voor rivieroevermilieu en treedt wel samen met de Zwarte populier op. De Steeleiep komt voor in het Colenbrandersbos bij Millingen.

Gladde iep (*Ulmus minor*)

De Gladde iep is op één plaats in Twente gevonden, eveneens als oud hakhout.

In Zuid-Limburg zijn zes groeiplaatsen genoteerd in hellingbos. In Zuid-Limburg is ook de Engelse iep (*Ulmus procera*) aangeplant en zou zich kunnen uitbreiden. De Engelse iep wordt wel als een variëteit van de Gladde iep beschouwd.

Gelderse roos (*Viburnum opulus*)

De Gelderse roos komt in Oost-Twente en Zuid-Limburg op verscheidene plaatsen verspreid voor, meestal met weinig exemplaren. De bessen worden overigens nauwelijks door vogels gegeten. Groeiplaatsen in oude bossen en houtwallen zijn steeds in de inventarisatie opgenomen. In het rivierengebied is de soort op twee plaatsen waargenomen. Oude exemplaren staan in de

Rosandse polder. Langs oude tichelgaten kan de Gelderse roos ook als pionier optreden.

Wollige sneeuwbal (*Viburnum lantana*)

Verassend zijn twee vondsten van Wollige sneeuwbal in Zuid-Limburg in hellingbos bij Valkenburg. Deze soort was voor het laatst in 1906 gevonden. Vermoedelijk is de soort over het hoofd gezien of als aangeplant beschouwd. De Wollige sneeuwbal bereikt in Zuid-Limburg zijn noordgrens.

LITERATUUR

- Alberts, W., 1979. Over de geologie en geomorfologie van de stuwwal van Oldenzaal. *Grondboor en Hamer* 5: 163-168.
- Bakker, J.G., 1964. Enige aantekeningen over het geslacht *Crataegus* L. in Nederland. *Gorteria* 2 (5).
- Beaufort, W.H.J. en Ph. Bossenbroek, 1991. Hellingbossen in Zuid-Limburg. Roermond, Staatsbosbeheer. Nr. 80(2).
- Beurskens, C.G.J., 1979. Inventarisatiegegevens over Ooijpolder, Millingerwaard en Groesbeek. Rapport.
- Boer, D.de, 1991. Vegetaties in het oevermilieu van de grensmaas. Nijmegen, Ecologisch Adviesbureau S.T.L.
- Bossenbroek, Ph., 1989. Floristische verarming in het Zuid-Limburgse hellingbos - een analyse. *Natuurhistorisch Maandblad* 78(4).
- Braster, B., R. Reijnen en C. Veldhuis, 1976. De vegetatie van het oude Rijnstrangengebied bij Zevenaar. Katholieke Universiteit, Nijmegen.
- Bremer, P., M.A. Heinen, A.J. Dijkstra en J. Brouwer, 1990. Flora en Fauna van de Oldenzaalse stuwwal. Zwolle, Provincie Overijssel, bureau Natuur en Landschap.
- Broek, J.M.M en W.H.Diamond, 1966. Het Savelsbos - Bosgezelschappen en Bodem. Wageningen, PUDOC.
- Bronnen, Stichting Centrum voor de verspreiding van inheemse houtige gewassen, 1992. Initiatiefplan. Nijmegen.
- Bruijn, O. de, 1979. De natuurwetenschappelijke betekenis van het Dinkelgebied. Staatsbosbeheer.
- Buis, J., 1985. *Historia Forestis*, HES Uitgevers Utrecht.
- Burgh, J. van der, F.P. Jonker en F.P.M. Bunnik, 1983. *Cornus mas* L. als indigeen en de noordgrens van het soortsbereik. *Gorteria* 11(12).
- Centraal Bureau voor de Statistiek, 1991. Botanisch Basisregister. Voorburg-Heerlen.
- Cobben, G., 1986. Vegetatiekundig onderzoek in de Diamondvlakken van vier bossen in Zuid-Limburg. Katholieke Universiteit Nijmegen.
- Corten, J.G.J.M. en H.J.T. Weerts, 1987. De geologie en de samenstelling van het grondwater op de dalhelling tussen Bunde en Elsloo. *Natuurhistorisch Maandblad* 76(9).
- Cortenraad, J. en T.Mulder, 1989. De achteruitgang van een aantal Zuid-Limburgse bosplanten nader beschouwd. *Natuurhistorisch Maandblad* 78(5).
- Croese, T.H.M., 1991. Vegetatietyperologie van de kartering Dinkelland. Staatsbosbeheer.
- Dissen, H.D., 1972. Flora en vegetatie van het landgoed Singraven. Landbouwhogeschool Wageningen; Leersum, RIN.
- Gelder, T. de, 1982. Bossen in het Gelders rivierengebied. Wageningen, Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw "De Dorschkamp".
- Goede, T. de en W.Timmers, 1988. Bosontwikkeling in de Schone Grub. Leersum, RIN.
- Gonggrijp, G.P., 1976. Het Dinkeldal. Leersum, RIN.
- Gonggrijp, G.P., 1975. De Groene Staart. Leersum, RIN.
- Graaf, M.C.C. de, H.M. van de Steeg, L.A.C.J. Voesenek en C.W.P.M. Blom, 1990. Vegetatie in de uiterwaarden: de invloed van hydrologie, beheer en

- substraat. Rijkswaterstaat, RIVM en RIVO.
- Graatsma, B.G., 1985. De flora van de Sint-Pietersberg, een grensgeval. *Natuurhistorisch Maandblad* 74(4).
- Held, J.J. den, 1987. Vegetatiekartering Ooijpolder. Arnhem, Heidemij Adviesbureau Utrecht, Landinrichtingsdienst.
- Helmer, W., W. Overmars en G. Litjens, 1990. Rivierenpark Gelderse Poort. Laag Keppel, Stroming.
- Hendrix, W.P.A.M., 1984. Geomorfogenetische processen in Zuidwest-Limburg. *Natuurhistorisch Maandblad* 73(2).
- Heybroek, H.M., 1992. Behoud en ontwikkeling van het genetisch potentieel van onze bomen en struiken. Wageningen, IKC-NBLF en IBN-DLO.
- Hillegers, H., 1989. Beweiding van bossen en struwelen in Zuid-Limburg. *Natuurhistorisch Maandblad* 78(6).
- Jong, B. de, 1959. Een vegetatiekaart van de bossen van het landgoed Egheria. Wageningen, Veenman.
- Jongman, R.H.G. en J.A.A.M. Leemans, 1982. Vegetatieonderzoek Gelderse uiterwaarden. Arnhem, Provincie Gelderland.
- Kok, F., 1984. Landgoed de Hakenberg. Inventarisatie van de parkachtige elementen en enige aanbevelingen voor het beheer. Frederiksoord.
- Koks, L. en P. Leersnijder, 1984. Bosontwikkeling in een voormalig middenbos in het Gerendal. Wageningen, Landbouwhogeschool.
- Koop, H., 1979. Natuurlijke verjonging in Twente. Wageningen, Landbouwhogeschool.
- Koop, H. en G. Derkman, 1977. Het Hoge Venterink, een oud loofbos in Oost-Twente. Wageningen, Landbouwhogeschool.
- Kop, L.G. en W. van Zeist, 1960. Twente natuurhistorisch II, de bodem en de bossen. Wetenschappelijke Mededelingen KNNV.
- Kroon, H. de, 1986. De vegetaties van Zuid-Limburgse hellingbossen in relatie tot het hakhoutbeheer. *Natuurhistorisch Maandblad* 75(10).
- Leereveld, F.G.M., 1988. Hoge Venterink. 's-Graveland, Natuurmonumenten.
- Leeuwen, E. van en W. Bosman, 1988. Rivierbegeleidende bossen langs de Waal. Wageningen, Landbouwhogeschool; Nijmegen, Katholieke Universiteit; Leersum, RIN.
- Loon, H. van, A. Mensink en A. Scheltinga, 1985. Vegetatiekundig onderzoek in verschillende boscomplexen in het Gerendal. Nijmegen, Katholieke Universiteit; Leersum, RIN.
- Maas, F.M., 1959. Bronnen, Bronbeken en Bronbossen in Nederland. Dissertatie. Mededelingen Landbouwhogeschool Wageningen 59: 1-166.
- Maes, N., 1990. De lindesoorten van Nederland. *Gorteria* 16(3).
- Maes, N., T. van Vuure en G. Prins, 1991. Inheemse bomen en struiken in Nederland. Utrecht, Stichting Kritisch Bosbeheer en Directie Bos en Landschapsbouw.
- Maes, N., 1992. Inheemse fruitbomen: wilde appel en wilde peer. *Tuin en Landschap*, 14 (7).
- Maes, N., 1993a. Genetische kwaliteit inheemse bomen en struiken. Deelproject: Randvoorwaarden en knelpunten bij behoud en toepassing van inheemse genenmateriaal. Wageningen, IKC. en IBN. Wageningen.
- Maes, N., 1993b. Meidoorn: karakteristieke Nederlandse struik. *Tuin en Landschap* 1 (11).
- Meijden, R. van der, 1990. Heukels' Flora van Nederland. Groningen, Wolters-Noordhoff.
-

- Meys, L., 1982 (1944). De Bemelerberg. *Natuurhistorisch Maandblad* 71(8).
- Ministerie LNV., 1990. Natuurbeleidsplan. 's-Gravenhage.
- Ministerie LNV., 1987. Meerjarenplan Bosbouw. 's-Gravenhage.
- Ministerie LNV., 1990. Uitvoeringsprogramma Meerjarenplan Bosbouw 1990-1994. 's-Gravenhage.
- Olde Meierink, L.H.M., 1980. Monumenten van Losser. Stichting Historische Kring Losser.
- Otter, C. den en J.P. Weijers, 1987. Geohydrologisch advies Springendal/Braamberg. Rijks Geologische Dienst.
- Overmars, W., 1987. Ooibossen, een nieuw perspectief voor de uiterwaarden. In: D. de Bruin, D. Harmhuis en L. van Nieuwenhuyze. *Ooievaar: De toekomst van het rivierengebied*. Arnhem, Stichting Gelderse Milieufederatie. pp. 47-59.
- Popp, L., 1985. Vegetatieonderzoek 't Kruisselt. Amsterdam, Ir. W. van den Broek Instituut.
- Prins, G., N. Maes en M. Smit, 1993. De Wintereik in Nederland. Utrecht/Wageningen, Stichting Kritisch Bosbeheer en IKC-NBLF.
- Rozendaal, J. en R. Slootweg, 1982. Onderzoek naar veranderingen in Zuid-Limburgse hellingbossen. Leiden, Rijksuniversiteit; Leersum, RIN.
- Rövekamp, C., 1992. Beschermd natuurmonument St. Pietersberg. Nijmegen, Ecologisch Adviesbureau S.T.L.
- Rijksherbarium, 1990. Floron-Rode Lijst. Leiden.
- Schalk, P.H., 1989. *Prunus avium* L. De Boskers. Nederlandse Boomsoorten II, Wageningen, lezingenbundel.
- Staatsbosbeheer, 1986. De bossen in Zuid-Limburg. Utrecht.
- Staatsbosbeheer, 1953. Plan van instandhouding en van verbetering van het staatsnatuurreservaat Bunderbos. Utrecht.
- Steeg, H.M. van de, 1981. Inleiding tot de vegetatie - excursie in het rivierengebied ten oosten van Nijmegen. Nijmegen, Katholieke Universiteit.
- Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg, 1987. *Landschap in onderhoud*. Roermond.
- Vries, S.M.G. de, 1986. Genenbewaring van wilg in West-Europa. *Populier*.
- Vuure, T. van, 1990. De *Taxus*: ecologie, bescherming en bevordering van een inheemse naaldboomsoort. Utrecht, Stichting Kritisch Bosbeheer en Directie Bos- en Landschapsbeheer.
- Weeda, E.J., R. Westra, Ch. Westra en T. Westra, 1985, 1987, 1988, 1991. Nederlandse oecologische Flora. Hilversum/ Haarlem.
- Werf, S. van der, 1991. De Nederlandse bosassociaties en hun standplaatsen. Deel II. Leersum, RIN.
- Westreenen, F.S. van, 1978. Veranderingen in de flora en fauna van het CRM-reservaat Gerendal. Rapport.
- Westreenen, F.S. van en Ph. Bossenbroek, 1987. Nogmaals hakhout, nogmaals een reactie. *Natuurhistorisch Maandblad* 76(2).
- Westreenen, F.S. van, 1989. De Zuid-Limburgse bossen; jong bos of oude stobben? Een boshistorisch overzicht vanaf 1800. *Natuurhistorisch Maandblad* 78(3).
- Willems, P., 1980. Hagen in het mergelland. *Natuurhistorisch Maandblad* 69(6/7).
- Wittgen, A.B., H.A. Booijnck en R.J.M. van de Walle, 1986. Het landschap van Twente. Denekamp.
- Wolterson, J.F., 1961. *Populus nigra* L. in Nederland. Wageningen, Bosbouwproefstation De Dorschkamp.
-

Niet gepubliceerde bronnen:

- Diemont, H., M. van Dijk en W. van Wijngaarden, 1975. Plateaus, hellingen en droogdalen in Zuid-Limburg. Wageningen, Landbouwhogeschool, Studentenverslag.
- Doing Kraft, H. Natuurlijke bossen in de gemeente Cadier en Keer, Gulpen en Sint Geertruid. Inventarisatie bossen in het zuidelijk deel van Zuid-Limburg. Staatsbosbeheer.
- Jongman, R., 1974. N.O.Twente. Een geobotanische inventarisatie en evaluatie. Nijmegen, Katholieke Universiteit. Scriptie.
- Kinds, H., 1992. Zaadwinning autochtone herkomsten. Driebergen, Staatsbosbeheer. Verslag.
- Kooi, A. en S. Jansen, 1978. Vegetatieonderzoek van het landgoed Egheria. Rapport.
- Kop, L.G. en E. Stapelveld, 1951. Vegetatiekartering van enkele Twentse bossen. Wageningen, Landbouwhogeschool, Scriptie.
- Wolf, R. 1989. Natuurlijke bosverjonging in Twente. Leersum, RIN, Scriptie.
-

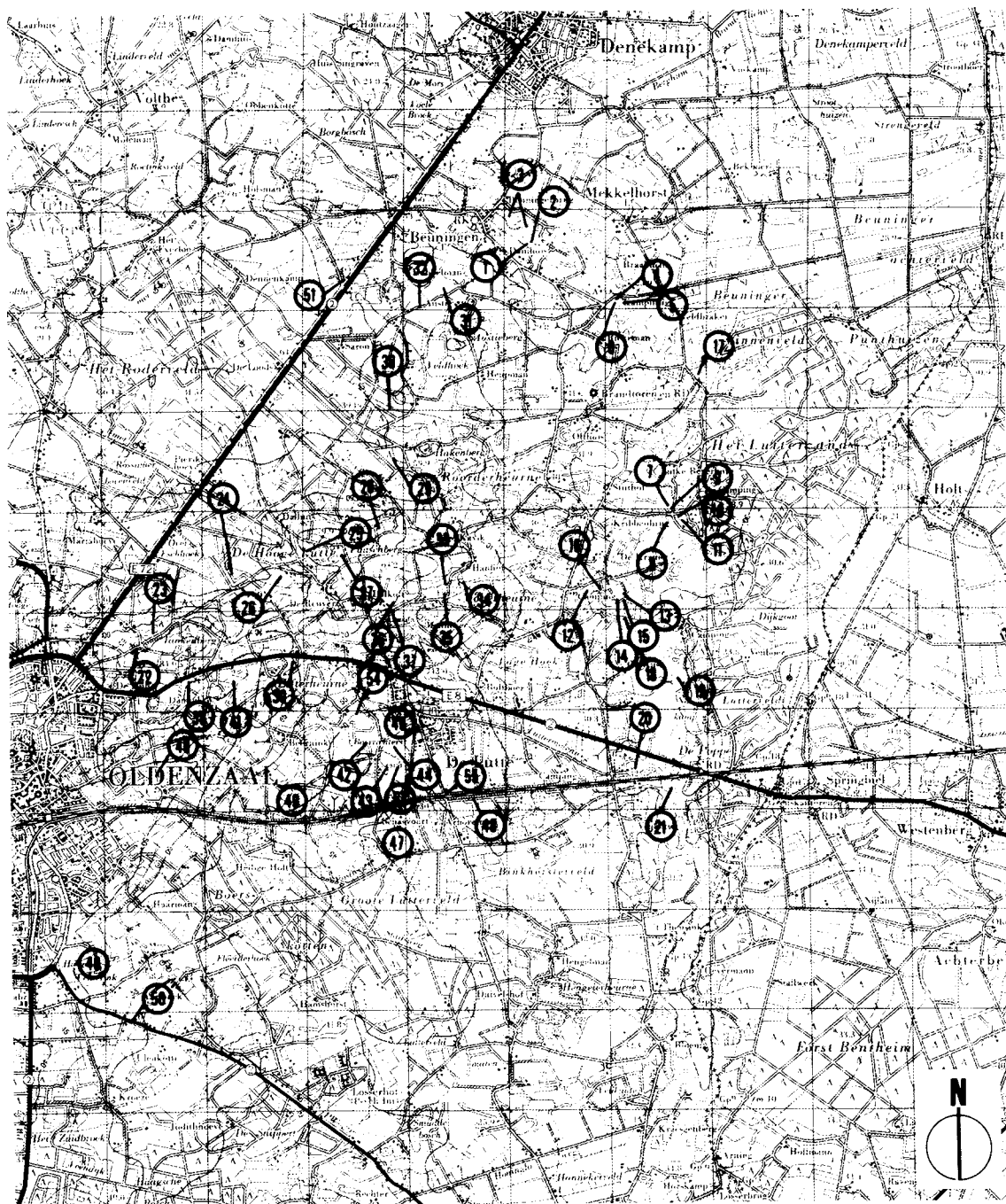

Fig. 1. Overzicht inventarisatie-gebieden in Oost-Twente

Fig. 2. Houtwal met Winterlinde, Hulst, Mispel en wilde Peer. Paasberg op de Oldenzaalse stuwwal

Fig. 3. *Gelderse roos*

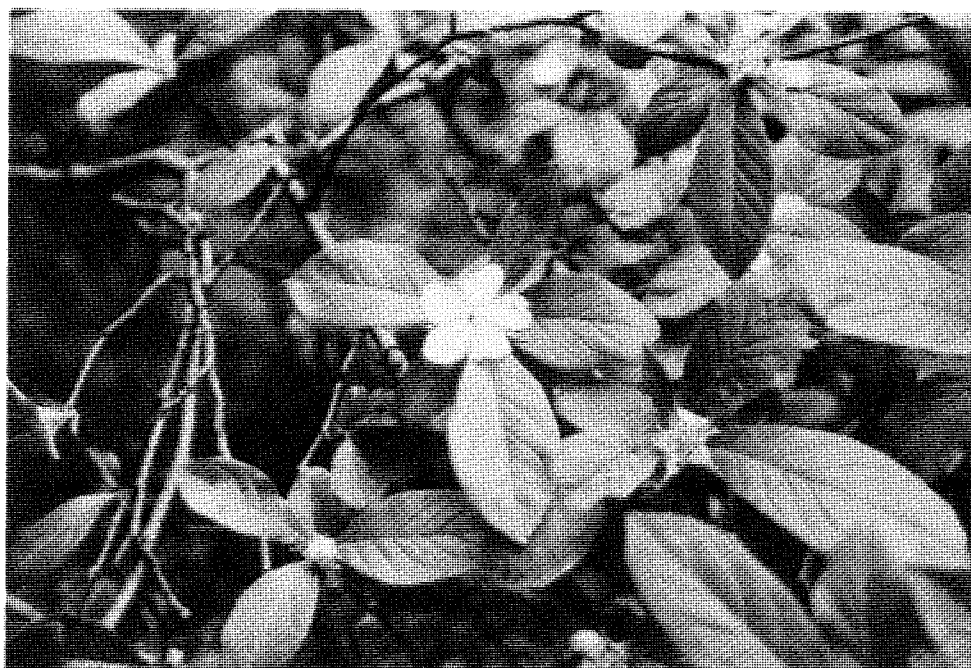

Fig. 4. *Mispel*

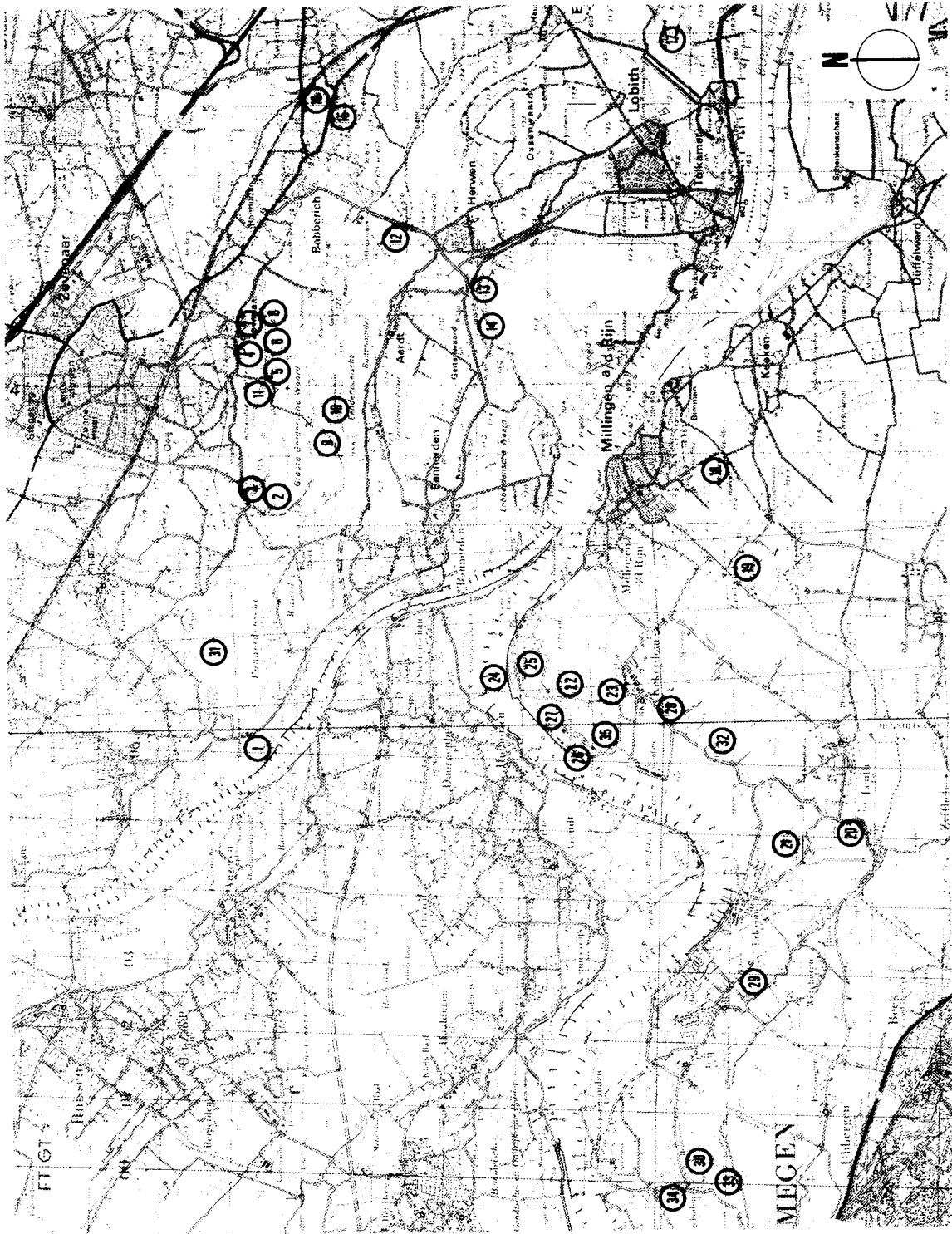

Fig. 5. Overzicht inventarisatiegebieden Gelderse Poort

Fig. 6. *Kraakwilg*

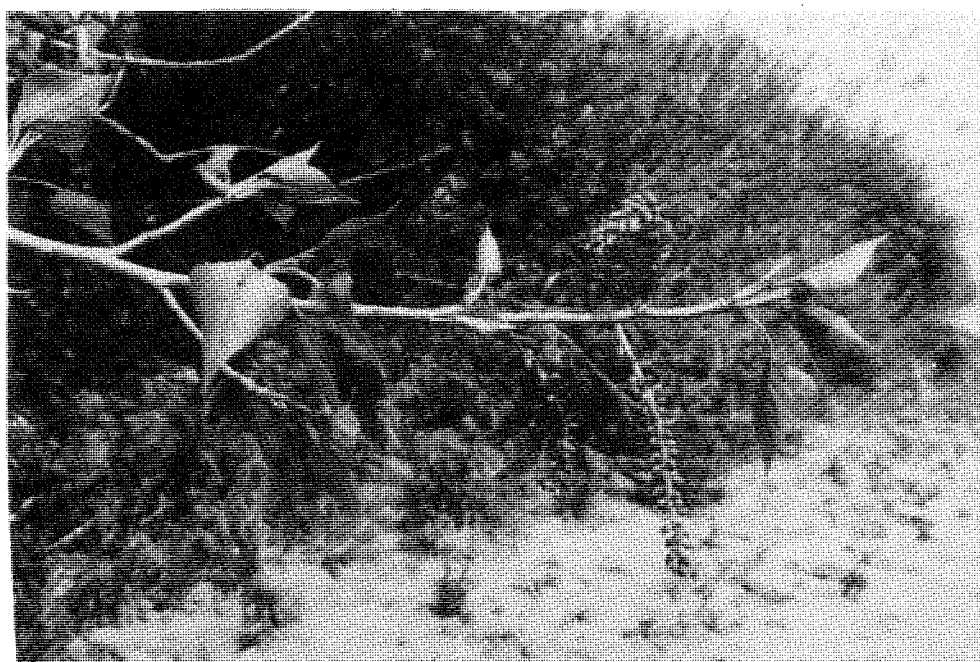

Fig. 7. *Zwarte populier*

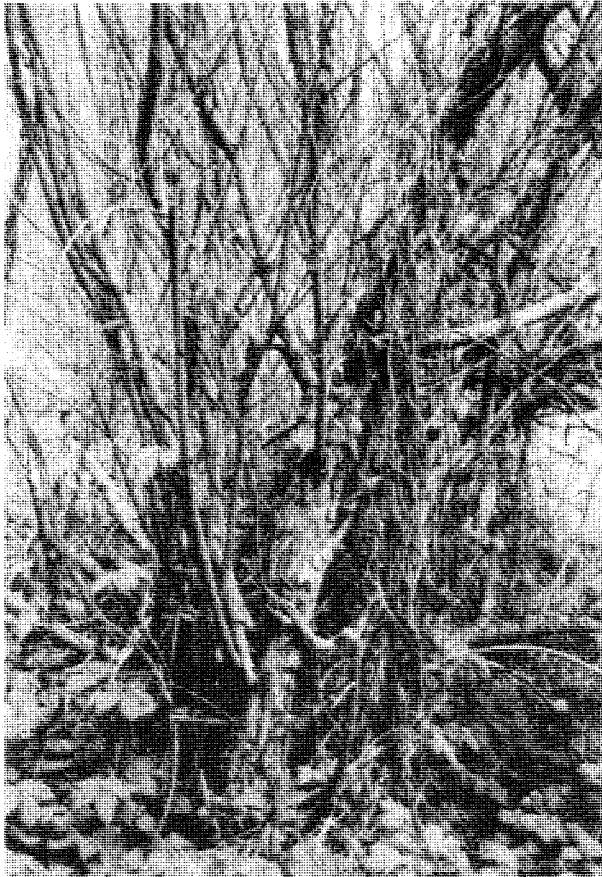

Fig. 8. Amandelwilg

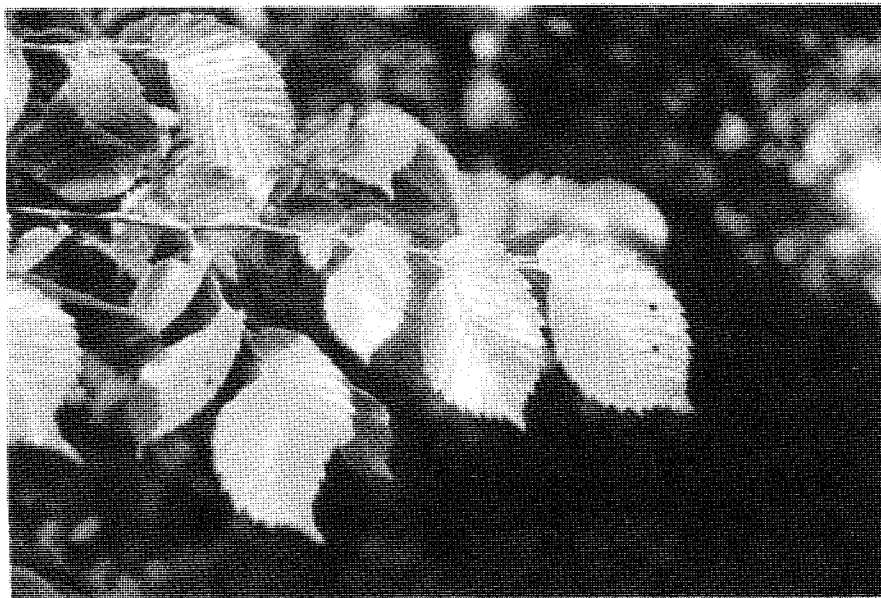

Fig. 9. Steeliep of Fladderiep

Fig. 10. Rijnstrangengebied. Bos met opgaande Kraakwilgen. In de ondergroei o.a. Gelderse roos, Wegedoorn, Tweestijlige meidoorn en Rode kornoelje

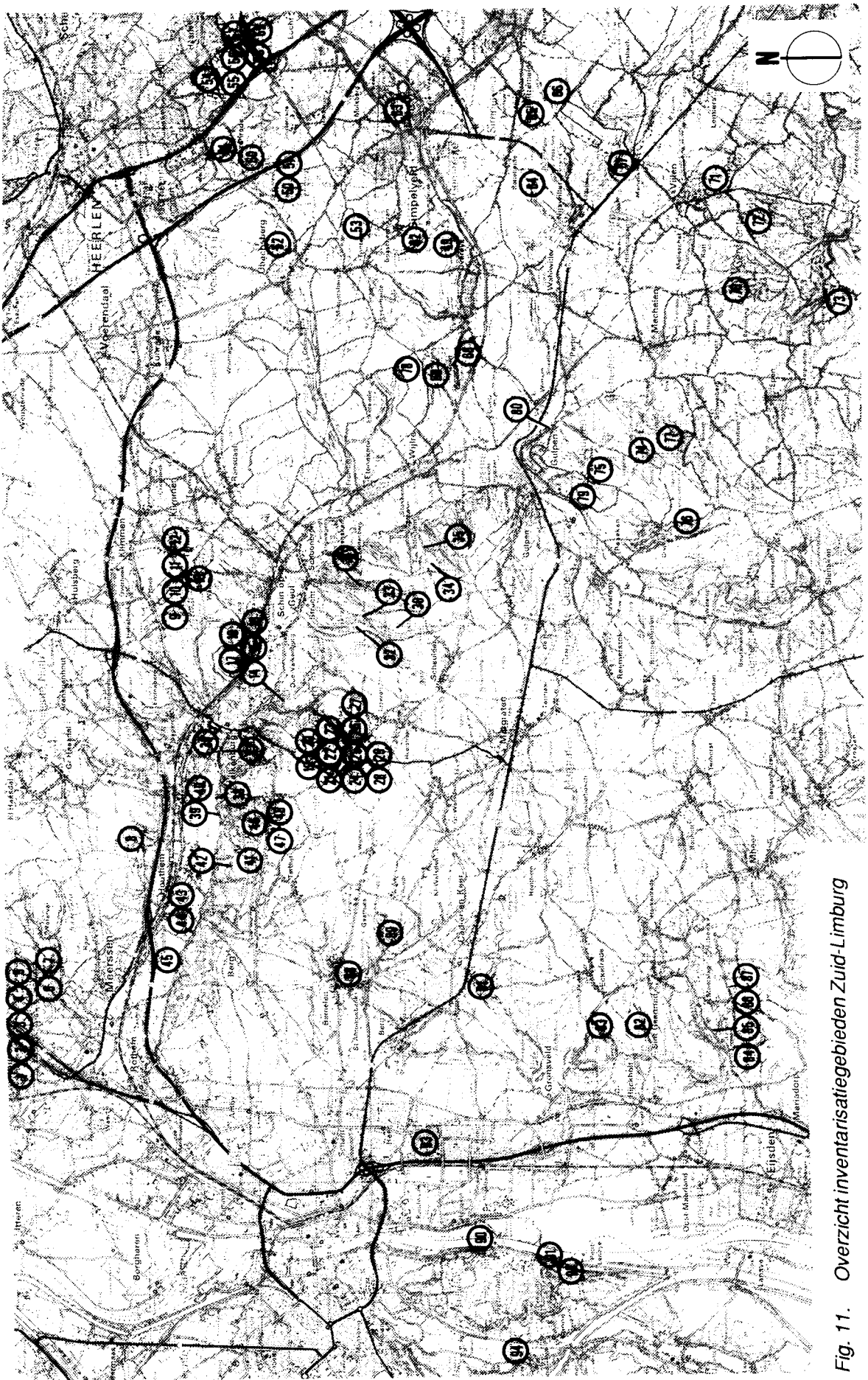

Fig. 11. Overzicht inventarisatiegebieden Zuid-Limburg

Fig. 12. Houtwallen en graften in Zuid-Limburg bij Stokhem

Fig. 13. Hellingbos in Zuid-Limburg met Parelgras-Beukenbostype. Groeiplaats van onder meer Haagbeuk, Winterlinde en Spaanse aak of Veldesdoorn

Fig. 14. *Wolliige sneeuwbal*

Fig. 15. *Gele kornoelje*

Fig. 16. De Bosrank, een liaan van het Zuidlimburgse bos

Fig. 17. Eeuwenoud hakhout van Winterlinde en Haagbeuk op de Riesenberg

Fig. 18. *Wintereik met ondergroei van Adelaarsvaren. Bos in het Gerendal*

Fig. 19. *Wintereik*

Fig. 20. Oude hakhoutstobbe van de Haagbeuk; Savelsbos

Fig. 21. Oude houtwal met geknotte Haagbeuken; Gerendal

Fig. 22. Grub in het Savelsbos; zeer rijk aan autochtone soorten zoals Zoete kers, Zomerline, Winterlinde, Spaanse aak, Haagbeuk, Rode Kornoelje en Kruisbes

Fig. 23. Grub in het Savelsbos

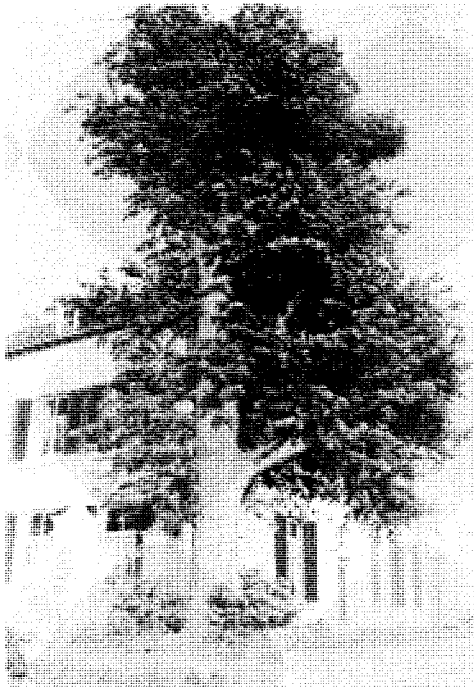

Fig. 24. Eeuwenoude Zomerlinde bij Gasthuis

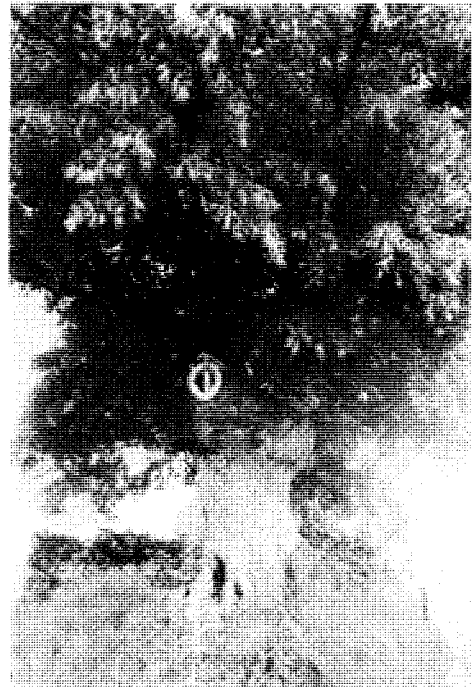

Fig. 25. Oude Zomerlinde bij Epe

Fig. 26. Oude Zomerlinde bij Epe

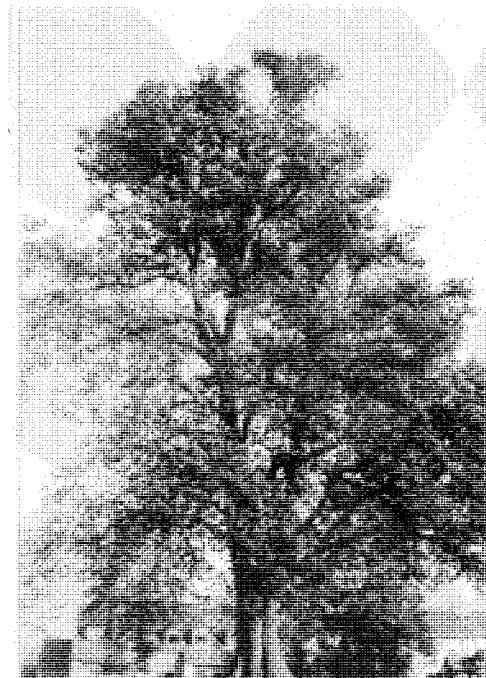

Fig. 27. Oude Zomerlinde in Maas-tricht

- 037 F.J.J. Niewold 1993. Inrichting en beheer van de Sallandse Heuvelrug en het Wierdense Veld ten behoeve van een duurzame korhoenpopulatie. 149 p. f 35,-
- 038 J.G. de Molenaar en D.A. Jonkers 1993. De invloed van stikstof in de ontlasting van honden op de vegetatie in voedselarme bos- en natuurterreinen. 30 p. f 10,-
- 049 J.H. Bossinade, J. van den Bergs en K.S. Dijkema 1993. De invloed van de wind op het jaargemiddelde hoogwater langs de Friese en Groninger waddenkust. 22 p. f 10,-
- 050 C.C. Vos 1993. Versnippering en landinrichting in Zeeuws-Vlaanderen. Deel 1. Boomkickers. 80 p. f 25,-